

Οι «300» Ζαπατίστας | Ιθαγενείς, Αριστερά & Αυτοκυβέρνηση (ομιλία τους, Αύγουστος '18)

Πηγή: enlacezapatista.ezln.org

Ευτυχώς που υπάρχουν φίλοι και φίλες που κάνουν τέτοιες μεταφράσεις στα ελληνικά και μαθαίνουμε νέα από το ζαπατίστικο κίνημα. Παρακάτω μπορείτε να διαβάσετε τα λόγια του Εξεγερμένου Υποδιοικητή Moisés και του Εξεγερμένου Υποδιοικητή Galeano από τη συμμετοχή της Επιτροπής της Έκτης Διακήρυξης του EZLN στη Συνάντηση των Δικτύων Στήριξης του Ιθαγενικού Συμβουλίου Διακυβέρνησης, τον Αύγουστο του 2018. Δημοσιεύουμε αυτοτελή και τα 3 μέρη αυτής τους της ομιλίας που αν και μακροσκελή αξίζει τον κόπο να διαβαστούν και να μελητηθούν. Σε αυτά, οι Ζαπατίστας περιγράφουν μετά από καιρό τόσο διεξοδικά με γλαφυρό και αποκαλυπτικό πολλές φορές τόνο τη σημερινή συγκυρία, στέλνοντας ένα παγκόσμιο μήνυμα. Αρχίζουν αναλύοντας αυτό που συμβαίνει στον κόσμο, στη συνέχεια στην ήπειρο, μετά στη χώρα, στην περιφέρεια, και τέλος στο τοπικό.

«300» – Μέρος 1ο:

ΕΝΑ ΤΣΙΦΛΙΚΙ, ΕΝΑΣ ΚΟΣΜΟΣ, ΕΝΑΣ ΠΟΛΕΜΟΣ, ΛΙΓΕΣ ΠΙΘΑΝΟΤΗΤΕΣ

Αύγουστος 2018

Εξεγερμένος Υποδιοικητής Galeano:

Καλημέρα, ευχαριστούμε που ήρθατε, που δεχθήκατε την πρόσκλησή μας και μας εμπιστεύεστε τον λόγο σας. Θα ξεκινήσουμε εξηγώντας τον τρόπο με τον οποίο κάνουμε ανάλυση και απολογισμό.

Αρχίζουμε αναλύοντας αυτό που συμβαίνει στον κόσμο, στη συνέχεια περνάμε στην ήπειρο, μετά στη χώρα, στην περιφέρεια, και τέλος στο τοπικό. Και από το τοπικό ξεδιπλώνουμε μια πρωτοβουλία και την προωθούμε σε περιφερειακό επίπεδο, σε εθνικό, στην ήπειρο και σε ολόκληρο τον κόσμο.

Σύμφωνα με τη σκέψη μας, κυρίαρχο σύστημα παγκοσμίως είναι ο καπιταλισμός. Για να το εξηγήσουμε και σε μας τους ίδιους και στους άλλους, χρησιμοποιούμε την εικόνα ενός τσιφλικιού.

Θα ζητήσω από τον Εξεγερμένο Υποδιοικητή Moisés να μας μιλήσει σχετικά με αυτό.

Εξεγερμένος Υποδιοικητής Moisés:

Λοιπόν, σύντροφοι και συντρόφισσες. Ρωτήσαμε τους συντρόφους και τις συντρόφισσες προπαπούδες και προγιαγιάδες μας - μερικοί από τους οποίους ζουν ακόμη- και αυτά που μας αφηγήθηκαν, μας βοήθησαν να οδηγηθούμε στην εξής σκέψη: ότι οι πλούσιοι, οι καπιταλιστές θέλουν να μετατρέψουν όλο τον κόσμο σε τσιφλίκι τους.

Υπάρχει λοιπόν, ο τσιφλικάς, ο γαιοκτήμονας, το αφεντικό που έχει στην κατοχή του χιλιάδες εκτάρια γης. Όταν το αφεντικό φεύγει, τον αντικαθιστά ο διαχειριστής, ο οποίος προσέχει το τσιφλίκι. Στη συνέχεια, αυτός με τη σειρά του έχει τον επιστάτη του, που θα πάει στα χωράφια και θα αναγκάσει τους εργάτες να δουλέψουν. Ο διαχειριστής λοιπόν, ακολουθώντας τις εντολές του αφεντικού, πρέπει να προσλάβει έναν οικονόμο, ο οποίος έχει τη φροντίδα των πάντων γύρω από τη χασιέντα, του σπιτιού του αφεντικού, δηλαδή. Μας έλεγαν λοιπόν, ότι σε ένα τσιφλίκι παράγονται διάφορα προϊόντα: γίνεται εκτροφή ζώων, υπάρχουν φυτείες καφέ, ζαχαροκάλαμου για την παραγωγή καστανής ζάχαρης, καλαμποκιού και φασολιού. Και όλα αυτά τα συνταιριάζουν. Δηλαδή, σε ένα τσιφλίκι 10 χιλιάδων εκταρίων υπάρχουν τα πάντα, κτηνοτροφία, καλλιέργεια ζαχαροκάλαμου, φασολιού, καλαμποκιού. Η ζωή των ανθρώπων, των *mozos* [1] ή των

περιπλανώμενων εργατών, περιστρέφεται γύρω από αυτό.

Εκεί δουλεύουν, εκεί υποφέρουν.

Ο διαχειριστής συμπληρώνει το εισόδημά του κλέβοντας από το αφεντικό ένα μέρος της παραγωγής του τσιφλικιού. Με άλλα λόγια, εκτός από αυτά που του δίνει το αφεντικό, ο τσιφλικιάς, ο διαχειριστής κερδίζει και από αυτά που κλέβει. Για παράδειγμα: αν γεννηθούν 10 δαμάλια και 4 ταύροι ο διαχειριστής δεν πρόκειται να τα δηλώσει όλα, λέγοντας στο αφεντικό ότι γεννήθηκαν μόνο 5 δαμάλια και 2 ταύροι. Αν το αφεντικό καταλάβει το κόλπο, τον διώχνει και βάζει στη θέση του άλλον. Αλλά ο διαχειριστής πάντα κάτι θα κλέψει. Με άλλα λόγια, αυτή είναι η διαφθορά για την οποία μιλούν.

Μας έλεγαν επίσης, ότι όταν και ο διαχειριστής ήθελε να λείπει -και το αφεντικό επίσης απουσίαζε- έψαχνε να τον αντικαταστήσει κάποιος από τους δικούς του, που να είναι το ίδιο καθίκι και το ίδιο απαιτητικός με εκείνον. Όταν έφευγε λοιπόν για να κάνει τη βολτίτσα του, άφηνε κάποιον φίλο του στη θέση του, μέχρι να επιστρέψει και να ξαναπάρει τα ηνία στα χέρια του.

Βλέπουμε λοιπόν, ότι το ίδιο συμβαίνει και σήμερα. Το αφεντικό λείπει, είναι αλλού, και τον αντικαθιστούν οι διαχειριστές των χωρών -των λαών, λέμε εμείς, γιατί δε μιλάμε πλέον για χώρες. Ο διαχειριστής εδώ είναι ο Peña Nieto. Επιστάτες είναι οι κυβερνήτες και οικονομοί οι δήμαρχοι.

Έτσι είναι δομημένος ο τρόπος κυριαρχίας τους.

Ο διαχειριστής, ο επιστάτης και ο οικονομός είναι εκείνοι οι οποίοι αναλαμβάνουν να πειθαναγκάσουν τον κόσμο. Οι προπαπούδες μας έλεγαν ότι στο τσιφλίκι υπήρχε κι ένα μαγαζί, που το ονόμαζαν tienda de raya, στο οποίο ήταν χρεωμένοι όλοι όσοι εργάζονταν εκεί. Αυτοί οι mozos λοιπόν, που υφίσταντο την εκμετάλλευση, είχαν συνηθίσει να αγοράζουν από κει το αλάτι, το σαπούνι τους, ό,τι είχαν ανάγκη, τέλος πάντων, αλλά δεν χρησιμοποιούσαν χρήματα. Πήγαιναν λοιπόν στο μαγαζί του

αφεντικού, όπου έπρεπε να γραφτούν για να αγοράσουν το αλάτι, το σαπούνι, τη ματσέτα, το ακόνι ή το τσεκούρι που χρειάζονταν, και τα οποία πλήρωναν όχι με χρήματα αλλά με την εργατική τους δύναμη.

Μας έλεγαν οι προπαπούδες μας ότι έτσι πέρασαν ολόκληρη τη ζωή τους, τόσο οι άντρες όσο και οι γυναίκες: αυτά που κέρδιζαν έφταναν ίσα ίσα για το φαί της ημέρας, ώστε την επόμενη να είναι αναγκασμένοι να συνεχίσουν να δουλεύουν για το αφεντικό.

Αυτά που έλεγαν τα εξακριβώσαμε το '94, όταν πήγαμε να καταλάβουμε τα τσιφλίκια και να διώξουμε τους εκμεταλλευτές. Συναντήσαμε, τότε, διαχειριστές αλλά και ανθρώπους εντελώς υποτακτικούς, οι οποίοι είχαν εξοικειωθεί με όλη αυτή την κατάσταση που σας περιέγραψα σχετικά με το μαγαζί του τσιφλικά. Αυτοί μας έλεγαν, λοιπόν, ότι δεν ήξεραν τι να κάνουν τώρα που δεν υπάρχει το αφεντικό τους. Δεν ήξεραν που θα βρουν το αλάτι, το σαπούνι τους, και μας ρωτούσαν ποιος θα είναι τώρα το νέο αφεντικό για να πάνε να δουλέψουν σε αυτόν.

Εμείς τους απαντούσαμε: τώρα είσαι ελεύθερος, δούλεψε τη γη, είναι δική σου. Όπως δούλευες πριν για το αφεντικό, τώρα θα δουλεύεις για τον εαυτό σου, για την οικογένειά σου. Εκείνοι λοιπόν αντιδρούσαν λέγοντας πως η γη ανήκει στο αφεντικό.

Διαπιστώσαμε λοιπόν τότε ότι υπάρχουν άνθρωποι που έχουν ενσωματώσει πλήρως τη σκλαβιά τους. Και όταν αποκτούν την ελευθερία τους, δεν ξέρουν τι να κάνουν, γιατί το μόνο που γνωρίζουν είναι να υπακούν.

Αυτά που σας περιέγραψα, συνέβαιναν πριν από 100 χρόνια, ίσως και παραπάνω, γιατί οι προπαπούδες μας -ο ένας είναι 125, 126 ετών περίπου, αφού έχει περάσει πάνω από χρόνος από τότε που του πήραμε τη συνέντευξη- είναι εκείνοι που τα έζησαν και μας τα αφηγήθηκαν.

Εμείς βλέπουμε ότι αυτή η κατάσταση συνεχίζεται. Πιστεύουμε ότι έτσι είναι ο καπιταλισμός σήμερα. Θέλει να μετατρέψει τον

κόσμο σε τσιφλίκι. Αλλά τώρα είναι οι ιδιοκτήτες των πολυεθνικών αυτοί που λένε: «πάω στη μεξικάνικη φυτεία μου», ή ανάλογα με το κέφι τους, «πάω στη γουατεμαλέζα, την ονδουρανή» και πάει λέγοντας.

Ο καπιταλισμός οργανώνεται ανάλογα με το συμφέρον του. Κι όπως μας έλεγαν οι προπαπούδες μας, στη μια φυτεία μπορεί να υπήρχαν τα πάντα -καφές, ζώα, καλαμπόκι, φασόλι- στην άλλη τίποτε, ή μόνο ζαχαροκάλαμο, και σε μια τρίτη κάτι άλλο. Αυτή την οργάνωση μας είχαν επιβάλλει οι τσιφλικάδες.

Δεν υπάρχει καλό αφεντικό. Είναι όλοι κακοί.

Αν και οι προπαπούδες μας, μας έλεγαν πως υπήρχαν κάποιοι που ήταν καλοί -έτσι έλεγαν. Αλλά αν το αναλύσουμε, το σκεφτούμε, το εξετάσουμε, εννοούσαν πως δεν υπήρχε ιδιαίτερη κακοποίηση, πως ήταν καλοί δηλαδή, επειδή δεν τους μαστίγωναν. Αλλά δεν ήταν απαλλαγμένοι από την εκμετάλλευση. Σε κάποια άλλα τσιφλίκια βέβαια ασκούσαν και σωματική βία. Όχι μόνο σε ξεθέωναν στη δουλειά, αλλά αν δεν τηρούσες τις εντολές τους, σε μαστίγωναν.

Πιστεύουμε λοιπόν, πως τα ίδια πράγματα που βίωσαν οι προπαπούδες μας θα ζήσουμε τώρα κι εμείς. Και τώρα δεν θα συμβαίνουν μόνο στην ύπαιθρο αλλά και στην πόλη. Γιατί ο καπιταλισμός δεν είναι ο ίδιος που ήταν πριν από 100 ή 200 χρόνια. Είναι διαφορετικός ο τρόπος εκμετάλλευσης και στον κάμπο και στην πόλη. Και μπορεί να αλλάζει η μορφή της αλλά η εκμετάλλευση παραμένει ίδια. Σαν ένα κλουβί που κάθε τρεις και λίγο το βάφουν για να φαίνεται καινούργιο, το κλουβί όμως παραμένει κλουβί.

Αλλά υπάρχουν άνθρωποι που δεν θέλουν την ελευθερία τους, που έχουν συνηθίσει να υπακούν και το μόνο που ζητούν είναι να έρθει ένα άλλο αφεντικό, ένας άλλος διαχειριστής, που να μην είναι τόσο καθίκι -να συνεχίσει, δηλαδή, να τους εκμεταλλεύεται αλλά να μην τους κακομεταχειρίζεται.

Εμείς, λοιπόν, σε αυτό επικεντρώνουμε το βλέμμα μας, γιατί

είναι κάτι που έρχεται, έχει ήδη ξεκινήσει.

Αυτό που μας ενδιαφέρει είναι αν υπάρχουν κι άλλοι, κι άλλες που βλέπουν, σκέφτονται, συγκρίνουν με τον ίδιο τρόπο αυτό που έρχεται.

Και τι σκοπεύουν να κάνουν αυτές οι αδερφές και αυτοί οι αδερφοί; Θα συμβιβαστούν με μια αλλαγή διαχειριστή ή αφεντικού, ή θέλουν την ελευθερία;

Αυτά είχα αναλάβει να σας εξηγήσω, ως απόρροια αυτού που σκεφτόμαστε και βλέπουμε με τους συντρόφους και τις συντρόφισσες, ως Ζαπατιστικός Στρατός Εθνικής Απελευθέρωσης.

Εξεγερμένος Υποδιοικητής Galeano:

Αυτό που εμείς βλέπουμε, λοιπόν, παγκοσμίως είναι μια οικονομία ληστρική. Το καπιταλιστικό σύστημα προχωρά, κατακτώντας εδάφη, καταστρέφοντας όσα περισσότερα μπορεί. Παράλληλα, υπάρχει μια αποθέωση της κατανάλωσης. Ο καπιταλισμός δεν φαίνεται να ανησυχεί πλέον για το ποιος θα παράξει τα εμπορεύματα -γι' αυτό υπάρχουν οι μηχανές.

Όμως μηχανήματα προορισμένα να καταναλώνουν, δεν υπάρχουν.

Στην πραγματικότητα, αυτή η αποθέωση της κατανάλωσης, κρύβει μια βάνουση εκμετάλλευση και αιματηρή λεηλασία της ανθρωπότητας, αθέατες στην αμεσότητα της σύγχρονης παραγωγής εμπορευμάτων.

Η μηχανή που, αυτοματοποιημένη στο μέγιστο και χωρίς ανθρώπινη συμμετοχή, παρασκευάζει ηλεκτρονικούς υπολογιστές ή κινητά τηλέφωνα, δεν στηρίζεται στην επιστημονική και τεχνολογική πρόοδο αλλά στη λεηλασία των φυσικών πόρων (την απαραίτητη καταστροφή/ερήμωση και ανοικοδόμηση/αναδιάταξη εδαφών) και στην απάνθρωπη υποδούλωση χιλιάδων λιλιπούτειων, μικρών και μεσαίων πυρήνων εκμετάλλευσης της ανθρώπινης εργατικής δύναμης.

Η αγορά (αυτό το τεράστιο εμπορικό κέντρο) συμβάλλει σε αυτή την καταναλωτική οφθαλμαπάτη: τα εμπορεύματα παρουσιάζονται στον καταναλωτή ως «απαλλαγμένα» από την ανθρώπινη εργασία (δηλαδή, από τη δική του εκμετάλλευση). Και ένα από τα «πρακτικά» συνακόλουθα αυτού, είναι να προσφέρουν στον καταναλωτή (πάντα εξατομικευμένο) την επιλογή να «επαναστατήσει», επιλέγοντας τη μια ή την άλλη αγορά, το ένα ή το άλλο είδος κατανάλωσης, ή να αρνηθεί κάποιο συγκεκριμένο.

Δεν θέλετε να τρώτε σαβούρα; Κανένα πρόβλημα, πωλούνται επίσης βιολογικά προϊόντα διατροφής και μάλιστα σε τιμή υψηλότερη. Δεν πίνετε τα γνωστά αναψυκτικά τύπου κόλα γιατί βλάπτουν την υγεία; Κανένα πρόβλημα, η ίδια εταιρία διαθέτει στην αγορά και εμφιαλωμένο νερό. Δεν θέλετε να καταναλώνετε σε μεγάλες αλυσίδες σουπερμάρκετ; Κανένα πρόβλημα, η ίδια εταιρία προμηθεύει και το μαγαζάκι της γωνίας. Και πάει λέγοντας.

Οργανώνουν λοιπόν την παγκόσμια κοινωνία, δίνοντας εμφανώς, προτεραιότητα στην κατανάλωση, μεταξύ άλλων. Το σύστημα λειτουργεί με αυτή την αντίφαση (μεταξύ άλλων): θέλει να απαλλαγεί από την εργατική δύναμη γιατί η «χρήση» της παρουσιάζει αρκετά προβλήματα (π.χ.: τείνει να οργανώνεται, να διαμαρτύρεται, να κάνει απεργίες, σαμποτάζ στην παραγωγή, να συμμαχεί με άλλους/ες), αλλά την ίδια στιγμή έχει ανάγκη από αυτό το «ιδιαίτερο» εμπόρευμα για να καταναλώσει άλλα εμπορεύματα.

Όσο κι αν στοχεύει το σύστημα στην «αυτοματοποίησή του», η εκμετάλλευση της εργατικής του δύναμης είναι πολύ σημαντική. Δεν έχει σημασία το εύρος της κατανάλωσης που δημιουργείται στο περιθώριο της παραγωγικής διαδικασίας, ή ο βαθμός επέκτασης της παραγωγικής αλυσίδας ούτως ώστε να δίνει την εντύπωση («υποκρίνεται») ότι ο ανθρώπινος παράγοντας είναι απών: χωρίς το ουσιαστικό εμπόρευμα (την εργατική δύναμη) είναι αδύνατος ο καπιταλισμός. Ένας καπιταλιστικός κόσμος χωρίς εκμετάλλευση, όπου πρωτανεύει η κατανάλωση, είναι καλός για την επιστημονική φαντασία, τα παραμύθια στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και τα νωχελικά όνειρα των θαυμαστών των

αυτοχείρων της αριστοκρατικής Αριστεράς.

Δεν είναι η ύπαρξη της εργασίας εκείνη που ορίζει τον καπιταλισμό, αλλά ο χαρακτηρισμός της ικανότητας για εργασία ως εμπόρευμα που πωλείται και αγοράζεται στην αγορά εργασίας. Αυτό σημαίνει πως υπάρχει κάποιος που πουλά και κάποιος που αγοράζει. Και το κυριότερο, πως υπάρχει κάποιος που έχει μια μόνο επιλογή: να πουλήσει τον εαυτό του.

Η δυνατότητα αγοράς της εργατικής δύναμης παρέχεται από την ατομική ιδιοκτησία των μέσων παραγωγής, διακίνησης και κατανάλωσης. Στην ατομική ιδιοκτησία αυτών των μέσων βρίσκεται ο ζωτικός πυρήνας του συστήματος. Πάνω σε αυτή την ταξική διαίρεση (κατόχων και μη κατόχων των μέσων) και την απόκρυψή της, έχουν κατασκευαστεί όλοι οι νομικοί και επικοινωνιακοί φαρισαϊσμοί, καθώς και τα κυρίαρχα στοιχεία: η ιδιότητα του πολίτη και η νομική ισότητα, το ποινικό και αστυνομικό σύστημα, η εκλογική δημοκρατία και η ψυχαγωγία (τις οποίες είναι όλο και πιο δύσκολο να ξεχωρίσουμε), οι νέες θρησκείες και οι υποτιθέμενες ουδετερότητες των τεχνολογιών, των κοινωνικών επιστημών και των τεχνών, η ελεύθερη πρόσβαση στην αγορά και την κατανάλωση και οι βλακείες (περισσότερο ή λιγότερο καλλιεργημένες) του τύπου «η αλλαγή βρίσκεται μέσα μας», «καθείς είναι αρχιτέκτονας της μοίρας του», «κάνε το καλύτερο δυνατό στη χειρότερη κατάσταση», «μην δίνεις στον πεινασμένο ψάρι για να φάει, μάθε τον καλύτερα να ψαρεύει» (ή πούλησέ του το καλάμι του ψαρέματος) και αυτό που είναι πολύ της μόδας τελευταία, οι προσπάθειες «εξανθρωπισμού» του καπιταλισμού, μετατρέποντάς τον σε καλό, λογικό, γενναιόδωρο, light.

Αλλά η μηχανή θέλει κέρδη και είναι ακόρεστη. Δεν υπάρχει όριο στην απληστία της. Και η δίψα για κέρδη δεν έχει ούτε ηθική ούτε λογική. Αν πρέπει να σκοτώσει, σκοτώνει. Αν χρειάζεται να καταστρέψει, καταστρέφει. Ακόμα και ολόκληρο τον κόσμο.

Το σύστημα προχωρά στην ανακατάκτηση του κόσμου. Δεν έχει σημασία αυτό που καταστρέφεται, παραμένει ή περιττεύει: εφόσον

επιτυγχάνεται το μέγιστο κέρδος με τη μεγαλύτερη δυνατή ταχύτητα, είναι αναλώσιμο. Η μηχανή επιστρέφει στις γενεσιουργές της μεθόδους -γι' αυτό σας συνιστούμε να διαβάσετε την Πρωταρχική Συσσώρευση του Κεφαλαίου -, την κατάκτηση νέων εδαφών μέσω της βίας και του πολέμου.

Σαν να άφησε ο καπιταλισμός ανολοκλήρωτο ένα κομμάτι της κατάκτησης του κόσμου στον νεοφιλελευθερισμό, και τώρα πρέπει να το αποτελειώσει. Καθώς το σύστημα αναπτύσσεται, «ανακαλύπτει» την ύπαρξη νέων εμπορευμάτων τα οποία βρίσκονται στα εδάφη των αυτόχθονων λαών: το νερό, η γη, ο αέρας, η βιοποικιλότητα.

Ό,τι δεν έχει καταστραφεί ακόμα, βρίσκεται σε ιθαγενικό έδαφος κι εκεί στρέφει τις βλέψεις του.

Όταν το σύστημα αναζητά (και κατακτά) νέες αγορές, δεν στοχεύει μόνο στην κατανάλωση, στην αγοραπωλησία εμπορευμάτων. Αναζητά και επιδιώκει, κυρίως, την κατάκτηση εδαφών και πληθυσμών με σκοπό να τους απομυζήσει όσα περισσότερα μπορεί, ανεξάρτητα αν, στο διάβα του, αφήσει, ως κληρονομιά και αποτύπωμα, άγονη γη.

Όταν μια μεταλλευτική εταιρία εισβάλλει σε έδαφος των ιθαγενών, με το άλλοθι της εξασφάλισης «πηγών απασχόλησης» για τον «αυτόχθονα πληθυσμό» (μου φαίνεται πως έτσι μας αποκαλούν), δεν του προσφέρει μόνο την οικονομική δυνατότητα για την αγορά ενός καινούργιου κινητού μεγαλύτερης εμβέλειας. Αποβάλλει, παράλληλα, ένα τμήμα του πληθυσμού και αφανίζει (με όλη τη σημασία της λέξης) το έδαφος στο οποίο αυτό δραστηριοποιείται.

Η «ανάπτυξη» και η «πρόοδος» που παρέχει το σύστημα, υποκρύπτουν στην πραγματικότητα πως αφορούν τη δική του ανάπτυξη και πρόοδο. Και το σημαντικότερο, αποσιωπά πως για να επιτευχθούν, το τίμημα είναι ο θάνατος και η καταστροφή πληθυσμών και εδαφών.

Έτσι θεμελιώνεται ο λεγόμενος «πολιτισμός»: αυτό που έχουν

ανάγκη οι ιθαγενείς λαοί είναι «να βγουν από τη φτώχεια», έχουν δηλαδή ανάγκη από χρήματα. Προσφέρονται λοιπόν «θέσεις εργασίας», δηλαδή, εταιρίες που θα «προσλάβουν» (δηλαδή θα εκμεταλλευτούν) τους «αβορίγινες» (μου φαίνεται πως έτσι μας αποκαλούν).

«Εκπολιτισμός» μια ιθαγενούς κοινότητας σημαίνει τη μετατροπή του πληθυσμού της σε έμμισθη εργατική δύναμη, δηλαδή, με καταναλωτική ικανότητα. Γι' αυτό, όλα τα κρατικά προγράμματα θέτουν το ζήτημα «της ενσωμάτωσης του περιθωριοποιημένου πληθυσμού στον πολιτισμό». Κατά συνέπεια, οι αυτόχθονες λαοί παύουν να απαιτούν σεβασμό στους χρόνους και τους τρόπους ζωής τους και διεκδικούν, «βοήθεια» για να «εντάξουν τα προϊόντα τους στην αγορά» και να «εξασφαλίσουν θέσεις εργασίας».

Εν ολίγοις: τη βελτιστοποίηση της φτώχειας.

Και λέγοντας «αυτόχθονες λαοί» δεν αναφερόμαστε μόνο στους κακώς αποκαλούμενους «ιθαγενείς», αλλά σε όλους τους λαούς που εξαρχής φρόντιζαν τα εδάφη τους, και σήμερα υπόκεινται σε κατακτητικούς πολέμους -όπως ο κουρδικός λαός- και εντάσσονται, δια της βίας, στα λεγόμενα Εθνικά Κράτη.

Η αποκαλούμενη «μορφή Έθνος» του Κράτους, γεννιέται με την ανέλιξη του καπιταλισμού σε κυρίαρχο σύστημα. Το κεφάλαιο χρειαζόταν προστασία και βοήθεια για την αύξησή του. Το Κράτος ανέλαβε, λοιπόν, πέραν του βασικού του ρόλου (του κατασταλτικού), και αυτόν του εγγυητή της ανάπτυξης. Φυσικά, τότε, υποστήριζαν πως στόχος τους ήταν να ελέγξουν τη βαρβαρότητα, να «εξορθολογήσουν» τις κοινωνικές σχέσεις και να «κυβερνήσουν» για όλους. Να «μεσολαβήσουν» μεταξύ κυρίαρχων και κυριαρχούμενων.

Η «ελευθερία» σήμαινε ελευθερία να αγοράζεις και να πουλάς (ή να πουλιέσαι). Η «ισότητα» συνέβαλε στη συνοχή της κυριαρχίας, ομογενοποιώντας. Και η «αδελφσύνη», εντάξει, είμαστε όλοι αδέρφια, το αφεντικό και ο εργαζόμενος, ο τσιφλικάς και ο κολίγος, το θύμα και ο θύτης.

Στη συνέχεια, ισχυρίζονταν πως το Εθνικό Κράτος έπρεπε να «ρυθμίσει» το σύστημα, να το προφυλάξει από τις υπερβολές του, καθιστώντας το «δικαιότερο». Οι κρίσεις ήταν το αποτέλεσμα βλαβών της μηχανής και το Κράτος (και ειδικότερα η κυβέρνηση) ήταν ο αποτελεσματικός μηχανικός, έτοιμος πάντα να επιδιορθώσει αυτές τις ατέλειες. Με τον καιρό αποδείχτηκε ότι το Κράτος (και ειδικότερα η κυβέρνηση) αποτελούσαν μέρος του προβλήματος και όχι της λύσης.

Αλλά οι βασικοί πυλώνες αυτού του Έθνους Κράτους (αστυνομία, στρατός, γλώσσα, νόμισμα, δικαιοσύνη, έδαφος, κυβέρνηση, πληθυσμός, σύνορα, εσωτερική αγορά, πολιτιστική ταυτότητα, κλπ) σήμερα βρίσκονται σε κρίση: οι αστυνομίες δεν προλαμβάνουν το έγκλημα, το διαπράττουν· οι στρατοί δεν υπερασπίζονται τον πληθυσμό τον καταστέλλουν· οι «εθνικές γλώσσες» δέχονται εισβολή και μεταβάλλονται (δηλαδή κατακτώνται) από τη γλώσσα που κυριαρχεί στις συναλλαγές· τα εθνικά νομίσματα αποτιμώνται με βάση την αξία των νομισμάτων που ηγεμονεύουν στην παγκόσμια αγορά· τα εθνικά δικαιοσύνη συστήματα υποτάσσονται στους διεθνείς νόμους· τα εδάφη επεκτείνονται και συρρικνώνονται (και κατακερματίζονται) ανάλογα με τον νέο παγκόσμιο πόλεμο· οι θεμελιώδεις αποφάσεις των εθνικών κυβερνήσεων υπόκεινται στις επιταγές του χρηματοπιστωτικού κεφαλαίου· η διαπερατότητα των συνόρων ποικίλει (ανοιχτά για τη μετακίνηση κεφαλαίων και εμπορευμάτων και κλειστά για τους ανθρώπους)· οι εθνικοί πληθυσμοί «προσμειγνύονται» με εκείνους άλλων Κρατών και ούτω καθεξής.

Την ίδια στιγμή που ο καπιταλισμός «ανακαλύπτει» νέες «ηπείρους» (δηλαδή: νέες αγορές για την εξαγωγή και την κατανάλωση εμπορευμάτων), αντιμετωπίζει μια περίπλοκη (στη σύνθεση, την έκταση και το βάθος της) κρίση που ο ίδιος δημιούργησε με τη ληστρική του manía.

Είναι ένας συνδυασμός κρίσεων:

Η μια είναι η **περιβαλλοντική κρίση** που πλήττει όλα τα μέρη του κόσμου, επίσης απότοκος της καπιταλιστικής ανάπτυξης: οι

περιβαλλοντικές επιπτώσεις της εκβιομηχάνισης, της κατανάλωσης και της λεηλασίας της φύσης είναι τέτοιες, που αλλοιώνουν πλέον αυτόν που ως τώρα γνωρίζαμε ως «πλανήτη Γη». Ο μετεωρίτης «καπιταλισμός» έπεσε και άλλαξε ριζικά την επιφάνεια και τα έγκατα του τρίτου πλανήτη του ηλιακού συστήματος.

Η άλλη είναι η **μετανάστευση**. Φτωχοποιούνται και καταστρέφονται εδάφη ολόκληρα, υποχρεώνοντας τους ανθρώπους να μεταναστεύσουν προς αναζήτηση ζωής. Ο κατακτητικός πόλεμος, που ενυπάρχει στην ίδια τη φύση του συστήματος, πλέον δεν καταλαμβάνει μόνο εδάφη και τους πληθυσμούς τους. Εντάσσει τους δεύτερους στην κατηγορία «σκουπίδια», «ερείπια», «συντρίμια», που προορίζονται είτε να πεθάνουν είτε να μεταναστεύσουν στον «πολιτισμό» που, ας μη ξεχνάμε, πατά πάνω στην καταστροφή «άλλων» πολιτισμών. Αν αυτοί οι άνθρωποι δεν μπορούν ούτε να παράξουν ούτε να καταναλώσουν, περιττεύουν. Το λεγόμενο «μεταναστευτικό φαινόμενο» δημιουργείται και τροφοδοτείται από το σύστημα.

Μια ακόμα κρίση -σχετικά με την οποία συμφωνούμε με αρκετούς αναλυτές από όλο τον κόσμο- είναι η **εξάντληση των πόρων** που αποτελούν το κύσιμο για να κινηθεί η «μηχανή»: **των ενεργειακών**. Η λεγόμενη τελική «κορύφωση», πχ., στα αποθέματα πετρελαίου και άνθρακα, βρίσκεται ήδη πολύ κοντά. Αυτοί οι ενεργειακοί πόροι εξαντλούνται, δεν επαρκούν, και για να αναπληρωθούν θα πρέπει να περάσουν εκατομμύρια χρόνια. Η προβλέψιμη και επικείμενη εξάντληση έχει ως αποτέλεσμα τα εδάφη με αποθέματα ενεργειακών -ακόμα και περιορισμένα- να θεωρούνται στρατηγικά. Η ανάπτυξη «εναλλακτικών» πηγών ενέργειας προχωρά με υπερβολικά αργό ρυθμό για τον απλούστατο λόγο ότι δεν είναι αποδοτική, δηλαδή, δεν καλύπτεται γρήγορα η επένδυση.

Τα τρία αυτά στοιχεία αυτής της πολύπλοκης κρίσης υπονομεύουν την ίδια την ύπαρξη του πλανήτη.

Πρόκειται για το τελικό στάδιο της κρίσης του καπιταλισμού;

Ούτε κατά διάνοια. Το σύστημα έχει αποδείξει πως είναι ικανό όχι μόνο να ξεπερνά τις αντιφάσεις του αλλά και να λειτουργεί με και μέσα από αυτές.

Απέναντι λοιπόν σε αυτές τις κρίσεις που ο ίδιος ο καπιταλισμός έχει προκαλέσει -στη μετανάστευση, στις φυσικές καταστροφές, στην προσέγγιση των ορίων των αποθεμάτων των βασικών ενεργειακών πόρων (στην περίπτωση αυτή του πετρελαίου και του άνθρακα)- φαίνεται πως το σύστημα δοκιμάζει μια **αναδίπλωση προς τα μέσα, σαν μια αντιπαγκοσμιοποίηση**, για να μπορέσει να προστατευθεί από τον ίδιο τον εαυτό του, και χρησιμοποιεί τη δεξιά πολιτική ως εγγυήτρια αυτής της αναδίπλωσης.

Αυτή η φαινομενική αντίφαση του συστήματος θυμίζει ελατήριο που συμπιέζεται για να επιμηκυνθεί αργότερα. Στην πραγματικότητα, το σύστημα προετοιμάζεται για ένα πόλεμο. Άλλης μορφής πόλεμο. Έναν ολοκληρωτικό: παντού, ακατάπαυστα και με όλα τα μέσα.

Χτίζει τείχη νόμιμα, τείχη πολιτισμικά και τείχη υλικά, στην προσπάθειά του να αμυνθεί απέναντι στη μετανάστευση που το ίδιο προκάλεσε. Επιδιώκει τον επανασχεδιασμό του χάρτη του κόσμου, των πόρων και των καταστροφών του -διασφαλίζοντας τη λειτουργία του κεφαλαίου με τη διαχείριση των πρώτων και προφυλάσσοντας τα κέντρα Εξουσίας από τις επιπτώσεις των δεύτερων.

Πιστεύουμε ότι αυτά τα τείχη θα συνεχίσουν να πολλαπλασιάζονται, μέχρι να δημιουργηθεί ένα είδος αρχιπελάγους των «από πάνω» όπου τα αφεντικά, οι κάτοχοι του πλούτου, θα ζουν μέσα σε προστατευμένα «νησιά» και όλοι οι υπόλοιποι θα βρισκόμαστε απ' έξω. Ένα αρχιπέλαγος με άλλα νησιά για τα αφεντικά και άλλα, διαφορετικά, για συγκεκριμένες εργασίες -όπως τα τσιφλίκια. Και κάπου πολύ μακριά, τα χαμένα νησιά για τους αναλώσιμους. Και στην ανοιχτή θάλασσα, εκατομμύρια μαούνες να βολοδέρνουν από το ένα νησί στο άλλο, αναζητώντας ένα αγκυροβόλι.

Επιστημονική φαντασία ζαπατιστικής παραγωγής; Γκουγκλάρετε «Πλοίο Aquarius» και θα καταλάβετε την απόσταση που υπάρχει ανάμεσα σε αυτό που περιγράφουμε και την πραγματικότητα. Πολλά έθνη της Ευρώπης αρνήθηκαν τον ελλιμενισμό του Aquarius. Ο λόγος; Το φορτίο που μετέφερε: εκατοντάδες μετανάστες από χώρες που είτε «απελευθερώθηκαν» από τη Δύση μέσω πολέμων κατοχής είτε κυβερνώνται από τυράννους με τις ευλογίες της Δύσης.

Η «Δύση», το σύμβολο του πολιτισμού, όπως αυτοαποκαλείται, πηγαίνει, καταστρέφει, αφανίζει, αναδιπλώνεται και κλείνει τις πόρτες της, την ίδια στιγμή που το μεγάλο κεφάλαιο συνεχίζει τις μπίζνες του: κατασκευάζοντας και πουλώντας, πρώτα τα όπλα καταστροφής, και στη συνέχεια τον μηχανικό εξοπλισμό για την ανοικοδόμηση.

Σε πολλά μέρη η αναδίπλωση αυτή στηρίζεται από την πολιτική Δεξιά. Δηλαδή, τους «αποτελεσματικούς» διαχειριστές, εκείνους που μπορούν να ελέγξουν την εργατιά και να εξασφαλίσουν τα κέρδη του τσιφλικά... -κι ας είναι και κάποιοι, κάποιες, που κλέβουν μερικά από τα δαμάλια και τους ταύρους- αλλά και να «μαστιγώνουν» αφειδώς τον υποτακτικό πληθυσμό του.

Όσοι περισσεύουν: ή καταναλώνουν ή εξοντώνονται. Πρέπει να εκτοπιστούν. Είναι -όπως λέμε εμείς- οι αναλώσιμοι. Δεν μετρούν ούτε καν ως «παράπλευρα θύματα» σε αυτό τον πόλεμο.

Δεν είναι ότι κάτι αλλάζει. Έχει ήδη αλλάξει.

Και το παραλληλίζουμε με τους ιθαγενείς λαούς, γιατί εδώ και πολύ καιρό, στο προηγούμενο στάδιο της καπιταλιστικής ανάπτυξης, ήταν οι αγνοημένοι. Παλαιότερα, χρησιμοποιούσαμε το παράδειγμα των ιθαγενών βρεφών, τα οποία ήταν τα αγέννητα, γιατί έρχονταν στον κόσμο και πέθαιναν, περνώντας εντελώς απαρατήρητα. Και αυτά τα αγέννητα κατοικούσαν σε αυτές τις περιοχές, σε αυτά τα βουνά πχ. που, πριν, τους ήταν παντελώς αδιάφορα. Οι καλές γαίες (οι «πεδιάδες», που λέμε εμείς) είχαν καταληφθεί από τα τσιφλίκια, από τους μεγαλοϊδιοκτήτες, που

είχαν απωθήσει τους ιθαγενείς προς τα βουνά. Τώρα φαίνεται πως σ' αυτά τα βουνά υπάρχει πλούτος, υπάρχουν εμπορεύματα που επιβουλεύεται το κεφάλαιο κι έτσι δεν θα απομείνει κανένα μέρος για τους αυτόχθονες λαούς.

Η αγωνίζονται και υπερασπίζονται, και μέχρι θανάτου ακόμα, αυτά τα εδάφη, ή δεν τους μένει άλλη επιλογή. Γιατί δε θα υπάρχει καράβι να τους περισυλλέξει όταν θα πλέουν, μες στην αντάρα, στις θάλασσες και τις στεριές του κόσμου.

Ένας νέος πόλεμος κατάκτησης εκτυλίσσεται στα εδάφη των ιθαγενών, και η σημαία του στρατού των εισβολέων μερικές φορές φέρει και τα χρώματα της θεσμικής Αριστεράς.

Αυτή η αλλαγή στη λειτουργία της μηχανής που παρατηρείται στην ύπαιθρο, ή στις «αγροτικές ζώνες» παρουσιάζεται και στις πόλεις, ή τις «αστικές ζώνες», όπως μπορούμε να διαπιστώσουμε εύκολα ακόμα και με μια επιφανειακή ανάλυση. Οι μεγαλουπόλεις αναδιοργανώθηκαν, ή βρίσκονται σε αυτή τη διαδικασία -κατόπιν ή μεσούντος ενός ανελέητου πολέμου εναντίον των περιθωριοποιημένων κατοίκων τους. Κάθε πόλη περιλαμβάνει πολλές άλλες στο εσωτερικό της, όμως μόνο μια είναι η κεντρική: αυτή του κεφαλαίου. Τα τείχη που την περιβάλλουν αποτελούνται από νόμους, σχέδια αστικοποίησης, αστυνομίες και ομάδες κρούσης.

Ολόκληρος ο κόσμος κατακερματίζεται. Τα τείχη πολλαπλασιάζονται. Η μηχανή προχωρά στον νέο της πόλεμο για την κατάληψη εδαφών. Εκατοντάδες χιλιάδες άνθρωποι ανακαλύπτουν πως το νέο σπίτι που τους υποσχέθηκε ο εκσυγχρονισμός δεν είναι παρά μια βάρκα στα ανοιχτά της θάλασσας, η άκρη κάποιου δρόμου, ή ένα ασφυκτικά γεμάτο κέντρο κράτησης για μετανάστες «χωρίς χαρτιά». Εκατομμύρια γυναίκες μαθαίνουν ότι ο κόσμος είναι ένα γιγαντιαίο κυνηγετικό κλαμπ όπου το θήραμα είναι εκείνες. Τα παιδιά μορφώνονται σαν σεξουαλικά και εργατικά προϊόντα. Και η φύση, με τη ισορροπία της στο κόκκινο, παραδίδει το λογαριασμό με τη μακρά λίστα των

χρεών που έχει συσσωρεύσει ο καπιταλισμός κατά τη διάρκεια της σύντομης ιστορίας του ως κυρίαρχο σύστημα.

Φυσικά, λείπει ο λόγος των γυναικών που αγωνίζονται, των άλλων [2] από τα κάτω (για τους οποίους, υπάρχει περιφρόνηση, διώξεις και θάνατος, αντί για το γκλάμουρ των «μισο-αποκαλύψεων» της σεξουαλικότητας των από πάνω), όσων κοιμούνται στα λαϊκά προάστια και περνούν τη μέρα τους δουλεύοντας στην πόλη του κεφαλαίου, των μεταναστών και μεταναστριών που θυμούνται πως αυτό το τείχος δεν υπήρχε πάντα εκεί, των συγγενών των εξαφανισμένων, δολοφονημένων και φυλακισμένων που δεν ξεχνούν ούτε συγχωρούν, των αγροτικών κοινοτήτων που αντιλαμβάνονται ότι εξαπατήθηκαν, των ταυτοτήτων που ανακαλύπτουν τον εαυτό τους και αντικαθιστούν τη ντροπή με περηφάνια και όλων των αναλώσιμων που συνειδητοποιούν ότι το πεπρωμένο τους δεν χρειάζεται να είναι η σκλαβιά, η λήθη ή ο ολέθριος θάνατος.

Γιατί η άλλη κρίση, που περνά απαρατήρητη, αφορά στην επιτακτικότητα και τον πολλαπλασιασμό των εξεγέρσεων, των οργανωμένων ανθρώπινων πυρήνων που προκαλούν όχι μόνο την Εξουσία, αλλά και τη διεστραμμένη και απάνθρωπη λογική της. Με ποικίλες ταυτότητες, δηλαδή, ιστορίες, αυτή η εισβολή εμφανίζεται ως ανωμαλία του συστήματος. Αυτή η κρίση δεν μετρά για τους νόμους των πιθανοτήτων. Οι πιθανότητες διατήρησης και εμβάθυνσής της είναι ελάχιστες, σχεδόν εξωπραγματικές. Γι' αυτό και δεν περιλαμβάνονται στους υπολογισμούς των από πάνω.

Η μηχανή δεν ανησυχεί για τις εξεγέρσεις. Είναι λίγοι, λίγες, λίγαιες. Μόλις που φτάνουν τους 300.

Αυτή η θεώρηση του κόσμου, η δική μας, είναι, σίγουρα, ελλιπής και, πολύ πιθανόν, εσφαλμένη. Αλλά έτσι βλέπουμε εμείς το σύστημα παγκοσμίως. Και από αυτή την ανάλυση θα περάσουμε σε αυτό που παρατηρούμε σε επίπεδο ηπείρου, εθνικό, περιφερειακό και τοπικό.

«300» – Μέρος 2ο:

ΜΙΑ ΗΠΕΙΡΟΣ ΩΣ ΠΙΣΩ ΑΥΛΗ, ΜΙΑ ΧΩΡΑ ΝΕΚΡΟΤΑΦΕΙΟ, ΜΙΑ ΜΟΝΑΔΙΚΗ ΣΚΕΨΗ ΩΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ & ΜΙΑ ΜΙΚΡΗ, ΠΟΛΥ ΜΙΚΡΗ, ΕΛΑΧΙΣΤΗ ΕΞΕΓΕΡΣΗ

Από τον κόσμο περνάμε στην ήπειρο.

Ας στρέψουμε το βλέμμα μας προς τα πάνω...

Βλέπουμε τα παραδείγματα του Εκουαδόρ, της Βραζιλίας και της Αργεντινής, όπου οι υποτιθέμενες προοδευτικές κυβερνήσεις όχι μόνο απομακρύνονται, αλλά και διώκονται ποινικά, ενώ τη θέση τους καταλαμβάνουν άλλοι που έχουν εκπαιδευτεί να γίνουν καλοί, δηλαδή υπάκουοι στο κεφάλαιο, διαχειριστές (αν και, ας είμαστε δίκαιοι, ακόμα και στον κυνισμό τους είναι αρκετά άγαρμποι) που θα αναλάβουν τη νέα αναδιάρθρωση του παγκόσμιου τσιφλικιού. Διαχειριστές όπως ο Temer στη Βραζιλία, ο Macri στην Αργεντινή και στο Εκουαδόρ, εκείνος που υποτίθεται πως ήταν καλός -αφού είχε επιλεγεί από τον τώρα διωκόμενο Correa (τον ηγέτη της «επανάστασης των πολιτών», «τον αριστερό», σύμφωνα με το μάρκετινγκ της προοδευτικής διανόησης) και που τώρα αποδεικνύεται πως ανήκει στη Δεξιά, για τον Lenin Moreno μιλάω -παραδόξως ονομάζεται και Lenin.

Υπό την επιτήρηση του Κράτους που έχει καταστεί σε αστυνόμο της περιοχής -Κολομβία- εκτοξεύουν απειλές, αποσταθεροποιούν και σχεδιάζουν προκλήσεις που θα αποτελέσουν το έναυσμα για μια επικείμενη εισβολή των «ειρηνευτικών δυνάμεων» σε ολόκληρη τη Νότια Αμερική, η οποία επιστρέφει στους βίαιους καιρούς της Αποικιοκρατίας, τώρα με τη μορφή ενός «νέου» εξορυκτισμού, που στην πραγματικότητα είναι η παλιά λεηλασία των φυσικών πόρων που χαρακτηρίζονται ως «πρώτες ύλες», και η οποία στηρίζεται και προωθείται από τις προοδευτικές κυβερνήσεις της περιοχής ως **«αριστερός εξορυκτισμός»**. Υποτίθεται πως είναι κάτι σαν αριστερός καπιταλισμός ή καπιταλιστική αριστερά ή ποιος ξέρει τι άλλο, καταστρέφει, δηλαδή, και λεηλατεί με τον ίδιο τρόπο, αλλά πλέον για «καλό σκοπό» (;).

Οποιαδήποτε κριτική ή κίνημα αντίθετο στον αφανισμό των εδαφών των αυτόχθονων χαρακτηρίζεται ως «υποκινούμενο από την Κυριαρχία», «καθοδηγούμενο από τη Δεξιά» και άλλα ισοδύναμα του «πρόκειται για συνωμοσία της μαφίας της Εξουσίας».

Εν ολίγοις, στην ήπειρο, η «πίσω αυλή» του Κεφαλαίου εκτείνεται μέχρι το Ακρωτήριο Χορν.

Αλλά αν στρέψουμε προς τα κάτω το βλέμμα μας...

Βλέπουμε εξεγέρσεις και αντιστάσεις, πρωτίστως των ιθαγενών λαών. Θα ήταν άδικο να προσπαθήσω να τους κατονομάσω όλους, γιατί πάντα υπάρχει ο κίνδυνος να παραλείψω κάποιους. Αλλά η ταυτότητά τους αναδεικνύεται στον αγώνα τους. Εκεί όπου η ληστρική επέλαση της μηχανής συναντά αντίσταση, η εξέγερση φορά νέα -αλλά και τόσο αρχαία- χρώματα και μιλά γλώσσες «περίεργες».

Η υφαρπαγή, η οποία με τη σειρά της μεταμφιέζεται σε ενοικίαση της γης, προσπαθεί να επιβάλλει την κερδοσκοπική λογική της σε όλους όσους έχουν μάνα τους τη γη.

Αυτές οι αντιστάσεις πλασιώνονται από ομάδες, συλλογικότητες και οργανώσεις που, χωρίς να είναι καθαρά ιθαγενικές, μοιράζονται με τους ιθαγενείς τη δέσμευση και τον προορισμό,

δηλαδή, την καρδιά. Και γι' αυτό, υφίστανται συκοφαντίες, διώξεις, φυλακίσεις και, ουκ ολίγες φορές, τον θάνατο.

Για τη μηχανή, οι αυτόχθονες είναι αντικείμενα -ανίκανοι να σκεφτούν, να αισθανθούν και να αποφασίσουν. Γι' αυτό είναι οικεία στην αυτοματοποιημένη λογική της η σκέψη πως αυτές οι ομάδες στην πραγματικότητα «κατευθύνουν», «χρησιμοποιούν» και «παραπλανούν» αυτά τα «αντικείμενα» (τους ιθαγενείς) που αρνούνται να αγκαλιάσουν την ιδέα πως τα πάντα είναι εμπόρευμα. Τα πάντα, ακόμα και η ιστορία, η γλώσσα, η κουλτούρα τους.

Για το σύστημα, το πεπρωμένο των ιθαγενών βρίσκεται στα μουσεία, στις ειδικότητες της ανθρωπολογίας, στις αγορές ειδών χειροτεχνίας και στην εικόνα με το απλωμένο χέρι που ζητιανεύει.

Θα πρέπει να είναι απελπιστικός, για τους θεωρητικούς και δικηγόρους της μηχανής, αυτός ο αναλφαβητισμός που δεν καταλαβαίνει τις λέξεις: «κατανάλωση», «κέρδος», «πρόοδος», «τάξη», «εκσυγχρονισμός», «κομφορμισμός», «αγοραπωλησία», «υποταγή», «παράδοση». Για την κατάρτιση αυτών των απρόθυμων να εκπολιτιστούν, επιστρατεύουν τα προγράμματα παροχών που προκαλούν διχασμό και συγκρούσεις, τα κάγκελα της φυλακής, το μολύβι και την εξαφάνιση. Και σίγουρα, υπάρχουν εκείνοι που ξεπουλιούνται και παραδίδουν τους δικούς τους ανθρώπους στα χέρια του εκτελεστή, υπάρχουν όμως και οι κοινότητες που συνεχίζουν ακλόνητες την εξέγερση γιατί ξέρουν ότι γεννήθηκαν για να ζήσουν και ότι αυτές οι υποσχέσεις για «πρόοδο» κρύβουν τον χειρότερο θάνατο: τον θάνατο της λήθης.

Προχωράμε στην Κεντρική Αμερική (όπου στη Νικαράγουα ξαναζωντανεύει ο Σαίξπηρ, και το ζεύγος Macbeth, Daniel και Rosario αναρωτιούνται «Ποιος να φανταζόταν ότι ο γέρος (ο Santino [3]) θα είχε ακόμα τόσο αίμα μέσα του;» προσπαθώντας μάταια να σκουπίσουν τα χέρια τους σε μια μαυροκόκκινη σημαία), που αρχίζει να μετατρέπεται, από ένα έδαφος λησμονημένο (ύστερα από μια ανελέητη λεηλασία) σε πρόβλημα για

το μεγάλο κεφάλαιο ως βασικός προμηθευτής και εφελτήριο μεταναστών. Αυτό σημαίνει πως το Μεξικό, και συγκεκριμένα το νοτιοανατολικό Μεξικό, αναλαμβάνει τον ρόλο του τείχους.

Αποφασίσαμε να συμπεριλάβουμε το Μεξικό στην Κεντρική Αμερική γιατί η ιστορία του το καλεί στην Λατινική Αμερική και, ακόμα και στους παγκόσμιους χάρτες, η Κεντρική Αμερική είναι ο τεντωμένος βραχίονας εκείνων που είναι αδέρφια στον πόνο και την οργή.

Αλλά για τις διάφορες κυβερνήσεις, που υπέστη και συνεχίζει να υπομένει αυτή η χώρα, και την πολιτική της τάξη, η ξένη προοπτική τους ωθεί να θαυμάζουν, να αντιγράφουν, να υπηρετούν και να εξασφαλίζουν «την προσάρτηση των λαών της Αμερικής μας στον άστατο και βίαιο Βορρά που τους περιφρονεί» (José Martí, «Γράμμα στον Manuel Mercado», 18 Μαΐου 1895).

Όταν ο Donald Trump δηλώνει πως θέλει να κατασκευάσει τείχος, όλοι σκέφτονται τον ποταμό Río Bravo, το κεφάλαιο όμως αναφέρεται στους ποταμούς Suchiate [4], Usumancita [5] και Hondo [6]. Στην πραγματικότητα το τείχος βρίσκεται μέσα στο Μεξικό προκειμένου να ανακόψει τους μετανάστες που έρχονται από την Κεντρική Αμερική. Ίσως αυτό μας βοηθήσει να καταλάβουμε γιατί ο Donald Trump την 1η Ιουλίου έσπευσε να χαιρετίσει τη νίκη του Juanito Trump [7], στις εκλογές του Μεξικού.

Ένα τείχος αποκτά νόημα μόνο όταν αντιτάσσεται σε «κάτι». Όλα τα τείχη ανεγείρονται ενάντια σε αυτό το «κάτι».

Θέλετε να το πείτε ζόμπι, εξωγήινοι, εγκληματίες, μετανάστες, «χωρίς χαρτιά», παράνομοι, ξένοι. Τα τείχη μοιάζουν με την πόρτα και τα παράθυρα ενός σπιτιού που είναι ερμητικά κλειστά προκειμένου αυτό να προστατευθεί από το ξένο, το περίεργο, το alien, που η διαφορετικότητά του φέρει την υπόσχεση της τελικής αποκάλυψης. Μια από τις ρίζες της λέξης «εθνοτική ομάδα» παραπέμπει στο «ξένοι».

Σύμφωνα με τα σχέδια του κεφαλαίου, το τείχος ενάντια στη

Λατινική Αμερική θα έχει τη μορφή του ανέφικτου κέρατος της Αμάλθειας και θα ονομάζεται «Μεξικό».

Όπως είπαμε το πρώτο τμήμα του τείχους του Trump θα κατασκευαστεί στη νοτιοανατολική περιφέρεια. Το «εθνικό» Γραφείο Μετανάστευσης θα συνεχίσει να λειτουργεί ως υπάλληλος της Border Patrol. Η Γουατεμάλα και η Μπελίζ είναι η τελευταία στάση πριν την είσοδο στο τελωνείο της Βόρειας Αμερικής. Αυτό καθιστά το νοτιοανατολικό Μεξικό σε μια από τις προτεραιότητες για κατάκτηση και διαχείριση.

Για τον λόγο αυτόν, στα νέα «γεωπολιτικά» σχέδια, προβλέπεται η δημιουργία ενός «μαξιλαριού», ενός «αμορτισέρ», ενός φίλτρου που θα μειώνει δραστικά τη μετανάστευση. Έτσι, για την ανακούφιση από τον εφιάλτη του κεφαλαίου προσφέρεται ένα πλασέμπο: μια ορδή ζόμπι (δηλαδή, μεταναστών) στη βάση των τειχών του, που απειλούν τον τρόπο ζωής και «χαράσσουν», πάνω στην αδιάφορη επιφάνεια από σίδερο και μπετόν, το γκράφιτι που υπενθυμίζει με έμφαση:

«Η ευημερία σου έχει χτιστεί πάνω στη δική μου δυστυχία».

Σε αυτή τη χώρα, που επίσης ονομάζεται «Μεξικανική Δημοκρατία», οι προηγούμενες ομοσπονδιακές εκλογές κατάφεραν να αποκρύψουν... προς στιγμήν την πραγματικότητα: την οικονομική κρίση, την κοινωνική αποσύνθεση (με τη μακρά αλυσίδα των γυναικοκτονιών) και την ενίσχυση (παρά τα υποτιθέμενα «θανατηφόρα χτυπήματα» στα καρτέλ των ναρκωτικών) των παράλληλων (ή άρρηκτα συνδεδεμένων με το Εθνικό) Κρατών του ονομαζόμενου «οργανωμένου εγκλήματος». Αν και μόνο για λίγο, οι δολοφονίες, οι απαγωγές και οι εξαφανίσεις γυναικών όλων των ηλικιών πέρασαν σε δεύτερο πλάνο, όπως και η φτώχεια και η ανεργία. Αλλά, τώρα που καταλάγιασε πια ο ενθουσιασμός για το εκλογικό αποτέλεσμα, η πραγματικότητα επιστρέφει λέγοντας «είμαι εδώ, λείπει η ψήφος... και το δρεπάνι μου».

Για τη φρίκη που μετέτρεψε το Μεξικό σε νεκροταφείο, σε

προθάλαμο της κόλασης, **σε μη-τόπο**, τις εξαφανίσεις, δεν θα πούμε πολλά. Αρκεί να παρακολουθήσετε τα ΜΜΕ για να αποκτήσετε έστω και μια αμυδρή ιδέα. Μια βαθύτερη περιγραφή, ανάλυση και εκτίμηση μπορείτε να βρείτε στις τοποθετήσεις των Jacobo Dayán, Mónica Meltis, Irene Tello Arista, Daniela Rea, Marcela Turati, Ximena Antillón, Mariana Mora, Edith Escareño, Mauricio González González και John Gibler, από το σπορείο του φετινού Απρίλη, «Βλέμματα, Ακούσματα και Λόγια: Απαγορεύεται η σκέψη;» που πραγματοποιήθηκε στο CIDECI του San Cristóbal de las Casas της Chiapas, καθώς και στα κείμενα, τα ρεπορτάζ και τις στήλες τους. Αλλά ακόμα κι έτσι, είναι άλλο να διαβάζεις και να ακούς για την καθημερινή φρίκη και τελείως διαφορετικό να τη βιώνεις ως καθημερινότητα.

Το μεγάλο κεφάλαιο δεν ενδιαφέρεται για τις εξαφανίσεις, τις απαγωγές και τις γυναικοκτονίες. Νοιάζεται μόνο για την ασφάλεια τη δική ΤΟΥ και των προγραμμάτων ΤΟΥ. Η διαφθορά το ενοχλεί μόνο όταν περιορίζει το κέρδος του. Αυτός είναι ο λόγος που του παρουσιάζονται ως εξής: «Εγώ θα γίνω ένας καλός διαχειριστής, θα διατηρώ ήσυχους και ευχαριστημένους τους εργάτες, θα αποκτήσεις ξανά την ασφάλεια που σου στέρησαν οι προηγούμενες κυβερνήσεις, θα κερδίσεις όσα θέλεις κι εγώ δεν πρόκειται να σου κλέψω τίποτε».

Το σύστημα εξακολουθεί να ενοχλείται από ένα πράγμα, κι αυτό είναι το Εθνικό Κράτος. Θα του αναθέτει λοιπόν όλο και περισσότερο το μοναδικό καθήκον για το οποίο γεννήθηκε οποιοδήποτε Κράτος: τη δια της βίας διασφάλιση της σχέσης μεταξύ κυρίαρχων και κυριαρχούμενων.

Τα αναπτυξιακά σχέδια των νέων κυβερνήσεων σε οποιοδήποτε μέρος του κόσμου δεν είναι παρά κηρύξεις ιδιωτικού πολέμου στα εδάφη, όπου αυτά θα εφαρμοστούν.

Αν δεν αναλώνονταν σε μια κενή φλυαρία, θα έλεγαν ότι προτείνουν άγονη γη και έρημο. Παράλληλα, βέβαια, χτίζουν το άλλοθι ώστε να μην αναλάβουν την ευθύνη γι' αυτή την καταστροφή: «σε αφανίσαμε, αλλά ήταν για το καλό όλων».

Έκανα λάθος. Είχαμε προβλέψει πως επρόκειτο να γίνει εκλογική νοθεία (έγινε αλλά υπό άλλη έννοια). Είχαμε προβλέψει πως ο López Obrador θα κέρδιζε, αλλά πιστεύαμε ότι το σύστημα θα του στερούσε το θρίαμβο με τεχνάσματα. Σκεφτόμασταν, λοιπόν, τις επιλογές που θα είχε το σύστημα μετά από αυτή τη νοθεία. Σύμφωνα με την ανάλυσή μας, δεν τους ανησυχούσε ένα ακόμα σκάνδαλο: είχαν ήδη επιβιώσει από αυτό του Λευκού Οίκου [8], της Ayotzínara, της Αριστοτεχνικής Απάτης [9], της διαφθοράς των πολιτειακών κυβερνήσεων, έτσι λοιπόν ένα ακόμα για νοθεία δεν θα έκανε τη διαφορά. Θεωρήσαμε ότι το σύστημα θα αντιμετώπιζε το δίλημμα να επιλέξει μεταξύ του Meade [10] και του Anaya [11], διαλέγοντας εκείνον που θα ήταν περισσότερο δεξιός, αποτελεσματικός για τα σχέδιά τους και καλύτερος διαχειριστής.

Οι δυνατότητες του τότε υποψηφίου, που επρόκειτο να εξαπατηθεί, για μια σταθερή και ριζοσπαστική αντίσταση ήταν ελάχιστες, οπότε δεν θα υπήρχε κανένας κίνδυνος για το σύστημα. Οι διαμαρτυρίες ωστόσο θα ήταν αναπόφευκτες. Σας ζητώ συγνώμη λοιπόν, γιατί αργήσαμε να καλέσουμε συνέλευση των δικτύων, θεωρώντας πως επρόκειτο να γίνουν διαμαρτυρίες, αποκλεισμοί δρόμων και τα συναφή, και ίσως να κολλάγατε οπουδήποτε στη διαδρομή. Γι' αυτό και η καθυστέρηση, συγνώμη.

Εμείς οι ζαπατίστας, πάντα προετοιμαζόμαστε για το χειρότερο, οπότε είτε συμβεί είτε όχι είμαστε έτσι κι αλλιώς έτοιμοι.

Σήμερα λοιπόν σκεφτόμαστε ότι τελικά δεν κάναμε λάθος, ότι στην πραγματικότητα το σύστημα επέλεξε, μεταξύ των τεσσάρων υποψηφίων, τον πιο χρήσιμο, τον κύριο López Obrador. Και ανάμεσα στις αποδείξεις αγάπης αυτού του κυρίου προς το μεγάλο κεφάλαιο, δηλαδή τον τσιφλικά, είναι και η παράδοση των εδαφών των αυτόχθονων λαών. Τα προγράμματα που προορίζονται για το νοτιοανατολικό Μεξικό, για τον Ισθμό, τις πολιτείες Chiapas, Tabasco, Yucatán και Campeche -για να αναφέρουμε κάποια- είναι στην πραγματικότητα σχέδια υφαρπαγής.

Το βασικό που απασχολεί μια απερχόμενη κυβέρνηση είναι η ατιμωρησία και όχι τα ποσοστά δημοτικότητάς της. Η κυβερνητική «ψήφος» λοιπόν έπρεπε να κατευθυνθεί στο άτομο που θα της εγγυούνταν πως δεν θα διωχθεί ποινικά. Ότι η νέα κυβέρνηση δεν είναι απαραίτητο να προσφύγει σε μέσα όπως η εξορία ή η φυλακή για να νομιμοποιηθεί. **Ο νέος διαχειριστής έπρεπε να υποσχεθεί (και να αποδείξει) πως δεν θα ποινικοποιήσει τον προηγούμενο.**

Αλλά μην νομίζετε πως η καινούργια κυβέρνηση θα μοιάζει με οποιονδήποτε άλλο διαχειριστή. Μαζί της φέρει τη «νέα» μια και μοναδική σκέψη.

Υπάρχει ένα νέο είδος θρησκείας που κυοφορείται. Σαν να μην είναι πλέον αρκετή η θρησκεία της αγοράς, που ξεπροβάλλει παντού όπου οι κυβερνήσεις της Δεξιάς καταλαμβάνουν την εξουσία, επιβάλλεται και ένα είδος νέας ηθικής με το ποσοτικό επιχείρημα (του αριθμού των ψήφων) να επιτίθεται στο επιστημονικό έργο, στην τέχνη και στον κοινωνικό αγώνα.

Οι αγώνες που διεξάγονται δεν αφορούν πια κάποια διεκδίκηση. Υπάρχουν οι καλοί και οι κακοί αγώνες. Για να το τοποθετήσω στη γλώσσα που καταλαβαίνουν: έχουμε τους καλούς αγώνες και τους άλλους που εξυπηρετούν τη μαφία της εξουσίας· την «ορθή» τέχνη και την τέχνη που υπηρετεί τη μαφία της εξουσίας· το «σωστό» επιστημονικό έργο και εκείνο που υπηρετεί τη μαφία της εξουσίας. Ό,τι δεν καθοδηγείται από τη νέα μια και μοναδική σκέψη που τυποποιείται, ανήκει στο στρατόπεδο του εχθρού. Και η πίστη, ή η νέα πίστη που κυοφορείται σήμερα, χρειάζεται από τη μια μεριά έναν εκλεκτό, και από την άλλη μια μάζα που θα τον ακολουθεί.

Αυτό που έχει συμβεί παλιότερα σε άλλες περιόδους της παγκόσμιας ιστορίας, θα αρχίσει τώρα να συμβαίνει κι εδώ. Γι' αυτό οι όποιες κριτικές και παρατηρήσεις που θα κάνετε εσείς ή θα κάνουμε εμείς, δεν θα απαντώνται με επιχειρήματα αλλά με κατηγορίες του τύπου: είσαστε αγενείς ή ζηλεύετε.

Δεν αμφιβάλλουμε πως υπάρχουν άνθρωποι που πίστεψαν,

ειλικρινά, πως η αλλαγή που τους υποσχέθηκαν, εκτός από ανέξοδη (το μόνο που χρειαζόταν να κάνουν ήταν να σταυρώσουν ένα ψηφοδέλτιο), ήταν πραγματική ή «αληθινή». Θα έπρεπε να τους ενοχλεί το γεγονός ότι, στο πανόραμα των από πάνω, επαναλαμβάνονται τα ονόματα των ίδιων εγκληματιών του παρελθόντος, καίτοι τώρα δείχνουν προτίμηση στο χρώμα του κερασιού [12].

Αλλά η έφεση των δεξιών της νέας κυβερνητικής ομάδας είναι εμφανής. Και το «πνευματικό» και κοινωνικό τους περιβάλλον επικαλείται ανερυθρίαστα την αυταρχική τους τάση. Το σενάριο το οποίο είχαμε περιγράψει πριν από 13 χρόνια, το 2005, ακολουθείται κατά γράμμα. Όποιος ήταν ποταπός στην ήττα θα είναι και στη νίκη. Το να λέμε ότι η επερχόμενη κυβέρνηση είναι είτε αριστερή είτε προοδευτική δεν είναι παρά δυσφήμιση. Είχαμε χρησιμοποιήσει, τότε, την παρομοίωση του **αυγού του φιδιού**. Υπάρχει μια ταινία του Ingmar Bergman με αυτό τον τίτλο. Σε μια σκηνή της, ένας γιατρός (που, παρεμπιπτόντως, τον υποδυόταν ο ηθοποιός του Kung Fu, David Carradine) εξηγεί πως αυτά που συνέβαιναν στη Γερμανία, τότε -προτού αυτή εξελιχθεί σε φασιστική- μοιάζουν με το αυγό του φιδιού: αν το κρατάς κόντρα στο φως μπορείς να δεις τι υπάρχει στο εσωτερικό του. Κι εμείς τότε βλέπαμε, αυτό που συμβαίνει σήμερα.

Ξέρετε πως όλη η προσπάθεια του Κόμματος MORENA (Κίνημα για την Εθνική Αναγέννηση) και του López Obrador και της ομάδας του, από την 1η Ιουλίου, επικεντρώνεται, στο να κερδίσει την εύνοια της άρχουσας τάξης και του μεγάλου κεφαλαίου. Δεν υπάρχει καμία ένδειξη (και κανείς δεν μπορεί να μιλήσει για εξαπάτηση) πως πρόκειται για μια προοδευτική κυβέρνηση, καμία. Τα σημαντικότερα προγράμματά της πρόκειται να καταστρέψουν τα εδάφη των αυτόχθονων λαών: το ένα εκατομμύριο εκτάρια στη Lacandona [13], το Τραίνο Maya [14] ή τον διάδρομο του Ισθμού [15], μεταξύ άλλων. Η ειλικρινής συναισθηματική του ταύτιση με την κυβέρνηση του Donald Trump έχει ήδη ομολογηθεί δημοσίως. Αυτός ο «μήνας του μέλιτος» του με τους επιχειρηματίες και τα μεγάλα κεφάλαια ενσαρκώνεται στα πρόσωπα που θα καταλάβουν τις

κύριες θέσεις στο υπουργικό συμβούλιο και στα σχέδιά τους για τον «τέταρτο μετασχηματισμό» [16].

Είναι ξεκάθαρο, πιστεύουμε, πως η ικανοποίηση της Εξουσίας και του Χρήματος για τον «θρίαμβο» του López Obrador, υπερβαίνει την απλή αναγνώριση. Στο μεγάλο κεφάλαιο επικρατεί πραγματικός ενθουσιασμός για τις ευκαιρίες κατάκτησης που παρουσιάζονται με το πρόγραμμα της κυβέρνησης του López Obrador.

Υπάρχουν στη διάθεσή μας κάποια εξακριβωμένα στοιχεία αλλά και πολλά κουτσομπολιά (τα οποία είναι αδύνατο να επαληθευτούν) σχετικά με τα όσα συνέβησαν κατά τη διάρκεια της τελευταίας εκλογικής διαδικασίας. Δεν πρόκειται να τα αποκαλύψουμε γιατί από αυτά θα μπορούσε κάποιος να οδηγηθεί στο συμπέρασμα πως υπήρξε νοθεία, και το τελευταίο που θέλουμε είναι να χαλάσει αυτή η ευφορία που κατακλύζει τα «30 εκατομμύρια».

Αλλά αυτό που κανείς δεν ήθελε να σχολιάσει ήταν ότι υπήρξε ένα είδος «προαναγγελίας από τα μίντια», όπως είχε συμβεί και στις προηγούμενες εκλογές (με την επικράτηση του Calderón και του Peña Nieto).

Με άλλα λόγια, δεν ήταν οι «θεσμοί» εκείνοι οι οποίοι ανακοίνωσαν το όνομα του νικητή, αλλά τα ΜΜΕ.

Όταν ξεκινούσε σχεδόν η καταμέτρηση από το Πρόγραμμα των Προκαταρκτικών Εκλογικών Αποτελεσμάτων (PREP), τα τηλεοπτικά κανάλια Televisa και TvAzteca είχαν ήδη μεταδώσει το όνομα του νικητή. Λίγα λεπτά αργότερα, και με λιγότερο από το 1% των ψήφων καταμετρημένο, ερχόταν η υποστήριξη των Meade, Anaya και Calderón [17]. Μετά από κάποιες ώρες, ο «σύντροφος» Trump χαιρέτιζε τη νίκη του AMLO ενώ το ξημέρωμα της επομένης, ο, όχι πια ακατανόμαστος, Carlos Salinas de Gortari, προσέθετε και τα δικά του συγχαρητήρια. Πριν καν γίνουν γνωστά τα επίσημα αποτελέσματα, ξεκινά το χειροφίλημα που το PRI έχει αναγάγει σε εθνική κληρονομιά. Και το Εθνικό Εκλογικό Ινστιτούτο να εκπληρώνει τον ρόλο για τον οποίο δημιουργήθηκε: αυτόν του κομπάρσου της «εκλογικής δημοκρατίας». Οι υπεύθυνοι

για την εκλογική διαδικασία «θεσμοί» περιορίστηκαν να ακολουθήσουν τη μιντιακή χιονοστιβάδα.

Η προοδευτική διανόηση που, αν δεν αφορούσε τον αρχηγό της θα το είχε καταγγείλει ως «μιντιακό πραξικόπημα», τώρα προσυπογράφει εντελώς κυνικά, το «έγινε όπως έγινε»: «κερδίσαμε, το πώς δεν έχει πια καμία σημασία». Το θέμα είναι ότι τα πάντα δείχνουν πως το αποτέλεσμα είχε συζητηθεί και προσυμφωνηθεί μακράν των καλπών και του εκλογικού ημερολογίου. Αλλά πλέον όλα αυτά είναι εντελώς ασήμαντα, ο μεγάλος νικητής αποφάσισε: «Habemus Διαχειριστή, ας προχωρήσουν οι μπίζνες».

Αυτή η νέα μια και μοναδική σκέψη αντικαθιστά το επιχείρημα της λογικής με το ποσοτικό: «30 εκατομμύρια δεν είναι δυνατό να κάνουν λάθος», αυτό που είχε χρησιμοποιήσει εκείνος ο πάτερ -δεν θυμάμαι το όνομά του, Solalíne; αυτός (συγγνώμη αλλά ποτέ δεν προφέρω σωστά το όνομά του και ο SubMoí πάντα με διορθώνει)- και το ακούμε διαρκώς: «γιατί εναντιώνεστε στα 30 εκατομμύρια; Εσείς είστε δεν είστε 300 και όχι μόνο. Είστε βρώμικοι, άσχημοι, κακοί και αγροίκοι». Καλά, αυτοί οι χαρακτηρισμοί από τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης αναφέρονται σε σας, εγώ είμαι μόνο αγροίκος.

Με αυτή τη νέα μορφή πίστεως (απέναντι στην οποία εμείς επιμένουμε ότι η ψήφος που πραγματικά αξίζει, η ψήφος της πραγματικότητας, απουσιάζει) είναι σαν να αρχίζει η λογική της ποσότητας να επικρατεί της ανάλυσης και της λογικής των επιχειρημάτων στο συλλογικό φαντασιακό.

Και η ιστορία ξαναγράφεται και εμφανίζεται ως νέα επίσημη Ιστορία, όπου όλα τα κοινωνικά και πολιτικά κινήματα του παρελθόντος στην πραγματικότητα αποσκοπούσαν στην ανάδειξη του López Obrador στην προεδρία. Διαβάσαμε ήδη πως το κίνημα του '68 δεν ήταν παρά το προοίμιο του «τέλους των καιρών», 50 χρόνια μετά. Διαβάσαμε ήδη ότι εξαγνίζονται λοιπόν ο Manuel Bartlett [18] και παρεμφερείς εγκληματίες γιατί βρίσκονται στο πλευρό του νικητή. Διαβάσαμε ήδη ότι ο Alfonso Romo [19] είναι ένας έντιμος επιχειρηματίας και το μόνο που τον ενδιαφέρει

είναι να βοηθήσει τον πλησίον του.

Διαβάσαμε ότι, εκείνοι που μέχρι χθες ανήκαν στο PRI, στο PAN, στο PRD, στο Πράσινο Οικολογικό Κόμμα, ή εκπαιδεύτηκαν ως μέλη μέσα από τον χώρο της σόου μπιζ, τώρα είναι διαπρεπείς ηγέτες του IV μετασχηματισμού. Διαβάσαμε επίσης, ότι η ζαπατιστική εξέγερση του 1994 ήταν το προλούδιο της εξέγερσης «των πολιτών» του 2018. Ο ηγέτης παράγγειλε ήδη την εκπόνηση ενός θεωρητικού πλαισίου που θα εξηγεί την ανέλιξή του στην Εξουσία. Δεν θα αργήσουμε να δούμε την αλλαγή των βιβλίων της ιστορίας από τους φίλα προσκείμενους ιστορικούς.

Σας προειδοποιούμε. Επίκειται μια χιονοστιβάδα, ένα τσουνάμι από επιπόλαιες και χυδαίες αναλύσεις, νέες λαϊκές θρησκείες, κατώτερους -πολύ κατώτερους- προφήτες, αφού πλέον υπάρχει το πεδίο για να το κάνουν. Με λίγη καλή θέληση, υπάρχουν πολλά ακόμα για να καταπιεί κάποιος. Και αφού μιλάμε για νέα θρησκεία, θα υπάρχουν θαύματα για όλα τα γούστα.

Θα εμφανιστούν οι καινούργιοι «πρόσκοποι», οι μικροί εξερευνητές έτοιμοι να πράξουν το καλό -ξέρουμε καλά τίνος.

Οι «αντιπρόσωποι των πολιτών» προωθώντας τον εξαστισμό: αυτό που επιθυμούν οι «αυτόχθονες» (μου φαίνεται πως έτσι μας αποκαλούν) είναι να μοιάσουν σε αυτόν που τους λεηλατεί. Να είναι «ίσοι», έστω κι αν αφορά μόνο τη φευγαλέα στιγμή της κάλπης, και «ελεύθεροι» την ώρα που θα υπογράφουν την εκχώρηση της γης τους στο ορυχείο-ξενοδοχείο-σιδηρόδρομο, τη σύμβαση «εργασίας», την πληρωμή με δόσεις, «την αμετακίνητη στήριξη στον πρόεδρό μας», την αίτηση για «το κυβερνητικό βοήθημα».

Θα υπάρξει μια αναμενόμενη ακμή των διοικητικών υπηρεσιών, κατά την οποία ωστόσο αντί για οικονομικούς πόρους, θα προσφέρεται διάλογος. Κι αυτό κάτι είναι, ακόμα κι αν δεν πρόκειται ποτέ να δείτε χρήματα. Αφού το μοντέλο των «γκισέ των ταμείων» θα αποκεντρωθεί. Δεν θα χρειάζεται πλέον να πηγαίνετε στα γραφεία κάποιας υπηρεσίας, να στήνεστε στην απέραντη ουρά και, μετά από ώρες να συνειδητοποιείτε πως

λείπει το ροζ αντίγραφο. Τώρα το γκισέ έρχεται στον χώρο σας: «ζητήστε, κι εμείς θα έρθουμε αμέσως. Και ως απόδειξη, θα παραλάβετε μια υπόσχεση».

Και αν υπάρχει κάποιος που δεν έχει τίποτε, είναι πιθανόν να τρέφει ελπίδες. Οι νέοι απατεώνες θα αναλάβουν τη διαχείριση της ελπίδας, τη χορήγηση της απαιτούμενης δόσης ανάσας και τη μετατροπή της σε μια χίμαιρα που προσφέρει παρηγοριά αλλά όχι λύση.

Θα ανακυκλωθεί το επιχείρημα που χρησιμοποιείται από συγκεκριμένη μερίδα του κοινωνικού αγώνα, που διατείνεται ότι είναι αδύνατο να αλλάξουμε το σύστημα, ότι το μόνο που μπορούμε να κάνουμε είναι να το διαχειριστούμε ή να λιμάρουμε τις λεπίδες του ώστε να μην είναι πολύ κοφτερές.

Με άλλα λόγια, μπορούμε να τους μετατρέψουμε σε καλούς διαχειριστές, ακόμα και να πιστέψουμε σε ένα καλό καπιταλισμό, και ότι είναι εφικτό να αλλάξουμε το σύστημα από μέσα.

Μπορούμε πλέον να μαντέψουμε τι κρύβεται κάτω από το κέλυφος: απαιτείται η υποταγή της λογικής και της κριτικής σκέψης· η εξύμνηση του εθνικισμού που στηρίζεται σε έναν «καλοπροαίρετο» αυταρχισμό· η δίωξη του διαφορετικού· η νομιμοποίηση που κατακτιέται με ουρλιαχτά· η νέα λαϊκή θρησκεία· η επιβαλλόμενη ομοφωνία· η συμμόρφωση της κριτικής· το νέο εθνικό έμβλημα: «Απαγορεύεται η σκέψη».

Εν ολίγοις: η ηγεμονία και η ομογενοποίηση που τρέφουν τους φασισμούς, που αρνούνται να αναγνωρίσουν τους εαυτούς τους ως τέτοιους.

Είναι έννοιες που επιτρέπουν την κατανόηση (και δράση) αυτών που παρουσιάζονται; Όροι όπως «πολίτες», «νεολαία», «γυναίκες», «πρόοδος», «ανάπτυξη», «εκσυγχρονισμός», «εκλογική δημοκρατία» ως συνώνυμο της δημοκρατίας;

Ο όρος «πολίτης» είναι ανεπαρκής ως έννοια για να καταλάβουμε αυτό που συμβαίνει: «Πολίτες» είναι και ο Carlos Slim [20], και ο αγρότης του οποίου η γη λεηλατείται από το νέο αεροδρόμιο της Πόλης του Μεξικού· είναι και ο Ricardo Salinas Pliego [21] κι εκείνος που ζει στον δρόμο μετά το σεισμό του Σεπτεμβρίου του 2017· και ο Alfonso Romo και τα μέλη της κοινότητας *tzeltal* που θα εκτοπιστούν από τη γη τους προκειμένου να περάσει ένα τρένο με τουρίστες που θα βγάζουν “selfies”.

Άλλος: «νεολαία». «Νέες» είναι και οι κόρες του Peña Nieto και οι δολοφονημένες εργαζόμενες και φοιτήτριες.

Άλλος: «γυναίκες». «Γυναίκες» είναι και η Aramburuzavala [22], η Gonda [23], η Sánchez Cordero [24], η González Blanco Ortiz Mena [25], η Merkel και η May και οι δολοφονημένες της πόλης Juárez, οι γυναίκες που βιάζονται σε κάθε γωνιά του κόσμου, οι κακοποιημένες, οι εκμεταλλευόμενες, οι διωκόμενες, οι φυλακισμένες, οι εξαφανισμένες.

Όλες οι έννοιες που εξαλείφουν ή μας εμποδίζουν να αντιληφθούμε την ταξική διαίρεση μεταξύ κυρίαρχων και κυριαρχούμενων, είναι ψεύτικες και επιτρέπουν τη συνύπαρξη των μεν και των δε, σε ένα. Αυτή η εγκαρσιότητα -όπως την ονομάζουν- ανάμεσα στο κεφάλαιο και την εργασία, είναι παντελώς άχρηστη, δεν εξηγεί τίποτε και φέρει μια διεστραμμένη συμβίωση μεταξύ του εκμεταλλευτή και του εκμεταλλευόμενου που, προς στιγμήν, μοιάζουν να είναι το ίδιο πράγμα αν και δεν είναι.

Επιχειρείται επίσης η επιστροφή στο σύστημα των προηγούμενων περιόδων, αυτό το ανέφικτο άλμα προς τα πίσω, στο «Κράτος Πρόνοιας», στο «Κράτος Αρωγό» του Keynes, στο παλιό PRI (γι' αυτό και κάποιος αστειευόμενος έλεγε πως ο πρώτος μετασχηματισμός ήταν το PNR [26], ο δεύτερος το PRM [27], ο τρίτος το PRI και τώρα ο τέταρτος είναι το PRIMOR [28]).

Και συνάμα έρχεται και η παμπάλαια διαμάχη μεταξύ

μεταρρύθμισης και επανάστασης.

Οι «δημόσιες αντιπαραθέσεις» ανάμεσα στους «ριζοσπάστες» που πάλευαν για την επανάσταση και τους «φλώρους» που ήταν υπέρ μιας σταδιακής αλλαγής, μιας διαδικασίας κλιμακωτών μεταρρυθμίσεων που θα μας οδηγήσουν στο βασίλειο της ευτυχίας. Αυτές οι συζητήσεις παλαιότερα γίνονταν στα καφενεία. Η αγορά του σήμερα είναι τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και μπορείτε να παρακολουθήσετε αυτή την άσκηση αυτοερωτισμού μέσω των “influencers” (ή όπως αλλιώς λέγονται).

Εμείς πιστεύουμε πως δεν χρειάζεται καν να εμπλακούμε σε αυτή τη συζήτηση αφού η μεταρρύθμιση πια είναι ανέφικτη. Αυτό που κατέστρεψε ο καπιταλισμός δεν μπορεί πλέον να διασωθεί, δεν μπορεί να υπάρξει καλός καπιταλισμός (εμείς βέβαια πιστεύουμε πως ποτέ δεν υφίστατο αυτή η δυνατότητα), πρέπει να τον καταστρέψουμε ολοσχερώς.

Και παραφράζοντας τα λόγια των γυναικών ζαπατίστας στη Συνάντηση των Γυναικών που Αγώνίζονται: δεν φτάνει να ανάψουμε φωτιά στο σύστημα, πρέπει να σιγουρευτούμε πως θα το καταπιούν εντελώς οι φλόγες και δεν θα μείνουν παρά μόνο στάχτες.

Αλλά σχετικά με αυτό θα μιλήσουμε σε άλλη ευκαιρία. Προς το παρόν θέλουμε μόνο να επισημάνουμε ότι είναι πιθανή μια κοινωνική αντεπανάσταση. Και όχι μόνο είναι πιθανή, αλλά θα καρδοκεί συνεχώς, καθώς θα επιχειρήσουν να εξαφανίσουν οποιονδήποτε αγώνα δεν εντάσσεται σε αυτή τη διαδικασία εξημέρωσης που θα ακολουθήσει. Θα επιχειρηθεί η ισοπέδωση του, κυρίως με τη βία. Όχι μόνο περιθωριοποιώντας και συκοφαντώντας τον, αλλά και με παραστρατιωτικές, στρατιωτικές, αστυνομικές επιθέσεις.

Για εκείνον που θα αψηφήσει αυτούς τους νέους νόμους -που στην πραγματικότητα είναι τόσο παλιοί- δεν θα υπάρξει ούτε αμνηστία, ούτε συγχώρεση, ούτε άφεση αμαρτιών, ούτε αγκαλιές, ούτε φωτογραφίες. Θα τον περιμένει μόνο ο θάνατος και η καταστροφή.

Η καταπολέμηση της διαφθοράς (που δεν είναι άλλο από την πάλη για μια καλή διαχείριση της κυριαρχίας) όχι μόνο δεν συμπεριλαμβάνει τον αγώνα για την ελευθερία και τη δικαιοσύνη, αλλά βρίσκεται σε ρήξη με αυτόν, γιατί με το άλλοθι της καταπολέμησης της διαφθοράς παλεύουν για έναν κρατικό μηχανισμό πιο αποτελεσματικό όσον αφορά τη σχεδόν μοναδική λειτουργία που διατηρεί το Εθνικό Κράτος: την καταστολή. Σύντομα ούτε αυτή.

Η κυβέρνηση δεν θα είναι πια ο απατεώνας διαχειριστής που κρατά για τον εαυτό του μερικά δαμάλια και ταύρους. Ο νέος διαχειριστής δεν κλέβει, παραδίδει εξ ολοκλήρου τα κέρδη στο αφεντικό.

Θέλουν να αποκαταστήσουν τις πραγματικές λειτουργίες του Εθνικού Κράτους -στην περίπτωση αυτή του Μεξικού. Όταν δηλαδή αναφέρονται στην αναγκαιότητα της ασφάλειας, εννοούν την ασφάλεια του κεφαλαίου, τη δημιουργία και τελειοποίηση του νέου αστυνομικού κράτους: «θα τα κάνω σωστά γιατί θα ελέγχω τα πάντα». Η ασφάλεια που απαιτούν «οι πολίτες» είναι, στην πραγματικότητα, η αναδιάρθρωση ενός αστυνομικού συστήματος, ενός εκσυγχρονισμένου και επαγγελματικού τείχους που να ξέρει να διακρίνει τους «καλούς» από τους «κακούς».

Η αστυνομία της πόλης του Κεφαλαίου θα γίνει επαγγελματική. Εκεί θα μειωθεί ο δείκτης εγκληματικότητας και θα υπάρχουν «όμορφοι/ες» αστυνομικοί που θα βοηθούν τους/τις ηλικιωμένους/ες να διασχίσουν τον δρόμο, θα ψάχνουν τα χαμένα κατοικίδια και θα φροντίζουν ώστε η κυκλοφορία να είναι φιλική σε αυτούς που πρέπει: στα οχήματα.

Έξω, στην περιφέρεια, θα συνεχιστεί η συμπαιγνία ανάμεσα σε εκείνον που οφείλει να αποτρέπει και να διώκει το έγκλημα και σε εκείνον που το διαπράττει.

Αλλά, για αντιστάθμισμα, θα προωθηθεί ο ακραίος τουρισμός: στη πόλη του Κεφαλαίου θα οργανώνονται «τουρ» και «σαφάρι» ώστε να γνωρίσουν οι τουρίστες αυτά τα περίεργα πλάσματα που κατοικούν

στις σκιές. Θα μπορούν να βγάλουν μια «selfie» με τον νεαρό που έχει συλληφθεί-ξυλοκοπηθεί-δολοφονηθεί, με το αίμα του να μπερδεύεται με τα χρώματα των τατουάζ, σκοτώνοντας τη λάμψη από τα piercings και τα καρφιά, βρωμίζοντας το πράσινο-μωβ-γαλάζιο-κόκκινο-πορτοκαλί των μαλλιών τους. Ποιος ήταν; Ποιος νοιάζεται. Σε μια «selfie» οτιδήποτε δεν είναι «εγώ», υπάρχει απλά ως φόντο, ως ανέκδοτο, σαν μια «δυνατή» συγκίνηση που θα εντυπωσιάσει στο facebook, στο instagram, στα chats, στις αυτοβιογραφίες.

Και, από το μέγαφωνο του θωρακισμένου οχήματος, ο ξεναγός προειδοποιεί ευγενικά: «σας υπενθυμίζουμε πως η κατανάλωση τάκος, σάντουιτς και λοιπών φαγητών του δρόμου γίνεται με δική σας ευθύνη και ρίσκο. Η εταιρία δεν ευθύνεται για δυσπεψίες, γαστρίτιδες και στομαχικές λοιμώξεις. Για όσους αποβιβάστηκαν, υπάρχει αντιβακτηριδιακό τζελ».

Η νέα κυβέρνηση υπόσχεται να ανακτήσει το μονοπώλιο της χρήσης βίας (που της είχε αφαιρεθεί από το λεγόμενο «οργανωμένο έγκλημα»). Πλέον όχι μόνο με τις αστυνομίες και τους παραδοσιακούς στρατούς, αλλά και με τους «νέους» προστάτες: τους νέους «φαιοχίτωνες» ή πορφυροχίτωνες [29], που θα μετεξελιχθούν σε ενορίτες της νέας λαϊκής θρησκείας, τη μάζα που θα επιτίθεται στα κοινωνικά κινήματα που δεν ενσωματώνονται. Τα ανακυκλωμένα «κόκκινα τάγματα» [30] (τώρα «πορφυρά», λόγω του IV μετασχηματισμού) θα πρέπει να ολοκληρώσουν την «κάθαρση» από τους βρώμικους, άσχημους, κακούς και αγροίκους, και από όλους όσους αντιστρατεύονται την τάξη, την πρόοδο και την ανάπτυξη.

Συνεχίζουμε την πορεία μας προς τα κάτω, λοιπόν, για να δούμε τον τρόπο που αντιστέκονται (μαζί με άλλες οργανώσεις, ομάδες και συλλογικότητες), οι κοινότητές μας. Βρίσκεται εδώ μαζί μας ένα μέρος από τη συλλογική διοίκηση του EZLN, 90 διοικήτριες και διοικητές. Είναι περισσότεροι, αλλά αυτοί ορίστηκαν για να μας συνοδεύσουν αυτή τη φορά και για να τιμήσουν την επίσκεψη

σας (των δικτύων).

Εμείς συνεχίζουμε να βαδίζουμε και με τα δύο πόδια: την εξέγερση και την αντίσταση, το όχι και το ναι, το όχι στο σύστημα και το ναι στην αυτονομία μας, το οποίο σημαίνει πως πρέπει να χαράξουμε το δικό μας δρόμο προς τη ζωή.

Τα θεμέλια του βρίσκονται σε κάποιες από τις ρίζες των αυτόχθονων (ή ιθαγενών) κοινοτήτων: στο συλλογικό, στην αλληλοβοήθεια, στην αγάπη για τη γη, στην καλλιέργεια των τεχνών και των επιστημών και στην ακούραστη επαγρύπνηση ενάντια στην συσσώρευση πλούτου. Αυτά μαζί με τις επιστήμες και τις τέχνες είναι ο οδηγός μας. Αυτός είναι ο δικός μας «τρόπος».

Πιστεύουμε ωστόσο, ότι για άλλες ιστορίες και ταυτότητες, θα είναι διαφορετικός. Γι' αυτό λέμε ότι ο ζαπατισμός δεν γίνεται να εξαχθεί, ούτε καν εντός του εδάφους της Chiapas. Αντίθετα, κάθε ημερολόγιο και γεωγραφία πρέπει να προχωρήσουν σύμφωνα με τη δική τους λογική.

Τα αποτελέσματα της πορείας μας είναι ορατά σε όποιον θέλει να κοιτάξει, να αναλύσει και να ασκήσει κριτική. Αν και η εξέγερσή μας είναι, βέβαια, τόσο, μα τόσο μικρή που θα χρειαζόταν μικροσκόπιο, ή ακόμα καλύτερα, αντεστραμμένο περισκόπιο για να την εντοπίσετε.

Και δεν είναι ιδιαίτερα ενθαρρυντική άσκηση: οι πιθανότητές μας είναι ελάχιστες.

Σε καμία περίπτωση, δεν φτάνουμε τα 30 εκατομμύρια.

Ίσως να είμαστε μόνο 300.

«300» – 3ο και τελευταίο μέρος:

ΜΙΑ ΠΡΟΚΛΗΣΗ, ΜΙΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΗ ΑΥΤΟΝΟΜΙΑ, ΜΙΑ ΑΠΑΝΤΗΣΗ, ΑΡΚΕΤΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΜΕΡΙΚΑ ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΓΥΡΩ ΑΠΟ ΤΟΝ ΑΡΙΘΜΟ «300»

Εξεγερμένος Υποδιοικητής Moisés & Εξεγερμένος Υποδιοικητής Galeano

Τι έπεται;

Να πάμε κόντρα στο ρεύμα. Τίποτα το καινούριο για εμάς τις, τους, τους ζαπατίστας.

Θέλουμε να επαναλάβουμε (το συζητήσαμε ήδη με τους λαούς μας) ότι: θα συγκρουστούμε με οποιονδήποτε διαχειριστή, με οποιονδήποτε και δεν εννοούμε μόνο εκείνον που προτείνει μια καλή διοίκηση και μια σωστή καταπίεση -δηλαδή, την καταπολέμηση της διαφθοράς και το πρόγραμμα για την ασφάλεια που βασίζεται στην ατιμωρησία- αλλά και αυτούς που, πίσω από τα όνειρα για πρωτοπορία, προσπαθούν να επιβάλλουν την ηγεμονία τους και να μας ομογενοποιήσουν.

Δεν θα αλλάξουμε την ιστορία μας, τον πόνο μας, την οργή μας, τον αγώνα μας, για τον προοδευτικό κομφορμισμό και την πορεία του πίσω από τον ηγέτη.

Μπορεί οι υπόλοιποι να το ξεχνούν, αλλά εμείς δεν ξεχνάμε πως είμαστε ζαπατίστας.

Σχετικά με την αυτονομία μας -και με όλη αυτή τη συζήτηση που γίνεται για το αν θα αναγνωριστεί ή όχι- εμείς σκεφτήκαμε τα εξής: υπάρχει η επίσημη αυτονομία και η πραγματική αυτονομία.

Επίσημη είναι αυτή που αναγνωρίζουν οι νόμοι. Η λογική της είναι η εξής: έχεις μία αυτονομία, την αναγνωρίζω με νόμο, και τότε η αυτονομία σου αρχίζει να εξαρτάται από αυτόν τον νόμο, πάύει να διατηρεί τις δομές της. Αργότερα, όταν θα πρέπει να αλλάξει η κυβέρνηση, εσύ θα αναγκαστείς να υποστηρίξεις την «καλή» κυβέρνηση, ψηφίζοντας ή προωθώντας την ψήφο προς όφελός της, αφού αν έρθει μια άλλη κυβέρνηση θα καταργήσει τον νόμο που σε προστατεύει. Κι έτσι γινόμαστε δούλοι των πολιτικών κομμάτων, όπως έχει συμβεί με κοινωνικά κινήματα σε όλον τον κόσμο. Και πια δεν έχει σημασία η πραγματική άσκηση και υπεράσπιση της αυτονομίας, αλλά η αναγνώριση της από τον νόμο.

Ο αγώνας για την ελευθερία, μετατρέπεται σε αγώνα για την νομική αναγνώριση του ίδιου του αγώνα.

Μιλήσαμε με τις και τους αρχηγούς μας. Ή καλύτερα, μιλήσαμε με τους λαούς που μας καθορίζουν το βήμα, την πορεία και τον προορισμό. Με το βλέμμα τους κοιτάζουμε αυτό που έρχεται.

Συζητήσαμε και είπαμε: λοιπόν, αν τα πούμε αυτά, τι μας περιμένει;

Θα μείνουμε μόνοι, θα πουν ότι είμαστε περιθωριακοί, ότι μένουμε έξω από τη μεγάλη επανάσταση... από τον τέταρτο μετασχηματισμό, ή από τη νέα θρησκεία (ή όπως αλλιώς θέλουν να την ονομάσουν), και θα χρειαστεί να πάμε κόντρα στο ρεύμα για

μια ακόμη φορά.

Αλλά για μας, το να μείνουμε μόνοι, μόνες, δεν είναι κάτι καινούργιο.

Αναρωτηθήκαμε λοιπόν: ωραία, φοβόμαστε να μείνουμε μόνοι; Φοβόμαστε να μείνουμε πιστοί στις πεποιθήσεις μας και να αγωνιστούμε γι' αυτές; Φοβόμαστε, μήπως, όσοι μας υποστήριζαν, στραφούν εναντίον μας; Φοβόμαστε να μην υποταχθούμε, να μην ξεπουληθούμε, να μην παραδοθούμε; Και καταλήξαμε πως εν τέλει αναρωτιόμασταν αν φοβόμαστε να είμαστε ζαπατίστας.

Δεν φοβόμαστε να είμαστε ζαπατίστας, κι αυτό θα συνεχίσουμε να είμαστε.

Σκεφτόμαστε πως από κοινού, με σας (τα δίκτυα στήριξης), που είχατε τα πάντα εναντίον σας, αφού δεν είχατε ούτε τα μέσα, ούτε την αποδοχή, ούτε ήσασταν στη μόδα, ούτε διαθέτατε χρήματα -χρειάστηκε ακόμα και να βάλετε από την τσέπη σας-πλαισιώνοντας μια συλλογικότητα αυτοχθόνων και μια γυναίκα μικροκαμωμένη, κοντούλα, μελαχρινή, που έχει το χρώμα της γης, καταγγείλαμε ένα σύστημα ληστρικό, και υπερασπιστήκαμε την πίστη σε έναν αγώνα.

Ψάχνουμε, λοιπόν, κι άλλους ανθρώπους που δεν φοβούνται. Γι' αυτό, ρωτάμε εσάς (τα δίκτυα): φοβάστε;

Δείτε το και, εάν όντως φοβάστε, τότε θα πρέπει να ψάξουμε αλλού.

Πιστεύουμε ότι πρέπει να συνεχίσουμε να βαδίζουμε μαζί με τους αυτόχθονες λαούς.

Ίσως, κάποιοι από τα δίκτυα να νομίζετε ακόμα ότι εμείς είμαστε αυτοί που στηρίζουν τους ιθαγενείς λαούς. Θα καταλάβετε, με την πάροδο του χρόνου, πως συμβαίνει το αντίθετο: αυτοί μας στηρίζουν με την εμπειρία τους και τις οργανωτικές τους δομές, με άλλα λόγια, εμείς μαθαίνουμε. Γιατί

αν κάποιος είναι ειδικός στις θύελλες, αυτοί είναι οι αυτόχθονες λαοί -βάλλονται από παντού, κι εκείνοι είναι ακόμα εδώ, είμαστε ακόμα εδώ.

Όμως, επίσης σκεφτόμαστε -και σας το λέμε ξεκάθαρα συντρόφισσες και σύντροφοι- ότι δεν αρκεί, ότι πρέπει να ενσωματώσουμε τις πραγματικότητες μας, με τον πόνο και την οργή που εμπεριέχουν, στον ορίζοντά μας, δηλαδή, ότι πρέπει να πορευτούμε προς το επόμενο στάδιο:

τη δημιουργία ενός Συμβουλίου, που θα περιλαμβάνει τους αγώνες όλων των καταπιεσμένων, των αναλώσιμων, των εξαφανισμένων και δολοφονημένων γυναικών, των πολιτικών κρατουμένων, των κακοποιημένων γυναικών, της εκπορνευμένης παιδικής ηλικίας, των ημερολόγιων και των γεωγραφιών που χαράζουν αυτόν τον χάρτη, τον αδιανόητο για τους νόμους των πιθανοτήτων, τις δημοσκοπήσεις και τις ψηφοφορίες: τον σύγχρονο χάρτη των εξεγέρσεων και των αντιστάσεων σε όλον τον πλανήτη.

Αν, από κοινού, εσείς κι εμείς, αψηφήσουμε τον νόμο των πιθανοτήτων, που λέει πως δεν υπάρχει ουδεμία περίπτωση επιτυχίας, τις δημοσκοπήσεις, τα εκατομμύρια στις ψηφοφορίες, τη Numeralia [31] που διαθέτει η Εξουσία για να μας υποτάξει και να μας αποθαρρύνει, πρέπει να διευρύνουμε το Συμβούλιο.

Μέχρι τώρα είναι απλά μια σκέψη που εκφράζουμε εδώ. Θέλουμε, ωστόσο, να χτίσουμε ένα Συμβούλιο που δεν θα απορροφά, ούτε θα εκμηδενίζει τις διαφορετικότητες, αντίθετα θα τις ενθαρρύνει στον κοινό βηματισμό τους με άλλους, άλλους και άλλες, με τους/τις οποίες μοιραζόμαστε την ίδια δέσμευση.

Με το ίδιο σκεπτικό, αυτοί οι παράμετροι δεν θα πρέπει να περιορίζονται από τη γεωγραφία που μας έχουν επιβάλει τα σύνορα και οι σημαίες: θα πρέπει να στοχεύουν να γίνουν παγκόσμιοι.

Αυτό που προτείνουμε είναι, να πάψει το Ιθαγενικό Συμβούλιο Διακυβέρνησης (CIG) να είναι όχι απλά μόνο ιθαγενικό, αλλά και εθνικό.

Γι' αυτό, εμείς, ως ζαπατίστας που είμαστε, προτείνουμε να συζητηθεί, μαζί με όλες τις υπόλοιπες προτάσεις που έχουν κατατεθεί σε αυτή την συνάντηση, το ακόλουθο:

1ο. – Να επαναβεβαιώσουμε την υποστήριξή μας στο Εθνικό Ιθαγενικό Κογκρέσο, και στο Ιθαγενικό Συμβούλιο Διακυβέρνησης.

2ο. – Να δημιουργηθούν και να διατηρηθούν δίαυλοι επικοινωνίας, ανοιχτοί και διαφανείς, ανάμεσα σε όσους γνωριστήκαμε στην πορεία του Ιθαγενικού Συμβουλίου Διακυβέρνησης και της εκπροσώπου του.

3ο. – Να ξεκινήσουμε ή να συνεχίσουμε την ανάλυση -αποτίμηση της πραγματικότητας μέσα στην οποία κινούμαστε, και να μοιραστούμε αυτές τις αναλύσεις και αποτιμήσεις, όπως και τις προτάσεις για συντονισμένες δράσεις που θα προκύψουν.

4ο. – Προτείνουμε το πλάτεμα των Δικτύων Στήριξης στο CIG ώστε, χωρίς να εγκαταλείψουν την υποστήριξη τους στους ιθαγενείς, να ανοίξει η καρδιά στις εξεγέρσεις και τις αντιστάσεις που αναδύονται και παραμένουν εκεί όπου ζει και κινείται ο καθένας, στον αγρό ή στην πόλη, ανεξάρτητα από σύνορα.

5ο. – Να ξεκινήσει ή να συνεχιστεί ο αγώνας που στοχεύει στον εμπλουτισμό των αιτημάτων και του χαρακτήρα του Ιθαγενικού Συμβουλίου Διακυβέρνησης, με τρόπο ώστε να μην περιορίζεται στους ιθαγενείς λαούς, και να εντάσσει τους εργαζόμενους στον αγρό και στην πόλη, και τους αναλώσιμους που έχουν τον δικό τους αγώνα και τη δική τους ιστορία, δηλαδή ταυτότητα.

6ο. – Να ξεκινήσει ή να συνεχιστεί η ανάλυση και η συζήτηση, με στόχο τη γέννηση ενός Συντονισμού ή μιας Ομοσπονδίας Δικτύων, που θα αποκλείει την κεντρική και κάθετη καθοδήγηση και θα καταβάλλει κάθε δυνατή προσπάθεια για την προώθηση της αλληλέγγυας στήριξης και της αδελφοσύνης όσων τον/την απαρτίζουν.

7ο και τελευταίο. – Να διοργανώσουμε μία παγκόσμια συνάντηση

των δικτύων, ή όπως αλλιώς τα ονομάσουμε -εμείς προτείνουμε να ονομαστούμε Δίκτυο Αντίστασης και Εξέγερσης... και ο καθένας με το όνομά του, τον Δεκέμβριο αυτού του έτους- αφού γίνουν γνωστές, αναλυθούν και αξιολογηθούν οι αποφάσεις και προτάσεις του Εθνικού Ιθαγενικού Κογκρέσου και του Ιθαγενικού Συμβουλίου Διακυβέρνησης (στη συνέλευσή του, αυτόν τον Οκτώβριο) – οπότε και θα μάθουμε τα αποτελέσματα της διαβούλευσης που θα συγκαλέσει η συνέλευση, που βρισκόμαστε τώρα. Για την υλοποίηση της, προσφέρουμε, εάν θέλετε, χώρο σε κάποιο από τα Ζαπατιστικά Καρακόλ.

Το κάλεσμά μας, λοιπόν, δεν απευθύνεται μόνο στους ιθαγενείς, αλλά σε όλους, όλες και όλους όσοι εξεγείρονται και αντιστέκονται σε κάθε γωνιά του κόσμου. Σε όσους αψηφούν τα σχήματα, τους κανόνες, τους νόμους, τις διαταγές, τα νούμερα και τα ποσοστά.

Ανέκδοτο πρώτο. – Τις πρώτες μέρες του Γενάρη του 1994, η κατασκοπία του Ομοσπονδιακού Στρατού υπολόγιζε τη δύναμη του αυτοαποκαλούμενου εσεταελενε (EZLN) σε 300 παραβάτες του νόμου, «μόνο».

Ανέκδοτο δεύτερο. – Την ίδια χρονιά, κι ενώ οι Ernesto Zedillo Ponce de León και Esteban Moctezuma Barragán [32] μαγείρευαν την προδοσία του Φεβρουαρίου του 1995 [33], η Ομάδα Nexos [34] (η οποία προηγουμένως είχε επιδοθεί στον εκθειασμό του Salinas de Gortari, και στη συνέχεια του Zedillo) απελπισμένη εξέφραζε, με τη φωνή του Héctor Aguilar Camín [35], περίπου τα εξής: «Γιατί δεν τους εξολοθρεύουν; Είναι μόνο 300».

Ανέκδοτο τρίτο. – Από την αναφορά από το γραφείο εγγραφών στη Συνάντηση των Δικτύων Στήριξης στο CIG και την εκπρόσωπό του, που πραγματοποιήθηκε στο ζαπατιστικό καρακόλ «Ανεμοστρόβιλος των Λόγων μας», στις 3-5 Αυγούστου 2018: «παρόντες: 300»

Ανέκδοτο τέταρτο. – Τα κέρδη των 300 πιο ισχυρών επιχειρήσεων στον πλανήτη: δεν έχουμε ιδέα, αλλά μπορεί να είναι 300, ή

οποιοδήποτε άλλο νούμερο, ακολουθούμενο από έναν τόνο μηδενικά, κι έπειτα «εκατομμύρια δολάρια».

Ανέκδοτο πέμπτο. – «Ενθαρρυντικά» ποσά και ποσοστά:

– Η ποσοτική διαφορά μεταξύ του 300 και του 30.113.483 (που είναι οι ψήφοι που πήρε ο AML0 – Andrés Manuel López Obrador, σύμφωνα με το INE – Εθνικό Εκλογικό Ινστιτούτο) είναι τριάντα εκατομμύρια, εκατό δεκατρείς χιλιάδες, εκατό ογδόντα τρία.

– 300 είναι το 0,00099623% από αυτούς τους πάνω από τριάντα εκατομμύρια.

– 300 είναι το 0,00052993% του συνόλου των εκπεφρασμένων ψήφων (56.611.027)

– 300 είναι το 0,00033583% του εκλογικού σώματος (89.332.032)

– 300 είναι το 0,00022626% του συνολικού μεξικανικού πληθυσμού (132.593.000 μείον 7 γυναίκες που, κατά μέσο όρο, σκοτώνονται καθημερινά – την τελευταία δεκαετία στο Μεξικό, ένα κορίτσι, μια νέα, μια ενήλικη ή μια γυναίκα της τρίτης ηλικίας, κατά μέσο όρο, δολοφονείται κάθε 4 ώρες)

– 300 είναι το 0,00003012% του πληθυσμού της αμερικανικής ηπείρου (996.000.000 το 2017)

– Η ποσοστιαία πιθανότητα να καταστρέψουμε το καπιταλιστικό σύστημα είναι 0,000003929141%, το οποίο είναι το ποσοστό του παγκόσμιου πληθυσμού (7.635.255.247 στις 19:54 ώρα Μεξικού, στις 20 Αυγούστου 2018) που ισοδυναμεί με τους 300 (προφανώς, αν αυτοί οι υποτιθέμενοι 300 άνθρωποι δεν ξεπουλιούνται, δεν υποκύπτουν, δεν παραδίνονται)

Ω! Το ξέρω, ούτε η χελώνα να νικούσε τον Αχιλλέα δεν θα ήταν παρηγοριά.

Και ένα καρακόλ;

Και η μάγισσα Σκάρλετ;

Και το γατόσκυλο;

Αφήστε τα εσείς αυτά. Εκείνο που μας κρατά ξάγρυπνους, εμάς τους ζαπατίστας, δεν είναι η πρόκληση που θέτει αυτή η απειροελάχιστη πιθανότητα, αλλά πώς θα είναι ο κόσμος που θα ακολουθήσει• αυτός που θα αρχίσει να αναδύεται, πάνω από τις στάχτες του συστήματος που ακόμα θα καπνίζουν.

Ποιες θα είναι οι μορφές του;

Θα μιλάνε τα χρώματα;

Ποιο θα είναι το μουσικό του θέμα; (Ε; Το «la del moño colorado»; Ούτε να το σκέφτεστε).

Ποια θα είναι η σύνθεση της ομάδας, συμπληρωμένης επιτέλους, της Ζαπατιστικής Άμυνας; Μπορεί το αρκουδάκι της Ζαπατιστικής Ελπίδας να ενταχθεί στην ομάδα και να συνεργαστεί με τον Pedrito; Θα αφήσουν τον Pablito να φορέσει το καουμπόικο καπέλο του, και τον Αγαπημένο Ζαπατίστα [36] την πλεκτή του κάσκα; Γιατί δεν σφυρίζει το ξεκάθαρο οφσάιντ του γατόσκυλου αυτός ο καταραμένος διαιτητής;

Και πάνω απ' όλα, κι αυτό είναι καθοριστικό, πώς θα χορεύει αυτός ο κόσμος;

Γι' αυτό, όταν μας ρωτάνε, εμάς, τους και τις ζαπατίστας «τι έπεται;»... λοιπόν, πώς να το πω;... Δεν απαντάμε αμέσως, αργούμε να απαντήσουμε.

Γιατί, βλέπετε, το να χορεύεις έναν κόσμο, φέρνει λιγότερα προβλήματα από το να τον φανταστείς.

Ανέκδοτο έκτο. – Α, σκεφτόσασταν ότι το «300» προέρχεται από την ομώνυμη ταινία, και από την μάχη των θερμοπυλών, και έχετε ήδη ντυθεί ως Λεωνίδα ή Γοργώ [37] (ο καθένας όπως τον βολεύει), έτοιμοι να φωνάξετε «This is Sparta» την ώρα που αποδεκατίζετε τα στρατεύματα των «Αθανάτων» του Πέρση βασιλιά Ξέρξη; Δεν σας το είπα; Αυτοί/ες οι ζαπατίστας, ως συνήθως, βλέπουν διαφορετική ταινία. Ή ακόμα χειρότερα, βλέπουν και

αναλύουν την πραγματικότητα. Τι να κάνουμε. Έτσι έχουν τα πράγματα.

Αυτά... προς το παρόν.

Από τα βουνά του νοτιοανατολικού Μεξικού

Εξεγερμένος Υποδιοικητής Moisés & Εξεγερμένος Υποδιοικητής Galeano

Μεξικό, Αύγουστος 2018

Σημειώσεις:

[1] Mozos (μόσος)» ονομάζονταν όσοι δούλευαν και διέμεναν μόνιμα στα τσιφλίκια -άντρες και γυναίκες αλλά και τα παιδιά από πολύ μικρή ηλικία. Η εργασία τους ξεκινούσε καθημερινά πριν το ξημέρωμα και τελείωνε με τη δύση του ηλίου. Δεν μπορούσαν ούτε να φύγουν ούτε να πάνε σε άλλο τσιφλίκι, εργάζονταν χωρίς μισθό και αναγκάζονταν να συσσωρεύουν κληρονομικά χρέη που έδεναν τη ζωή τη δική τους και των επόμενων γενιών στην κυριαρχία των αφεντικών και στις δραστηριότητες του ίδιου του τσιφλικιού. Κάποιοι από τους απογόνους τους δεν διστάζουν να τους αποκαλέσουν σκλάβους.

[2] Otroas στο κείμενο, αναφερόμενος στο τρίτο φύλο.

[3] Cesar Augusto Sandino (1893-1934). Ηγέτης της επανάστασης και εθνικός ήρωας της Νικαράγουα από τον οποίο πήρε το όνομά του το κίνημα των Σαντινίστας.

[4] Ο ποταμός Suchiate βρίσκεται στα νοτιοδυτικά σύνορα μεταξύ Μεξικού και Γουατεμάλας.

[5] Ο ποταμός Usumancita εκτείνεται από τη νοτιοδυτική

Γουατεμάλα (Totonicarán) ως τον κόλπο του Μεξικού, διασχίζοντας την οροσειρά της Sierra Madre.

[6] Ο ποταμός Hondo βρίσκεται στα σύνορα Μεξικού και Μπελίζ και εκβάλλει στην Chetumal του Μεξικού.

[7] Πρόκειται για το παρατσούκλι που έβγαλε ο ίδιος ο Trump για τον υποτιθέμενο αριστερό νικητή των προεδρικών εκλογών της 1ης Ιουλίου 2018, Andrés Manuel López Obrador, προσθέτοντας ότι «ο Andrés Manuel López Obrador ίσως ήρθε για να μείνει».

[8] Το σκάνδαλο του «Λευκού Οίκου» έγινε γνωστό το 2014. Η θυγατρική της εταιρίας Grupo Higa (που την εποχή εκείνη είχε σημαντικές συμβάσεις με το μεξικανικό κράτος) δωροδόκησε τον τότε κυβερνήτη της πολιτείας του Μεξικού και νυν πρόεδρο της χώρας Peña Nieto, με την κατασκευή πολυτελούς κατοικίας αξίας 7 εκατομμυρίων δολαρίων στην πλούσια συνοικία, Lomas de Chapultepec. Όταν ο Peña Nieto έγινε πρόεδρος οι συμβάσεις αυτές πολλαπλασιάστηκαν.

[9] «Αριστοτεχνική Απάτη» (Estafa Maestra) ονομάστηκε η έρευνα που δημοσιοποιήθηκε τον Σεπτέμβριο του 2017 και διεξήχθη από τη δημοσιογραφική ιστοσελίδα Animal Político σε συνεργασία με την οργάνωση Μεξικανοί ενάντια στη διαφθορά και την ατιμωρησία, αποκαλύπτοντας ένα σκάνδαλο μεγατόνων. Περισσότερα από 450 εκατομμύρια δολάρια υπεξαιρέθηκαν (από το 2010) από την ομοσπονδιακή μεξικανική κυβέρνηση μέσω 128 εταιριών φάντασμα. Στο σκάνδαλο εμπλέκονται 11 κρατικές υπηρεσίες, 8 πανεπιστημιακά ιδρύματα, διάφορες ιδιωτικές επιχειρήσεις και πάνω από 50 υψηλόβαθμοι κρατικοί αξιωματούχοι. Τα χρήματα που «εξαφανίστηκαν» προορίζονταν για το κυβερνητικό πρόγραμμα καταπολέμησης της φτώχειας.

[10] José Antonio Meade Kuribreña, υποψήφιος για την προεδρία του Μεξικού στις εκλογές του 2018 με τον συνασπισμό «Όλοι για το Μεξικό» που αποτελούνταν από το κεντροδεξιό θεσμικό Επαναστατικό Κόμμα (PRI), το Πράσινο Οικολογικό Κόμμα (PVEM) και τη Νέα Συμμαχία (PANAL).

[11] Ricardo Anaya Cortés, υποψήφιος για την προεδρία του Μεξικού στις εκλογές του 2018 με τον συνασπισμό «Μπροστά με το Μεξικό» που αποτελούνταν από το δεξιό Κόμμα Εθνικής Δράσης (PAN), το κεντροαριστερό Κόμμα Δημοκρατικής Επανάστασης (PRD) και το Κίνημα Πολιτών (MC).

[12] Πρόκειται για το χρώμα του κόμματος του López Obrador, MORENA.

[13] Πρόκειται για πρόγραμμα αναδάσωσης ενός εκατομμυρίου εκταρίων της ζούγκλας Lacandona με μη γηγενή δέντρα. Η εταιρία που πρόκειται μάλλον να αναλάβει το έργο ανήκει στον Alfonso Romo, επικεφαλής του υπουργικού συμβουλίου του López Obrador.

[14] Το Τραίνο Maya είναι ένα τουριστικό πρόγραμμα που αφορά στην κατασκευή σιδηροδρομικού δικτύου 1500 χιλιομέτρων το οποίο θα συνδέει 5 πολιτείες του νότιου Μεξικού.

[15] Ο Διάδρομος του Ισθμού είναι ένα πρόγραμμα που αφορά στη σιδηροδρομική σύνδεση των λιμανιών Coatzacoalcos, στον κόλπο του Μεξικού (πολιτεία Veracruz) και Salinas Cruz, στον ειρηνικό (πολιτεία Oaxaca) . Το πρόγραμμα αυτό, θα αποτελέσει τον κύριο εμπορικό δίαυλο, τη σπονδυλική στήλη των «ειδικών οικονομικών ζωνών» του νοτιοανατολικού Μεξικού, φιλοδοξώντας να παίξει το ρόλο ενός μίνι Καναλιού του Παναμά.

[16] Πρόκειται για τη λεγόμενη επανίδρυση του κράτους, κεντρικό άξονα της πολιτικής πρότασης του Andrés Manuel López Obrador, η οποία παρουσιάζεται ως συνέχεια των τριών προηγούμενων στην ιστορία της χώρας: της Ανεξαρτησίας, της Μεταρρύθμισης και της Επανάστασης του 1910. Ο «IV μετασχηματισμός» καθόλα αόριστος, και όσον αφορά το πρόγραμμα, τα χαρακτηριστικά του, τους στόχους του, δεν περιλαμβάνει ούτε αναθεώρηση του συντάγματος, ούτε αλλαγές στην Carta Magna (Χάρτη των Δικαιωμάτων).

[17] Calderona ή αλλιώς Margarita Zavala. Σύζυγος του πρώην προέδρου Felipe Calderón Hinojosa (PAN) και πρώην πρώτη κυρία του Μεξικού κατά την εξαετία 2006-2012. Υπήρξε βουλευτής του

(PAN) από το οποίο παραιτήθηκε τον Οκτώβριο του 2017. Συμμετείχε στις προεδρικές εκλογές του 2018 ως η μοναδική ανεξάρτητη υποψήφια, ως τις 16 Μαΐου 2018 οπότε και παραιτήθηκε.

[18] Ο Manuel Bartlett υπήρξε πολιτικός του PRI, ο οποίος μεταπήδησε στο Κόμμα Εργασίας (το οποίο ανήκει στον συνασπισμό κομμάτων υπό την ηγεσία του López Obrador) και πρόκειται να αναλάβει τη θέση του προέδρου της Ομοσπονδιακής Επιτροπής Ηλεκτρισμού (CFE) στην νέα κυβέρνηση. Το όνομά του είναι συνώνυμο της νοθείας (ως υπουργός διακυβέρνησης ήταν ο εμπνευστής και κύριος υπεύθυνος της νοθείας στις εκλογές του 1988) και της διαφθοράς αφού έχει πολλάκις κατηγορηθεί για επαφές με το οργανωμένο έγκλημα (στενοί του συνεργάτες εμπλέκονται σε αρκετές δολοφονίες και εκτίουν πολυετείς ποινές φυλάκισης). Μαζί με τον Cevallo, ηγετικό στέλεχος του PAN, είχαν συντάξει και προωθήσει την αντιμεταρρύθμιση για τα δικαιώματα των ιθαγενών το 2001, η οποία τελικά και υπερψηφίστηκε από όλα τα κόμματα του μεξικανικού κογκρέσου.

[19] Ο Alfonso Romo Garza, είναι επικεφαλής της ομάδας που επεξεργάστηκε και συνέταξε το Εθνικό Σχέδιο του συνασπισμού κομμάτων υπό τον López Obrador ενώ συμμετέχει ως υπεύθυνος του οικονομικού τομέα της ομάδας για την κυβερνητική μετάβαση. Ως ένας από τους πλουσιότερους επιχειρηματίες του Μεξικού τη δεκαετία του '90 προώθησε πρόγραμμα ιδιωτικοποίησης των τραπεζών, ενώ υπήρξε πρόεδρος της Seminis, μιας από τις ισχυρότερες εταιρίες βιοτεχνολογίας και παραγωγής μεταλλαγμένων σπόρων παγκοσμίως (την οποία πούλησε στην Monsanto μετά από τις έντονες αντιδράσεις και καταγγελίες από περιβαλλοντικές οργανώσεις). Συνεργάστηκε με τον δικτάτορα Pinochet, ξεπλένοντας ένα σημαντικό κομμάτι της περιουσίας του, καθώς και με τους προέδρους Salinas (PRI) και Fox (PAN) ενώ διατηρεί σχέσεις με τις ακροδεξιές συντηρητικές θρησκευτικές οργανώσεις Opus Dei και Legionarios del Cristo.

[20] Ο Carlos Slim Helú, λιβανικής καταγωγής, είναι ο πλουσιότερος επιχειρηματίας της Λατινικής Αμερικής και 6ος

παγκοσμίως. Είναι ιδιοκτήτης, μεταξύ άλλων, του ομίλου εταιριών Grupo Carso καθώς και της Telmex (του μεξικανικού οργανισμού τηλεπικοινωνιών) την οποία αγόρασε όταν ιδιωτικοποιήθηκε από την κυβέρνηση Salinas.

[21] Ο Ricardo Benjamín Salinas Pliego είναι πρόεδρος του τηλεοπτικού καναλιού TvAzteca καθώς και του ομίλου εταιριών Grupo Salinas που ειδικεύονται στις τηλεπικοινωνίες, τα ΜΜΕ, τις μεταφορές, τις χρηματιστηριακές υπηρεσίες και το εμπόριο. Εμπλέκεται σε διάφορα σκάνδαλα ενώ το όνομά του φηγοιούρει στα Panama Papers.

[22] Η María Asunción Azamburuzabala Larregui είναι μια από τις ισχυρότερες επιχειρηματίες του Μεξικού (και όχι μόνο), με τεράστια επιρροή στους πολιτικούς και οικονομικούς κύκλους της χώρας.

[23] Η Eva Gonda Rivera είναι αντιπρόεδρος της πολυεθνικής μεξικανικής εταιρίας FEMSA.

[24] Η Olga Sánchez Cordero, νομικός, ήταν μέλος του Ανώτατου Δικαστηρίου της Δικαιοσύνης του Έθνους στο Μεξικό, η οποία θα αναλάβει το υπουργείο Διακυβέρνησης στη νεοεκλεγείσα κυβέρνηση του López Obrador.

[25] Η Josefa González-Blanco Ortiz Mena, οικολόγος, θα αναλάβει το υπουργείο Περιβάλλοντος στην νεοεκλεγείσα κυβέρνηση του López Obrador. Κόρη του πρώην κυβερνήτη της Chiapas την περίοδο της διακυβέρνησης του Salinas, Patrocinio González-Blanco, έχει δημιουργήσει με τον πατέρα της μια ΜΚΟ η οποία διαχειρίζεται ένα από τα μεγαλύτερα οικολογικά πάρκα της Chiapas το Ecopark Aluxes στο Palenque.

[26] PNR (Partido Nacional Revolucionario). Το Εθνικό Επαναστατικό Κόμμα ιδρύθηκε το 1929 από τον Plutarco Elías Calles. Έχοντας μια ιδεολογία εθνικιστική και λαϊκιστική προσπάθησε να ενσωματώσει τις διάφορες ομάδες που είχαν αναδυθεί από τη Μεξικανική Επανάσταση. Το PRI αποτελεί την Τρίτη μετεξέλιξη του PNR.

[27] PRM (Partido de la Revolución Mexicana). Το Κόμμα της Μεξικανικής Επανάστασης ιδρύθηκε το 1938 από τον Lázaro Cárdenas del Río. Πρόκειται για τη μετεξέλιξη του PNR και πρόγονος του PRI. Οι ιδεολογικές του αρχές ήταν μια μίξη νεοφιλελεύθερων και σοσιαλιστικών ιδεών εφαρμόζοντας ένα πρόγραμμα κρατικού καπιταλισμού. Το 1938 μετεξελίχθηκε σε PRI.

[28] Λογοπαίγνιο με τα ακρωνύμια των κομμάτων PRI και MORENA.

[29] Το χρώμα του κόμματος MORENA.

[30] Τα Κόκκινα τάγματα, στρατιωτικές ομάδες εργατών που συγκροτήθηκαν το 1915, πολέμησαν στο πλευρό της κυβέρνησης του Venustiano Carranza εναντίον των επαναστατικών στρατευμάτων των Emiliano Zapata και Francisco Villa.

[31] Λατινικά στο κείμενο. Αριθμητικά στοιχεία.

[32] Ο Esteban Moctezuma Barragán υπήρξε υπουργός διακυβέρνησης και κοινωνικής ανάπτυξης στην κυβέρνηση του Ernesto Zedillo Ponce de León (Δεκέμβριος 1994 – Νοέμβριος 2000). Στη νέα κυβέρνηση του Andrés Manuel López Obrador θα αναλάβει το υπουργείο Παιδείας.

[33] Το Φεβρουάριο του 1995, κατά τη διάρκεια του διαλόγου μεταξύ του EZLN και της ομοσπονδιακής κυβέρνησης του Μεξικού, ο Ernesto Zedillo Ponce de León και ο τότε υπουργός διακυβέρνησης Esteban Moctezuma Barragán εξαπέλυσαν σφοδρή στρατιωτική επίθεση εναντίον των ζαπατιστικών κοινοτήτων και της ηγεσίας του EZLN.

[34] Η ομάδα και το περιοδικό Nexos ήταν και είναι από τους κυριότερους πολέμιους του EZLN και πρωταγωνιστής της καμπάνιας ενάντια στην εξέγερση του 1994 μέσω άρθρων και βιβλίων που βρίθουν από ψέματα, συκοφαντίες, ανακρίβειες και μίσος για τους εξεγερμένους ζαπατίστας.

[35] Ο Héctor Aguilar Camín, δημοσιογράφος και συγγραφέας, υπήρξε διευθυντής του περιοδικού Nexos από το 1983 έως το 1995

και από το 2007 μέχρι σήμερα. Βασικός πολέμιος του EZLN, συνεχίζει να επιτίθεται στους ζαπατίστας, ενώ παράλληλα δεν έχει κρύψει τις σχέσεις του με τον Salinas και τον Zedillo. Έχει ταχθεί υπέρ της ιδιωτικοποίησης της εκπαίδευσης, καθώς και του λεγόμενου νόμου Ley Televisa που προωθούσε τα συμφέροντα των ιδιωτικών τηλεοπτικών καναλιών ο οποίος όμως καταργήθηκε ως αντισυνταγματικός.

[36] Η Ζαπατιστική Άμυνα, η Ζαπατιστική Ελπίδα, ο Pedrito, ο Pablito, ο Αγαπημένος Ζαπατίστα ονομάζονται τα παιδιά που πρωταγωνιστούν στις ιστορίες του SupGaleano. Όπως και το γατόσκυλο.

[37] Σύζυγος του βασιλιά Λεωνίδα.

Για μία Επανάσταση των Ευρωπαϊκών Λαών στον 21ο Αιώνα

Αντώνης Μπούμας

Το 1867 ο Μιχαήλ Μπακούνιν απευθύνει το όραμά του για την Ευρώπη στην Ένωση για την Ειρήνη και την Ελευθερία ως εξής: «[υ]πάρχει ένας μόνο δρόμος να φέρουμε τον θρίαμβο της ελευθερίας, της δικαιοσύνης και της ειρήνης στις διεθνείς σχέσεις στην Ευρώπη και αυτός είναι το να καταστήσουμε αδύνατο τον εμφύλιο πόλεμο μεταξύ των διαφορετικών λαών που συνιστούν την Ευρωπαϊκή οικογένεια. Αυτός ο δρόμος είναι η συγκρότηση των Ηνωμένων Πολιτειών της Ευρώπης [...] Μία τέτοια συνομοσπονδία δεν μπορεί ποτέ να δημιουργηθεί από τα Ευρωπαϊκά

κράτη, όπως είναι επί του παρόντος συγκροτημένα, λαμβάνοντας υπόψη τη μεταξύ τους χάρδη ανισότητα δυνάμεων [...] όλα τα μέλη της αδελφότητας αυτής πρέπει γι' αυτόν τον λόγο να μετασχηματίσουν τις χώρες τους από κράτη [...] στην ελεύθερη ένωση των ανθρώπων σε συμβούλια, των συμβουλίων σε κομμούνες, των κομμούνων σε ομοσπονδίες και, τελικά, την συνομοσπονδία στις Ηνωμένες Πολιτείες της Ευρώπης και, κατόπιν του κόσμου ολάκερου».

Σήμερα, το μέλλον της Ευρώπης βρίσκεται σε σταυροδρόμι. Η τύχη της κρίνεται από την έκβαση της σύγκρουσης μέσα από τρεις πολιτικά διακριτούς πόλους.

Από την μια πλευρά, η κοσμοπολίτικη νεοφιλελεύθερη ελίτ παλεύει για τη διατήρηση των εξουσιών του θεσμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης εκτός οποιουδήποτε ελέγχου από τις Ευρωπαϊκές κοινωνίες. Μία τέτοια στρατηγική επιλογή θωρακίζει και εγγυάται την ολοκλήρωση του μετασχηματισμού των ευρωπαϊκών κοινωνιών με βάση το πάγιο νεοφιλελεύθερο σχέδιο, δηλαδή την άρση κάθε κοινωνικού περιορισμού στην αυθαίρετη εξουσία του κεφαλαίου. Η κοσμοπολίτικη νεοφιλελεύθερη ελίτ είναι ο νικητής των προηγούμενων ιστορικών κύκλων της κοινωνικής σύγκρουσης στην Ευρώπη αλλά και σε ολόκληρο πλανήτη, ο αδιαμφισβήτητος ηγεμόνας της ανθρωπότητας στη σύγχρονη εποχή. Η πρότασή της για την Ευρώπη έχει ως στόχο την περαιτέρω θωράκιση της δομικής εξουσίας του κεφαλαίου σε διεθνές επίπεδο με έναν σε γενικές γραμμές ψευδο-ορθολογικά επινοημένο, δηλαδή συντεταγμένο και θεσμοποιημένο, τρόπο και τελικό σκοπό την πλήρη υπαγωγή των κοινωνιών σε αυτή. Εντούτοις, η ιστορία δεν κινείται γραμμικά. Το νεοφιλελεύθερο σχέδιο, εγγενώς μη βιώσιμο, επιταχύνει τις τρεις θεμελιακές αντιφάσεις του, αυτές της κυριαρχίας, της εκμετάλλευσης και της ανάπτυξης, αποσταθεροποιώντας κοινωνίες και φύση.

Όπως έχει δείξει ο Καρλ Πολάνυι, κάθε καταστροφική απόπειρα μεταβολισμού των ανθρώπινων κοινωνιών από την εμπορευματική αγορά απαντάται ιστορικά από μία αντίρροπη κοινωνική αντίδραση επιβίωσης για την υπαγωγή της εξουσίας του κεφαλαίου σε

κοινωνικό έλεγχο και τη αποτροπή της κατάρρευσης βασικών κοινωνικών σχέσεων και λειτουργιών. Η καταφυγή όμως των κοινωνιών μέσα από ένστικτο αυτοσυντήρησης ενίοτε μπορεί να εκδηλώνεται και με πσιωγυρίσματα στην ιστορία της ανθρωπότητας. Η φασιστική εκδοχή του νεοφιλελευθερισμού υψώνεται ως η βασική δύναμη εκπροσώπησης της αντίδρασης στην καταστροφική λαίλαπα της όλο και μεγαλύτερης διείσδυσης της εμπορευματικής αγοράς στις κοινωνικές σχέσεις.

Από τις ΗΠΑ, την Ιαπωνία, την Ινδία και τη Ρωσία μέχρι την περιφέρεια της Ευρώπης, οι φασίστες έχουν έτοιμη τη δική τους πρόταση εξουσίας. Ανάθεση από τις μάζες, κατάληψη του κράτους, επιστροφή στην παραδοσιακή κοινότητα του έθνους-κράτους, ενίσχυση της συνεκτικότητας της καπιταλιστικής μηχανής μέσα από το ανήκειν σε ένα συνεκτικό έθνος και, έτσι, ενδυνάμωση του ενός στοιχείου από την αγία τριάδα του συμπλέγματος κεφάλαιο/κράτος/έθνος του σύγχρονου συστήματος εξουσίας, του στοιχείου ακριβώς αυτού που υποτίμησε η κοσμοπολίτικη εκδοχή του νεοφιλελευθερισμού και γι' αυτό διαρκώς χάνει σε συνεκτικότητα και απήχηση στην κοινωνική της βάση.

Το σίγουρο είναι πως η φασιστική εκδοχή του νεοφιλελευθερισμού αποτελεί μια διαδικασία δημιουργικής καταστροφής και μετάλλαξης του παγκοσμιοποιημένου καπιταλισμού προς το χειρότερο για τις κοινωνίες. Η αναζωπύρωση των εθνικισμών και το ανεξέλεγκτο των οικονομικών ανταγωνισμών των εθνών-κρατών πέρα από το θεσμικό πλαίσιο του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου, οδηγούν με μαθηματική ακρίβεια στον παγκόσμιο πόλεμο και στην ολοκληρωτική αδυναμία του συστήματος να διασφαλίσει την κοινωνική αναπαραγωγή υπό το βάρος των άλυτων προβλημάτων της ανισότητας και της οικολογικής καταστροφής. Εντούτοις, η επιβίωση της ανθρωπότητας δεν ήταν ποτέ εγγεγραμμένη στις νομοτέλειες του καπιταλισμού.

Σε αυτό το πλαίσιο, ο επαναστατημένος αντικρατικός διεθνισμός του Μπακούνιν είναι κομβικός για τη συγκρότηση του τρίτου πόλου στη σύγκρουση για το μέλλον της Ευρώπης. Ο τρίτος αυτός πόλος πρεσβεύει, σε γενικές γραμμές, μια Ευρώπη των Λαών,

δηλαδή μια ομοσπονδία των λαών της Ευρώπης, η οποία στηρίζεται στις αρχές της αλληλεγγύης, της ελευθερίας, της δικαιοσύνης και της δημοκρατίας. Ξεπηδώντας από τα σπλάχνα των Ευρωπαϊκών κοινωνιών και της σχεδόν πια ενστικτώδους αντίστασής τους για την επιβίωση από την καπιταλιστική μηχανή καταστροφής, ο τρίτος πόλος της σύγκρουσης δεν έχει έτοιμες τις παρελθοντικές προτάσεις εξουσίας των περασμένων δυστοπιών, όπως οι φασίστες.

Αντιθέτως, στηρίζεται στη διαρκή ανίχνευση του αύριο μέσα από το ξεπέρασμα του ασφυκτικού σημερινού πλαισίου και αυτό του προσδίδει τις δυνατότητες και τις προοπτικές για ριζοσπαστική κοινωνική αλλαγή. Μολονότι λοιπόν χάνει σε απλότητα και συνοχή, ο τρίτος πόλος της σύγκρουσης για την Ευρώπη προτάσσει την ελπίδα, έχοντας έτσι τα εχέγγυα να κατακτήσει τις καρδιές των ανθρώπων και να κινητοποιήσει ξανά μαζικά τις κοινωνίες στον δρόμο προς την απελευθέρωση και την χειραφέτηση.

Ιστορική μας δουλειά και καθήκον είναι να καταστήσουμε τον πολιτικό αυτόν πόλο ξανά επικίνδυνο για τα κράτη και το κεφάλαιο, δηλαδή να του δώσουμε δυναμική ανατροπής της κυρίαρχης εξουσίας. Αυτό το έργο δεν οικοδομείται με δυνάμεις αντιπροσώπευσης, που προτάσσουν δυσστικά διλήμματα τύπου Ευρώ/Δραχμή ή μέσα/έξω από την ΕΕ χωρίς κανένα όραμα για το μετά. Αντίθετα, οικοδομείται με τη συγκρότηση λαϊκής εξουσίας στη βάση της κοινωνίας μας, με την ανύψωση της παραδοσιακής κοινότητας σε ανώτερο επίπεδο, αυτό της δημοκρατικής κοινότητας, με την οριζόντια δικτύωση και συντονισμό κινημάτων ανάμεσα στις ευρωπαϊκές κοινωνίες, με την πρόταξη της αλληλεγγύης μεταξύ των κοινωνιών της Ευρώπης και, σε τελευταίο στάδιο, με τη συγκρότηση συνθηκών δυαδικής εξουσίας από το επίπεδο των δήμων μέχρι και την αποδιάρθρωση του κράτους και της εμπορευματικής αγοράς.

Η κοινωνική επανάσταση στην Ευρώπη στον 21ο αιώνα για τις Ηνωμένες Πολιτείες της Ευρώπης, όχι μόνο δεν είναι ουτοπία αλλά αποτελεί και την πιο ελπιδοφόρο τελικά εκδοχή του κοινού μας μέλλοντος. Για αυτή λοιπόν την εκδοχή καλούμαστε να παλέψουμε.

Περί Ανισότητας και Ανθρώπινης Φύσης

Νίκος Μαρκετάκης

«Δεν τρέφω αυταπάτες για μια κοινωνία χωρίς ανισότητες. Κάτι τέτοιο είναι αντίθετο στην ανθρώπινη φύση και όσοι το επιχείρησαν καταστρατήγησαν τελικά την ίδια τη Δημοκρατία και τα ατομικά δικαιώματα». Κυριάκος Μητσοτάκης, 16/9/2017

Από το βήμα της 82ης Δ.Ε.Θ., σε μια αποστροφή του λόγου του, ο αρχηγός της αξιωματικής αντιπολίτευσης άφησε να διαφανεί σε όλη της τη μεγαλοπρέπεια η πρωταρχική κοσμοαντίληψη της παράταξής του: **όλα τα δάκτυλα ίσα δεν είναι, κι όλοι να τρώμε δίκιο δεν είναι – σύμφωνα με την «ανθρώπινη φύση».**

Επειδή η «ανθρώπινη φύση» συνιστά μια αντίφαση εν τοις όροις – που συνήθως εννοούμε με αυτήν είτε σκέτα τη Φύση, είτε την ανθρώπινη ιστορία, θεωρούμε δεδομένο ότι εδώ ο αρχηγός της ΝΔ εννοεί το πρώτο. Βεβαίως, ούτε Δημοκρατία ούτε δικαιώματα υπάρχουν πουθενά στη φύση, αλλά αυτό το προσπερνάμε για χάρη του ψητού. Και το ψητό εδώ είναι ότι τα προνόμια και οι ανισότητες εκπορεύονται από την φυσική κατάσταση των πραγμάτων, και για αυτό θα παραμένουν (εννοεί προφανώς: πρέπει να παραμένουν) σε ισχύ ανεξαρτήτως των κοινωνικών συμβάσεων και εξελίξεων.

Υπάρχει κάτι που πρέπει να πιστώσουμε στους δεξιούς: έχουν καταλάβει πολύ καλύτερα από τους αριστερούς τι εστί Φύση. Και ότι η Φύση είναι μια κατάσταση από την οποία ο homo sapiens προσπαθεί να ξεφύγει δημιουργώντας Κοινωνία. Διότι η Φύση

είναι άδίκη, αδυσώπητη και φονική για τους αδύναμους. Και για αυτό το λόγο η Δεξιά ως παραδοσιακή προστάτιδα των ισχυρών προσπαθεί να επιβάλλει κοινωνικά συστήματα που όσο γίνεται να προσομοιάζουν στην φυσική κατάσταση, πισωγυρίζοντας τις προσπάθειες του Ανθρώπου να οργανώσει τις σχέσεις του όσο γίνεται λιγότερο βασισμένες στους φυσικούς νόμους – στο νόμο της ζούγκλας δηλ.

Το κράτος λχ είναι μια κοινωνική κατασκευή που προέκυψε από την ανάγκη και τις προσπάθειες του είδους μας να διαχειριστεί το πλεόνασμα/έλλειμμα του ανθρώπινου μόχθου και των φυσικών πόρων.

Η αριστερή ή η δεξιά διαχείρισή του αφορά στην κατεύθυνση που αυτή η κοινωνική κατασκευή θα πορευτεί ως προς τον βασικό σκοπό της: να διαχειριστεί δηλαδή το έλλειμμα και το πλεόνασμα πιο δίκαια υπέρ του συνόλου, ή πιο άδικα υπέρ των δυνατών.

Η Ισότητα – που παρεμπιπτόντως είναι η δεύτερη λεξούλα του πασίγνωστου τρίπτυχου προτάγματος της Γαλλικής Επανάστασης – είναι κι αυτή μια κοινωνική επιταγή (άρα και καθόλα ανθρώπινη). Μια επιταγή που προέκυψε προφανώς διότι το κοινό μας DNA ουδέποτε εξασφάλισε από μόνο του μια κάποια δικαιοσύνη ανάμεσά μας – και ο αφτιασίδωτος νεοφιλελευθερισμός του κ. Μητσοτάκη θέλει να μας γυρίσει πιο πριν κι από την τυπικώς αστική ευόδωσή της.

Το κράτος είναι ένας σταθμός μονάχα στην πορεία που ο homo sapiens έχει διανύσει για να ξεφύγει από την Φύση. Λόγω βιολογικής ανωτερότητας του εγκεφάλου του, ήταν το μόνο είδος που μπόρεσε να συνειδητοποιήσει την κατάσταση του μέσα στη Φύση και να την αλλάξει μέσω της κοινωνικής οργάνωσης, που την αναπροσαρμόζει κατά το δοκούν. Το κράτος ως δική του κοινωνική κατασκευή μπορεί να ξεπεραστεί (εννοούμε: πρέπει να ξεπεραστεί), διότι αποδείχθηκε πως η διαχείρισή του κατά βάση οπισθοδρομεί τον Άνθρωπο στη Φύση, μέσω της υιοθέτησης συστημάτων διακυβέρνησης που βασίζονται και διαιωνίζουν το δίκαιο του ισχυρού, από κείνο δηλαδή που το είδος μας

προσπαθεί να ξεφύγει από τη πρώτη στιγμή που αυτοοργανώθηκε κοινωνικά.

Οι όψιμες (από το 1917 χοντρικά) απόπειρες αριστερής διαχείρισης του κράτους, ενώ θεωρητικώς αποσκοπούσαν στην περαιτέρω απομάκρυνση από το νόμο της ζούγκλας και το δίκαιο του ισχυρού, πρακτικώς είχαν πενιχρά αποτελέσματα – για να μην πούμε ότι συνέβαλαν στην αντίθετη κατεύθυνση.

Επομένως, συμφωνούμε με τον ηγέτη της εγχώριας Δεξιάς: η κοινωνική ανισότητα προσιδιάζει στην φυσική κατάσταση, μόνο που επειδή εμείς είμαστε άνθρωποι και όχι ζώα, θα συνεχίσουμε να επιζητούμε μια διευθέτηση των κοινωνικών και πολιτικών ζητημάτων, βασισμένη στην ανθρώπινη (και άρα αντι-φυσική) θέση ότι οι βαρόνοι, οι «νονοί» και οι αριστοκράτες θα ανήκουν στα μουσεία Φυσικής Ιστορίας της μελλοντικής κοινωνίας, ό,τι όνομα κι αν δίνουν σήμερα στον εαυτό τους.

Δεξιά Ριζοσπαστικοποίηση & Αυταρχικός Νεοφιλελευθερισμός στο Μόρφωμα της ΝΔ

Αντώνης Μπρούμας

Τον τελευταίο καιρό στην Ελλάδα έχουμε μια ριζοσπαστικοποίηση της Δεξιάς. Καθώς η Αριστερά μετατοπίζεται προς το κέντρο, εκσυγχρονίζοντας το κράτος και βαθαίνοντας τη νεοφιλελεύθερη ολοκλήρωση της κοινωνίας, οι εκπρόσωποι της Δεξιάς μετατοπίζονται προς μία ριζοσπαστική εμμονική ρητορική περί αριστερής απειλής, σοβιετίας, κρατισμού, πολέμου κατά των επενδύσεων, κομμουνιστικού κινδύνου, δύο άκρων, Αριστεράς εκτός του δημοκρατικού τόξου, κτλ.

Για τον περισσότερο κόσμο, πλην του σκληρού ακροατηρίου της Δεξιάς, η ριζοσπαστικοποίηση αυτή δεν είναι κατανοητή, γιατί δεν απαντάται στην καθημερινότητά του. Υπάρχουν όμως λόγοι, για τους οποίους ριζοσπαστικοποιείται η Δεξιά. Είναι κατ' αρχάς οι ακόλουθοι:

1. Η πολιτική ως εκλογικό προϊόν στηρίζεται στη διάκριση. Σε μια εποχή προσέγγισης των θέσεων όλων των κομμάτων η ριζοσπαστικοποίηση διακρίνει τη ΝΔ από τον Σύριζα και θωρακίζει την εκλογική βάση της. Συμβαίνει όμως και το αντίθετο. Η δεξιά ριζοσπαστικοποίηση συσπειρώνει την αποσυσπειρωμένη εκλογική βάση του Σύριζα.

2. Η απαλλοτρίωση από τους δανειστές των κεντρικών πολιτικών αποφάσεων για τη χώρα απαξιώνει τις εγχώριες δυνάμεις αντιπροσώπευσης. Η υπερθεμάτιση σε συγκρουσιακή ρητορική αποπροσανατολίζει από την απαλλοτρίωση της δημοκρατίας, ενώ διατηρεί το ενδιαφέρον κάποιων στο παίγνιο της κεντρικής πολιτικής σκηνής. Η δεξιά ριζοσπαστικοποίηση ευνοεί έτσι και πάλι τον Σύριζα, εμφανίζοντάς τον σε συγκρουσιακή σχέση με την ΝΔ.

Συνεπώς, η δεξιά ριζοσπαστικοποίηση επιχειρεί τη διάσωση του προϊόντος «αντιπροσωπευτική πολιτική» από τη γενικευμένη απαξίωσή του από τους βασικούς καταναλωτές του, τους ψηφοφόρους. Τα οφέλη από τη διαρκή καλλιέργεια ενός κλίματος έντασης τα καρπώνεται βραχυπρόθεσμα κυρίως η ΝΔ, χωρίς όμως να αποκόπτει ουσιαστικά τον Σύριζα από το παίγνιο της πολιτικής εξουσίας.

Υπάρχουν όμως και βαθύτεροι λόγοι για την δεξιά ριζοσπαστικοποίηση. Αυτοί λέγονται **αυταρχικός νεοφιλελευθερισμός** και κωδικοποιούνται ως εξής:

3. Η επιβεβαίωση ότι δεν υπάρχει εναλλακτική από έναν από τους παλαιά ποτέ βασικούς εγχώριους αμφισβητίες της στην κεντρική πολιτική σκηνή δίνει την δυνατότητα για μία νεοφιλελεύθερη ηγεμονία ετών. Με τις δυνάμεις, που επιθυμούν την εφαρμογή της

σκληρής εκδοχής της (δανειστές, κεφάλαιο) να υπερτερούν συντριπτικά έναντι της κοινωνίας, ο βασικός εκπρόσωπος της σκληρής εκδοχής (ΝΔ) νιώθει ότι έχει πια χώρο να μετατοπίσει το πλαίσιο, να υπερθεματίσει και να βγει στην επίθεση σε όλα τα μέτωπα, ακόμη και με σχήματα που ξεφεύγουν προφανώς από τον χώρο του κέντρου. Η ηγεμονία, που πρέπει να χτιστεί πάνω στην ήττα, δεν πρέπει να επιδέχεται αμφισβήτησης, ακόμη και κεντρώας, καθώς τα χέρια πρέπει να είναι λυμένα για τομές σε βάθος. Το ακραίο κέντρο βρίσκεται σε πλήρη εκτύλιξη.

4. Από το tea party μέχρι το UKIP η δεξιά ριζοσπαστικοποίηση αποτελεί μία νέα συνεκτική αφήγηση για το μέλλον. Σύμφωνα με αυτή τα σύγχρονα προβλήματα μπορούν να λυθούν χωρίς να αμφισβητήσουμε το νεοφιλελεύθερο πλαίσιο αλλά, ταυτόχρονα, με την επιστροφή σε ένα πιο ανταγωνιστικό έθνος-κράτος. Στη νέα συνθήκη πρέπει να γίνουμε πιο ανταγωνιστικοί ως έθνος, για να δούμε καλύτερες μέρες. Η εθνικιστική αφήγηση όχι μόνο διατηρεί άθικτη την πηγή των προβλημάτων αλλά επιταχύνει την πορεία των πραγμάτων. Είναι όμως σαφώς πιο ελκυστική από ρητορικής άποψης. Έτσι, στα χνάρια του Trump, ο εγχώριος θαυμαστής του Άδωνις μπορεί να πουλάει έθνος στους φτωχούς ψηφοφόρους του την ίδια ώρα, που τους στερεί την πρόσβαση σε βασικές υπηρεσίες υγείας. Δομείται έτσι μία ηγεμονία, η οποία στο σύμπλεγμα κεφάλαιο/έθνος/κράτος επενδύει ξανά στις συνεκτικές δυνατότητες της φαντασιακής κοινότητας του έθνους, για να συγκαλύψει τις διαλυτικές για τις ανθρώπινες κοινωνίες αρνητικές εξωτερικότητες της αποχαλίνωσης του κεφαλαίου.

5. Από την αυγή του ο νεοφιλελευθερισμός είναι ένα πολιτικό εγχείρημα ανατροπής των κοινωνικών και δημοκρατικών κατακτήσεων του 19^{ου} και του 20^{ου} αιώνα. Η πρώτη χρήση του όρου ανάγεται στον οικονομολόγο Alexander Rüstow, ο οποίος το 1938 κάλεσε σε αναβίωση φιλελεύθερων αξιών του 18^{ου} και 19^{ου} αιώνα, όπως η ελευθερία της επιχειρηματικότητας. Το «νέο» στον νεοφιλελευθερισμό αφορούσε ήδη από τότε τις νέες σε σχέση με τους προηγούμενους αιώνες κοινωνικές συνθήκες, δηλαδή τις κατακτήσεις των από κάτω σε σχέση με τα συνδικάτα, τα

κοινωνικά και δημοκρατικά δικαιώματα και το κράτος πρόνοιας. Από την εκκίνησή του το νεοφιλελεύθερο εγχείρημα στόχευε στο ξήλωμα των κατακτήσεων αυτών, αντιμετωπίζοντάς τα ως εμπόδια στην αποχαλίνωση της εξουσίας του κεφαλαίου. Σήμερα βρισκόμαστε ήδη σε μία περίοδο, όπου η ασυμβατότητα του νεοφιλελεύθερου εγχειρήματος με στοιχειώδες κατακτήσεις, θεμελιώδη δικαιώματα, ακόμη και αστικά, αλλά και με οποιαδήποτε μορφή δημοκρατικού ελέγχου της κοινωνίας είναι πλέον προφανής. Σε συνθήκες αποικιοκρατίας η εγχώρια δεξιά ριζοσπαστικοποίηση στοχεύει ευθέως στην εγκαθίδρυση ενός τέτοιου αυταρχικού νεοφιλελευθερισμού.

Υπάρχει ένα πρόβλημα με την δεξιά ριζοσπαστικοποίηση. Είναι ένα εγγενώς αντιφατικό εγχείρημα. Η απόκλιση από την πραγματικότητα είναι τόσο χαώδης, ώστε να καθιστά δυσχερή την ηγεμόνευση σε ευρύτερες μάζες του πληθυσμού. Η νεοφιλελεύθερη ηγεμονία βρίσκεται ήδη σε κρίση και τέτοιες προσπάθειες διάσωσης λίγη τύχη έχουν. Ωστόσο, η επιλογή από την εγχώρια ελίτ για την μετατόπιση του πλαισίου της δημόσιας συζήτησης προς τα ακροδεξιά φασιστικοποιεί ομάδες πολιτών και θέτει σε άμυνα τον δημοκρατικό πόλο. Απέναντι σε αυτή την πρακτική δική μας δουλειά είναι η καθημερινή αποδόμηση της νεοφιλελεύθερης ιδεολογίας και των ακροδεξιών τζουτζέδων της αλλά και η επιθετική πρόταξη των αξιών και των οραμάτων μας. Δεν πρέπει να αφήνουμε ούτε στιγμή το γάντι να πέσει κάθε φορά που μας το ρίχνει η εγχώρια εξουσιαστική ελίτ και τα γλυφτρόνια της. Στην ριζοσπαστικοποίηση της Δεξιάς να βγούμε στην αντιεξουσιαστική αντεπίθεση.

Οικολογική Κρίση: 9 Θέσεις

υπέρ της Δημοκρατίας

Sveinung Legard*

Μετάφραση: Σοφία Παπαγιαννάκη

Η υπερθέρμανση του πλανήτη έχει κάνει πολλούς περιβαντολόγους να πιστεύουν ότι η δημοκρατία είναι πολύ αργή και σύνθετη για να επιλύσει την κλιματική αλλαγή. Κάποιοι ισχυρίζονται ότι αυτό που χρειαζόμαστε είναι μία κινητοποίηση όπως σε καιρό πολέμου και μία ισχυρή παγκόσμια ηγεσία με διευρημένες εξουσίες. Αυτή η πεποίθηση είναι βαθιά εσφαλμένη και επικίνδυνη. Η κλιματική κρίση χρειάζεται να επιλυθεί με περισσότερη και όχι με λιγότερη δημοκρατία.

1. Η Κλιματική Κρίση είναι Συστημικής Φύσης

Η οικολογική κρίση στην οποία βρισκόμαστε δεν είναι αποτέλεσμα κακής κρίσης ή άγνοιας, ούτε από μέρους των “παγκόσμιων ηγετών” ούτε από μέρους της πλειοψηφίας του παγκόσμιου πληθυσμού. Είναι μια κρίση συστημικής φύσης, προερχόμενη από τον ίδιο τον τρόπο που η οικονομία μας λειτουργεί. Είναι το καπιταλιστικό οικονομικό σύστημα, που βασίζεται στην αμείλικτη εκμετάλλευση και ανάπτυξη και καταβροχθίζει τον φυσικό πλούτο.

Ο βασικός σκοπός κάθε καπιταλιστικής επιχείρησης είναι να αυξήσει τα κέρδη των ιδιοκτητών, και αν δεν μπορέσει να επεκταθεί και να μεγαλώσει θα φαγωθεί από τις άλλες στην αγορά. Γι’ αυτό, στο καπιταλιστικό οικονομικό σύστημα, περιβαλλοντικοί και ανθρωπιστικοί παράγοντες αντιμετωπίζονται ως εμπόδια στη συσσώρευση πλούτου.

Είναι ο καπιταλισμός σε μία συγκεκριμένη μορφή του, όπου η εξαντλητική οικονομική ανάπτυξη έχει συνδυαστεί με την καύση ορυκτών καυσίμων όπως κάρβουνο, πετρέλαιο και φυσικό αέριο ως βασική πηγή ενέργειας. Αυτή είναι η δύναμη πίσω από την υπερθέρμανση του πλανήτη.

Μπορεί να φαίνεται ότι το βασικό πρόβλημα είναι ο μέσος

πολίτης, σαν εμένα και εσένα. Ποιος άλλος εξάλλου οδηγεί ρυπογόνα αυτοκίνητα, αγοράζει πλαστικά παιχνίδια ή τρώει τροφές καλλιεργημένες στην άλλη άκρη του πλανήτη; Αλλά εμείς δεν είμαστε παρά μέρος αυτού του οικονομικού συστήματος, και βρισκόμαστε συνεχώς εκτιθέμενοι σε μια τεράστια εμπορική βιομηχανία που προσπαθεί να μας κάνει μη σκεπτόμενους καταναλωτές. Αν δεν αλλάξουμε τη βάση του τρόπου που παράγουμε και καταναλώνουμε πράγματα, δεν θα μπορούσαμε ποτέ να κάνουμε τίποτα για τον επιβλαβή καταναλωτισμό μέσα στον οποίο είμαστε εγκλωβισμένοι.

2. Ο Καπιταλισμός είναι το ακριβώς αντίθετο της Δημοκρατίας

Αυτό το οικονομικό σύστημα είναι το ακριβώς αντίθετο της δημοκρατίας. Το πιο θεμελιώδες χαρακτηριστικό του καπιταλισμού είναι η συγκέντρωση των ανθρώπινων και φυσικών πόρων στα χέρια των ολίγων (γιγαντιαίες επιχειρήσεις, χρηματοδότες και κεφαλαιούχους) και όχι στα χέρια των κοινών ανθρώπων. Η μόνη δημοκρατία που υπάρχει στην αγορά είναι η δημοκρατία αυτών που κατέχουν το μεγαλύτερο μέρος των χρημάτων.

Φτωχοί εργάτες γης, αγρότες και κάτοικοι των παραγκουπόλεων στο νότιο ημισφαίριο, με διαφορά οι πιο αδύναμοι σε αυτό το οικονομικό σύστημα, είναι οι ίδιοι που χτυπιούνται περισσότερο από την κλιματική αλλαγή που ήδη συμβαίνει, και θα συνεχίσουν να είναι με τις αλλαγές που έρχονται.

Είναι μέσω της συγκέντρωσης πλούτου και δύναμης που το καπιταλιστικό οικονομικό σύστημα συντηρείται. Η άγνοια, για παράδειγμα, δεν είναι ο λόγος που οι πετρελαϊκές εταιρίες και οι εταιρίες φυσικού αερίου και κάρβουνου συνεχίζουν την οικονομική τους δραστηριότητα ως συνήθως. Είναι επειδή τους συμφέρει και έχουν τη δύναμη να το κάνουν. Αυτό είναι ένα γεγονός που σχεδόν όλοι το γνωρίζουν.

Ως εκ τούτου, η απουσία δημοκρατίας βρίσκεται στην καρδιά της οικονομικής κρίσης και όσο αυτή η συγκέντρωση οικονομικής δύναμης εξακολουθεί να διατηρείται δεν θα λαμβάνονται υπόψιν

ούτε οι ανθρώπινοι ούτε οι περιβαλλοντικοί παράγοντες.

3. Οι Παγκόσμιοι ηγέτες «μας» είναι Μέρος του Προβλήματος

Ο περιορισμός του τυφλού οικονομικού επεκτατισμού φαίνεται να είναι ιδιαίτερα δύσκολος, αν όχι αδύνατος. Παρά την αυξανόμενη ευαισθητοποίηση σχετικά με τις συνέπειες των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα τις περασμένες δεκαετίες, οι περισσότερες βιομηχανοποιημένες χώρες δεν κατάφεραν να μειώσουν τους ετήσιους ρυθμούς αύξησης των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα. Καθώς η βιομηχανική παραγωγή μεταφέρεται στις αναπτυσσόμενες χώρες, το *de facto* ποσό της ρύπανσης του πλανήτη από τις πλούσιες χώρες είναι υψηλότερο από αυτό που εμφανίζεται στα επίσημα στατιστικά.

Αντί να παρθούν ριζικά μέτρα ώστε να μειωθούν σημαντικά οι εκπομπές αερίων, οι κυβερνώντες έχουν την τάση να δίνουν προτεραιότητα στην ανταγωνιστικότητα των χωρών τους έναντι της προστασίας του περιβάλλοντος. Αυτό δεν συμβαίνει επειδή ζούμε στην εποχή της ηλιθιότητας, αλλά επειδή οι παγκόσμιοι ηγέτες «μας» βρίσκονται μπλεγμένοι μέσα σε ένα ηλίθιο σύστημα. Σε ένα σύστημα στο οποίο η οικονομία κάθε χώρας πρέπει να αναπτύσσεται συνεχώς διαφορετικά θα αντιμετωπίζει τις ζωφερές επιπτώσεις του να βρεθεί πίσω στον παγκόσμιο ανταγωνισμό: ανεργία, αυξανόμενη φτώχεια, διαφυγή κεφαλαίων και έλλειψη ξένων επενδύσεων. Ούτε είναι η απουσία δράσης αποτέλεσμα έλλειψης του απαραίτητου σθένους και αντοχών μεταξύ των κυβερνώντων. Είναι επειδή όλο το πολιτικό σύστημα βρίσκεται μπλεγμένο στον ιστό του κεφαλαίου.

Στην πραγματικότητα, οι επαναλαμβανόμενες εκκλήσεις από περιβαλλοντικά κινήματα προς τους τοπικούς και τους παγκόσμιους ηγέτες να λάβουν δράση και να μας σώσουν από την οικολογική καταστροφή, υπονομεύει την ικανότητά μας να κάνουμε κάτι για αυτή την κατάσταση. Πρώτα απ' όλα, ενισχύει το συναίσθημα ότι εμείς, η λεγόμενη «σιωπηρή πλειοψηφία» είμαστε παθητικοί παρευρισκόμενοι που χρειαζόμαστε κάποιον δυνατό ηγέτη να μας σώσει –όχι ότι εμείς, στην πραγματικότητα, πρέπει

να πάρουμε μέτρα ώστε να κυβερνήσουμε τους ηγέτες μας. Δεύτερον, αποσπά την προσοχή μας από τις συστημικές αιτίες της κρίσης και μας κάνει να πιστεύουμε ότι αν οι ηγέτες μας αποκτήσουν τη σωστή γνώση και συμπεριφορά θα θελήσουν να πάρουν τα απαραίτητα μέτρα ώστε να «πρασινίσουν» τις κοινωνίες μας.

4. Οι Αποκεντρωμένες Λύσεις είναι Αποτελεσματικές

Για τους παγκόσμιους ηγέτες «μας», η ελπίδα για καλύτερο μέλλον έγκειται σε μεγάλης κλίμακας, συγκεντρωτικές εγκαταστάσεις βασισμένες σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας όπως τα γιγάντια ηλιακά πάρκα στις νότιες ΗΠΑ ή στη Βόρεια Αφρική, ή τα αιολικά πάρκα στη Νότια θάλασσα ή στη Βόρεια Ντακότα.

Μια πρόσφατη έρευνα όμως από το Ινστιτούτο Τοπικής Αυτάρκειας δείχνει πως αυτή δεν είναι η καλύτερη λύση. Η έρευνα εκτιμά ότι οι μισές ΗΠΑ θα μπορούσαν να είναι ενεργειακά αυτάρκεις χρησιμοποιώντας ανανεώσιμες πηγές εντός των συνόρων τους, ενώ όλες οι πολιτείες θα μπορούσαν να ικανοποιήσουν ένα σημαντικό ποσοστό από τις ενεργειακές τους ανάγκες με τον ίδιο τρόπο. Επιπλέον, αποκαλύπτει ότι η χρήση τοπικών ανανεώσιμων πηγών είναι πιο οικονομικά αποδοτική από αυτήν των μεγάλης κλίμακας, συγκεντρωτικών εγκαταστάσεων!

Παρόμοια, η ενέργεια χρησιμοποιείται πιο αποτελεσματικά όταν παράγεται εκεί όπου καταναλώνεται. Είναι πλέον γνωστό ότι μεγάλα ποσά ενέργειας χάνονται όταν μεταφέρονται σε μακρινές αποστάσεις ενώ η προοπτική της ενεργειακής απόδοσης είναι τεράστια όταν χρησιμοποιείται τοπικά.

Το βασικό πρόβλημα με της μεγάλης κλίμακας συγκεντρωτικές λύσεις είναι ότι διατηρούν ένα όραμα για κοινωνίες υψηλής ενεργειακής κλάσης, στις οποίες η μετακίνηση και η βιομηχανική παραγωγή συνεχίζεται με τον ίδιο τρόπο όπως και σήμερα. Αυτό σημαίνει τη συνέχιση μιας πολύ σπάταλης και οικολογικά επιζήμιας κοινωνίας. Δεν υπάρχει κάτι εγγενώς λανθασμένο στις μεγάλης κλίμακας ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και η αλήθεια

είναι ότι πιθανώς να χρειαζόμαστε μια ποικιλία πηγών ενέργειας τα επόμενα χρόνια. Πρέπει όμως να συγκρατήσουμε πως η αποκεντρωμένη ενέργεια είναι αρκετά αποδοτική τόσο ώστε να προσφέρει μεγάλη μείωση στις ενεργειακές ανάγκες μιας προηγμένης βιομηχανικής κοινωνίας και πως είναι απαραίτητη για να πετύχουμε μια οικολογική και δημοκρατική κοινωνία.

5. Οι Οικολογικές Λύσεις απαιτούν Δημοκρατία

Οι αλλαγές προς μια οικολογική κοινωνία πρέπει να συμβούν σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο· σε κοινότητες, γειτονιές, δήμους, χώρες και ούτω καθεξής. Κανένα κράτος ή πολυεθνικός οργανισμός δεν μπορεί να ξεκινήσει και να διεκπεραιώσει τις πολυποίκιλες και προσεκτικά προσαρμοσμένες λύσεις που είναι απαραίτητες για να επιτευχθεί η βιωσιμότητα. Λύσεις όπως η οικιακή και βιομηχανική ανακύκλωση, η κατασκευή μικρής κλίμακας ενεργειακών εγκαταστάσεων βασισμένες σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, ο μετασχηματισμός των μέσων μεταφοράς ή η καλλιέργεια τροφής στα προάστια απαιτούν ενεργούς πολίτες με γνώση της δυναμικής και των αναγκών των τοπικοτήτων τους -όχι κρατικά ή εταιρικά στελέχη με τυποποιημένες αντιλήψεις για το πώς οι άνθρωποι συμπεριφέρονται και πώς τους θέλουν να είναι.

Εν συντομία, χρειάζεται δημοκρατία.

Υπάρχει μια άρκετα διαδεδομένη άποψη μεταξύ των κοινωνικών επιστημόνων ότι η γραφειοκρατία και οι στρατηγικές από τα πάνω -είτε ιδιωτικές είτε δημόσιες- είναι ανίκανες να πραγματοποιήσουν οποιαδήποτε θετική αλλαγή στην κοινωνία, εξαιτίας των μη ευέλικτων μοντέλων τους και της αντίστασης των ανθρώπων όποτε δέχονται εντολές από τα πάνω. Οι συμμετοχικές και από τα κάτω στρατηγικές από την άλλη, είναι πολύ πιο αποτελεσματικές στο να ενθαρρύνουν τη γνώση και την αίσθηση της αφοσίωσης στην κοινωνική αλλαγή. Όπως το έχει θέσει ο David Morris, οι άνθρωποι που τοποθετούν φωτοβολταϊκά στις στέγες τους είναι πιο πιθανό να είναι ενήμεροι για τα οικολογικά θέματα και για αυτό τον λόγο να ενδιαφέρονται περισσότερο να κάνουν και άλλες αλλαγές στη ζωή και στις

κοινότητες τους.

Σύμφωνα με τους περιβαντολόγους μερικές δεκαετίες πριν, το εθνικό και παγκόσμιο σύστημα διακυβέρνησης ήταν ένα ουσιαστικό μέρος του προβλήματος και πίστευαν ότι η λύση πρέπει να έρθει από την από τα κάτω κινητοποίηση των πολιτών σε τοπικό και σε παγκόσμιο επίπεδο. Δεν πρέπει να είμαστε τόσο αφελείς ώστε να παραγνωρίζουμε το γεγονός πως η πιο σημαντική πρόοδος στη νομοθεσία για το περιβάλλον (και όχι μόνο), είναι αποτέλεσμα πίεσης των από τα κάτω, και όχι από πρωτοβουλίες πολιτικών. **Έχουμε κάθε λόγο να πιστεύουμε ότι η αλλαγή θα συνεχίσει να συμβαίνει από τα κάτω.**

6. Η Κλιματική Κρίση είναι Κοινωνική Κρίση

Κάποιοι ισχυρίζονται ότι η συμμετοχή, η διανομή του πλούτου και η απελευθέρωση είναι δευτερεύοντα ζητήματα μπροστά στην επική μεταμόρφωση του φυσικού περιβάλλοντος εξαιτίας της υπερθέρμανσης του πλανήτη. Ξεχνούν, ωστόσο, ότι πέρα από περιβαλλοντική κρίση, είναι και κοινωνική κρίση. Η υπερθέρμανση του πλανήτη ενισχύει τις ανισότητες μεταξύ των ανθρώπων χειροτερεύοντας τις συνέπειες του ταξικού διαχωρισμού, της έμφυλης καταπίεσης και της περιθωριοποίησης.

Οι πιο φτωχοί αγρότες ανά τον κόσμο, οι εργάτες της γης και οι κάτοικοι των αστικών παραγκουπόλεων είναι αυτοί που θα αντιμετωπίσουν τις χειρότερες συνέπειες της υπερθέρμανσης του πλανήτη. Οι πλούσιοι θα μπορούν πάντα να πληρώνουν για να ξεφύγουν από την κρίση, κάτι που φαίνεται καλά από την τρέχουσα πανδημία γρίπης. Στις φτωχές χώρες τα άτομα που διατρέχουν υψηλό κίνδυνο να προσβληθούν από τον ιό H1N1 είναι απροστάτευτα από την πανδημία, ενώ οι πλούσιες χώρες μπόρεσαν να έχουν αποθέματα εμβολίων από τις φαρμακευτικές εταιρίες.

Όσο οι ασθένειες θα διαδίδονται γρήγορα εξαιτίας των θερμότερων κλιμάτων, αυτό το σενάριο θα εμφανίζεται ξανά και ξανά μέχρι να γίνει κάτι όσον αφορά αυτή την κοινωνική κρίση. Αυτή η κρίση προέρχεται ακριβώς από την απουσία δημοκρατίας: η

απόλυτη έλλειψη δύναμης εξαιτίας της ανέχειας, της επιβολής και της εκμετάλλησης των φτωχών από τους πλούσιους.

7. Δημοκρατία σημαίνει Παγκόσμια Ισότητα

Οι τρομακτικές σκηνές στη Νέα Ορλεάνη μετά τον τυφώνα Κατρίνα είναι πολύ οικείες σε χώρες όπως το Βιετνάμ, τις Φιλιππίνες ή το Μπαγκλαντές. Αλλά η τραγικότητα αυτών των εικόνων ενισχύεται από τον παραλογισμό πως **αυτοί που υποφέρουν περισσότερο από την κλιματική αλλαγή είναι αυτοί που είναι λιγότερο υπεύθυνοι για την υπερθέρμανση του πλανήτη**. Όχι μόνο είναι αποκλεισμένοι από την υλική αφθονία του καπιταλιστικού οικονομικού συστήματος, αλλά φέρουν και το μεγαλύτερο βάρος του. Αυτό είναι το ουσιαστικό μήνυμα του κινήματος για την κλιματική δικαιοσύνη: αυτοί που είναι υπεύθυνοι για την υπερθέρμανση του πλανήτη φέρουν την ευθύνη να σταματήσουν να μολύνουν και να επωμιστούν τα κόστη της κλιματική αλλαγής.

Σήμερα συμβαίνει το ακριβώς αντίθετο. Όσοι είναι υπεύθυνοι για την υπερθέρμανση του πλανήτη κάνουν το απολύτως ελάχιστο για να μειώσουν τις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου, και δεν κάνουν τίποτα για να μετριάσουν τις συνέπειές του. Η αλλαγή δεν θα συμβεί έως ότου οι φτωχοί και εκμεταλλευόμενοι πάρουν τον έλεγχο των ζώων τους και όσων δυνάμεων τις επηρεάζουν. Η επίλυση της κλιματικής κρίσης σημαίνει επικέντρωση της προσπάθειας των ανθρώπων στο βόρειο και στο νότιο ημισφαίριο ώστε να πετύχουν παγκόσμια ισότητα όπου η δύναμη θα είναι μοιρασμένη ισόποσα. Εν συντομία, η επίλυση της κλιματικής κρίσης απαιτεί παγκόσμια δημοκρατία.

8. Χρειαζόμαστε Δημόσιο Έλεγχο των Οικονομικών Πόρων

Για την πλειονότητα του παγκόσμιου πληθυσμού η «δημοκρατία» είναι ένα αστείο. Ακόμη και με ελεύθερες εκλογές οι κυβερνήσεις των χωρών τους είναι υπό την εξουσία του κεφαλαίου, και οι αντιπρόσωποί τους είναι τελείως εκτός δημοσίου ελέγχου. Αυτό ισχύει και για τον Νότο και για τον Βορρά. Οι κυβερνήτες του κόσμου είναι αυτοί που κυβερνούν με

το χρήμα. Σίγουρα, η επέλαση του κεφαλαίου μπορεί να μειωθεί κάπως από τη δημόσια πίεση και παρεμβολή στον τρόπο διακυβέρνησης, αλλά αυτό δεν θα αλλάξει την ουσιαστική εξουσιαστική δομή της κοινωνίας.

Επομένως, η οικονομική δύναμη χρειάζεται να διαχυθεί ριζοσπαστικά ώστε να συμβεί κάτι θεμελιώδες για τις ρίζες της κρίσης. Η συνεχής εξαντλητική ανάπτυξη της καπιταλιστικής οικονομίας δεν θα σταματήσει μέχρι η λογική και τα περιβαλλοντικά και ανθρωπιστικά ζητήματα να έρθουν στην επιφάνεια κάθε φορά που αποφασίζεται τι και πώς θα παράγεται κάτι. **Αυτό σημαίνει δημόσιο έλεγχο των οικονομικών πόρων, όπου οι άνθρωποι απευθείας συμμετέχουν στην λήψη αυτών των αποφάσεων και στην εφαρμογή τους και ένα συνομοσπονδιακό σύστημα κοινοτικών δημοκρατιών όπου η δύναμη προέρχεται από τα κάτω.** Αν η απουσία δημοκρατίας βρίσκεται στην καρδιά της κρίσης μας, η ύπαρξη πραγματικής δημοκρατίας -το να αποφασίζει ο κόσμος σε όλα τα σημαντικά ζητήματα- βρίσκεται στην καρδιά της επίλυσής της.

9. Δεν Βρισκόμαστε πάνω σε έναν Πλοίο που Βυθίζεται!

Η χρήση μεταφορών μπορεί να είναι ύπουλη, ειδικά όταν χρησιμοποιείται με λάθος τρόπο. Πολλοί περιβαλλοντολόγοι χρησιμοποιούν μεταφορές, όπως ότι το πλοίο πάνω στο οποίο επιβαίνουμε βυθίζεται ή ότι καίγεται το σπίτι μας, για να δικαιολογήσουν τα αιτήματά τους προς τους παγκόσμιους ηγέτες και να μας σώσουν από την επικείμενη καταστροφή. Εάν όντως βρισκόμασταν πάνω σε ένα πλοίο που βυθίζεται δεν θα υπήρχε φυσικά χρόνος για διαβούλευση μεταξύ των επιβατών για το ποιος είναι ο καλύτερος τρόπος δράσης. Θα χρειαζόμασταν ένα καπετάνιο με εμπειρία και γνώση του πλοίου, που θα μας καθοδηγούσε στο να πετύχουμε την πιο γρήγορη και εφικτή εκκένωση του πλοίου.

Το πρόβλημα όμως δεν είναι σαν κι αυτό ενός πλοίου που βυθίζεται και δεν έχουμε την επιλογή να το εκκενώσουμε. Μια πιο καλή μεταφορά θα ήταν ότι είμαστε εγκλωβισμένοι σε ένα

τεράστιο κτίριο. Είμαστε συγκεντρωμένοι σε ομάδες γύρω από διάσπαρτες φωτιές. Στο κέντρο του κύκλου κάθονται αυτοί που ελέγχουν τη φωτιά, οι οποίοι συνεχίζουν να ρίχνουν κούτσουρα στις φλόγες. Ο καπνός από τις φωτιές σιγά σιγά πνίγει όλους στο κτίριο, και δεν υπάρχει δωμάτιο διαφυγής. Από τη μία πρέπει να σβήσουμε τις φλόγες ώστε να μην πάθουμε ασφυξία και από την άλλη πρέπει να βρούμε νέους τρόπους για να ζεσταθούμε και να έχουμε φως για να κοινωνικοποιηθούμε.

Δεν υπάρχει καπετάνιος ή επιστάτης να μας σώσει από αυτή την κατάσταση -ούτε ένα μόνο άτομο που να γνωρίζει όλα τα δωμάτια και όλους τους ορόφους του κτιρίου. Εμείς από μόνοι μας πρέπει να συνεργαστούμε μεταξύ μας ώστε να σταματήσουμε αυτούς που βρίσκονται στον μέσα κύκλο να διατηρούν τη φωτιά αναμμένη και θα πρέπει να ψάξουμε τριγύρω να βρούμε τρόπους παραγωγής θερμότητας και φωτός χωρίς να μολύνουμε τον αέρα που αναπνέουμε. Διαφορετικά θα πρέπει να αντιμετωπίσουμε τις οδυνηρές συνέπειες της αδράνειάς μας.

Δημοσιεύτηκε στο 1ο τεύχος του περιοδικού *Communalism* (Δεκέμβριος 2009)

<https://new-compass.net/articles/9-arguments-democracy>

*Ακτιβιστής, ερευνητής και δημοσιογράφος για τη ριζοσπαστική δημοκρατική αλλαγή από το Όσλο, Νορβηγία. Συντάκτης στο <https://new-compass.net>. Περισσότερα κείμενά του [εδώ](#).

Πολιτική Κρίση στη Δημοκρατία της Μακεδονίας: Ανταπόκριση –

Συνέντευξη

Συνέντευξη – Μετάφραση: Ιωάννα Μαραβελίδη

Η γειτονική χώρα βρίσκεται τους τελευταίους μήνες σε μία κρίσιμη πολιτική συγκυρία και σε μία κρίση που φαίνεται να είναι η μεγαλύτερη των τελευταίων ετών. Τις επιπτώσεις αυτής της κρίσης προσπαθούν να αξιοποιήσουν εθνικιστικές ρητορικές στο εσωτερικό της χώρας αλλά και στον ευρύτερο χώρο των Βαλκανίων ενώ τα ελληνικά μέσα έχουν «θάψει» την οποιαδήποτε πληροφόρηση. Αποφασίσαμε ως Βαβυλωνία να πάρουμε την ακόλουθη συνέντευξη σε μία προσπάθεια ενημέρωσής μας αλλά και μεγαλύτερης αλληλεπίδρασης και αλληλεγγύης με τον κόσμο που αντιδρά, αντιστέκεται και προσπαθεί για ένα καλύτερο μέλλον στα Βαλκάνια μακριά από τον εθνικισμό, τον ρατσισμό και την εξουσία. Οι δύο συνομιλητές μας, πολίτες της Δημοκρατίας της Μακεδονίας που προέρχονται «φαινομενικά» από δύο διαφορετικές εθνοτικές ομάδες (τη μακεδονική και την αλβανική), μοιράζονται κοινές εμπειρίες, απόψεις και αντιλήψεις μαζί μας. Από κοινού και ταυτόχρονα με το Beyond Europe δημοσιεύουμε την **αγγλική** και ελληνική εκδοχή της συνέντευξης.

Χαιρόμαστε που έχουμε αυτή τη σπάνια ευκαιρία να συνομιλούμε μαζί σας. Καταρχήν, θα θέλαμε να σας συστήσουμε εν συντομία. Μένετε και οι δύο στα Σκόπια όπου και είστε πολιτικά ενεργοί. Σε ποιες πρωτοβουλίες, συλλογικότητες συμμετέχετε και με ποια θέματα ασχολείστε κυρίως;

Nikola Šteriov: Είμαι μέλος του κοινωνικού κέντρου «Dunja» και της συλλογικότητας «Solidarnost». Η «Solidarnost» ανήκει σε ένα ευρύτερο δίκτυο αλληλεγγύης των συνδικάτων και των εργατικών δικαιωμάτων, το οποίο διοργανώνει επίσημα τις πορείες της Πρωτομαγιάς στα Σκόπια. Επίσης, συμμετέχω σε πρωτοβουλίες αλληλεγγύης των μεταναστών και η γενικότερη ενασχόλησή μου έχει να κάνει με τον αγώνα και τη διάδοση συλλογικών και αριστερών ιδεών.

Artan Sadiku: Συμμετέχω σε διάφορα κινήματα τα τελευταία 10 χρόνια, ξεκινώντας από τα οικολογικά έως και τα πιο ευρύτερα κοινωνικά και πολιτικά ριζοσπαστικά αριστερά. Ενδιαφέρομαι κυρίως για θέματα κοινωνικής δικαιοσύνης και αντίστασης στην καπιταλιστική συνθήκη στη χώρα μου αλλά και στον ευρύτερο βαλκανικό χώρο. Ερευνώ και διδάσκω πολιτική φιλοσοφία στο ανεξάρτητο Ινστιτούτο Κοινωνικών Επιστημών και Ανθρωπιστικών Σπουδών στα Σκόπια.

Τα ελληνικά Μ.Μ.Ε. συνηθίζουν να αποκρύπτουν κάθε πληροφορία για τη Δημοκρατία της Μακεδονίας συμπεριλαμβανομένου των τελευταίων πρόσφατων γεγονότων. Παρότι ζούμε τόσο κοντά ο ένας με τον άλλον, η χώρα σας φαντάζει με ένα «κενό σημείο» πάνω στον χάρτη και αυτό συμβαίνει κατά βάση λόγω εθνικών συμφερόντων που πάντα εν τέλει χωρίζουν τους λαούς. Θα μπορούσατε να μας δώσετε μία γενικότερη εικόνα της πολιτικο-οικονομικής κατάστασης της χώρας σας;

Nikola: Η τρέχουσα πολιτική κατάσταση έχει να κάνει με αυτό που εδώ ονομάζεται «πολιτική κρίση». Αυτή η κρίση έρχεται μετά από 10 χρόνια διακυβέρνησης του δεξιού εθνικιστικού κόμματος VMRO-DPMNE (βρίσκεται στην εξουσία από το 2006). Τα τελευταία 5 χρόνια (ειδικά μετά το '14) έλαβαν χώρα μεγάλες αντικυβερνητικές διαδηλώσεις ενάντια σε αυτό το κόμμα, που υπό την εξουσία του αυξήθηκε η απολυταρχικότητα και η πελατοκρατία σε πρωτόγνωρα επίπεδα. Μετά λοιπόν από 2 χρόνια συνεχών ή σποραδικών διαδηλώσεων (2014-2016) και με τη βοήθεια του διεθνούς παράγοντα, η χώρα πήγε σε εκλογές τον περασμένο Δεκέμβριο. Το αποτέλεσμα ήταν η αδυναμία του (ακόμα) κυβερνώντος κόμματος (το οποίο κέρδισε μεν αλλά με πολύ μικρή διαφορά) να σχηματίσει κυβέρνηση συνεργασίας, η οποία κατορθώνεται συνήθως με συνεργασία άλλων μεγάλων κομμάτων που αντιπροσωπεύουν την αλβανική εθνότητα στη χώρα. Αυτό σημαίνει πως, σύμφωνα με το Σύνταγμα, ο πρόεδρος της χώρας (που σχετίζεται με το VMRO-DPMNE) θα έπρεπε να δώσει τη διερευνητική εντολή σχηματισμού κυβέρνησης στο δεύτερο μεγαλύτερο κόμμα -τους Σοσιαλδημοκράτες- κάτι που δεν συνέβη

και εδώ είναι που εντείνεται η λεγόμενη «πολιτική κρίση» ακόμα παραπάνω.

Όσον αφορά την οικονομική κατάσταση, η χώρα χαρακτηρίζεται ως η φτωχότερη στην Ευρώπη. Μετά το δημοψήφισμα του 1991, στο οποίο ο περισσότερος κόσμος ψήφισε υπέρ του διαχωρισμού μας από την Γιουγκοσλαβία, η χώρα κήρυξε την ανεξαρτησία της. **Αυτό όμως που ίσως δεν γνώριζαν οι ψηφοφόροι ήταν ότι πέρα από έναν διαχωρισμό απ'την Γιουγκοσλαβία, ψήφιζαν ταυτόχρονα υπέρ του καπιταλισμού.** Όπως συνέβη στις περισσότερες χώρες της Ανατολικής Ευρώπης, τα πρώην κυβερνώντα «κομμουνιστικά» κόμματα μεταλλάχθηκαν σε «δημοκρατικά» -στην περίπτωσή μας η «Ένωση Κομμουνιστών Μακεδονίας» έγινε «Σοσιαλδημοκρατική Ένωση Μακεδονίας» και έτσι παρέμεινε στην εξουσία ως το 1998 και έπειτα από το 2002 ως το 2006. Κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου έλαβε χώρα η επονομαζόμενη «μετάβαση» -αποδοτικά κρατικά εργοστάσια ιδιωτικοποιήθηκαν (τα περισσότερα στα χέρια της πρώην κομμουνιστικής ελίτ) και ακολούθως πουλήθηκαν και οδηγήθηκαν σε εκκαθάριση.

Έτσι οι περισσότεροι άνθρωποι πέρασαν από μία καλή οικονομική κατάσταση (ή τουλάχιστον έτσι λένε αναπολώντας πολλοί που έζησαν τότε στην Γιουγκοσλαβία) σε ένα νέο επίπεδο όπου τα εργοστάσια έκλειναν, η ανεργία «χτύπησε κόκκινο» στο 30% (εώς και σήμερα) ενώ κάποιοι έφτασαν στο σημείο της αυτοκτονίας μη μπορώντας να ζήσουν τις οικογένειές τους. Αυτός είναι ένας από τους λόγους που το κυβερνών εθνικιστικό κόμμα ανέβηκε στην εξουσία –επειδή οι άνθρωποι ενοχοποίησαν τους Σοσιαλδημοκράτες για αυτή την κατάσταση και ψήφισαν τη δεύτερη μεγαλύτερη επιλογή (τους εθνικιστές, VMRO). Παρ' όλα αυτά οι τελευταίοι δεν άλλαξαν κάτι.

Χρησιμοποίησαν τις νέες θέσεις εργασίας (που προήλθαν από ξένες επενδύσεις) για να προπαγανδίσουν τους εαυτούς τους και να προωθηθούν επιθετικά στα Μ.Μ.Ε.. Με 10 χρόνια διακυβέρνησής τους έχουν ήδη καταφέρει να ελέγχουν με αρκετά φανερό τρόπο τα μεγαλύτερα Μ.Μ.Ε. της χώρας, ως μέρος μιας γενικότερης «VMRO-ποίησης» και πανταχού παρουσίας τους στην κοινωνία.

Με δυό λόγια, η Δ. Της Μακεδονίας βρίσκεται ανάμεσα στις πιο φτωχές και κοινωνικά δυσλειτουργικές χώρες της Ευρώπης (και όχι μόνο), με τους υψηλότερους δείκτες ανεργίας στην περιοχή, με μετά βίας λειτουργικές υπηρεσίες περίθαλψης και με πολλούς πολίτες να επιβιώνουν μέσα από ένα **συντηρητικό οικογενειακό σύστημα αλληλεγγύης**, όπου όταν δεν μπορείς να τα βγάλεις πέρα βασίζεσαι στους συγγενείς σου. Παρόμοια με οποιαδήποτε άλλη γειτονική χώρα, θα έλεγα.

Artan: Το 2006, όταν το VMRO–DPMNE ήρθε στην εξουσία συνέβησαν μία σειρά δομικών πολιτικών αλλαγών, μετά βεβαιίως από την κύρια ιστορική αλλαγή των ιδιωτικοποιήσεων και της κοινωνικής και οικονομικής αναδόμησης που συνέβη τη δεκαετία του '90 ως αποτέλεσμα της διάλυσης της Γιουγκοσλαβίας. Ήταν ακριβώς 4 χρόνια μετά από την διακυβέρνηση των Σοσιαλδημοκρατών (SDSM) που δεν κατάφεραν να βελτιώσουν την κατάσταση σε μία χώρα που πέρασε από μια ένοπλη δι-εθνοτική σύγκρουση το 2001. Όντας μία πρώην γιουγκοσλαβική χώρα, η οποία υπέφερε από τις βαριές συνέπειες των ιδιωτικοποιήσεων, η Δ. της Μακεδονίας θεωρείτο μία χώρα όπου ήταν κοινή πεποίθηση πως το 30% της ανεργίας ήταν ένα εγγενές στοιχείο της κοινωνίας μας, κάτι με το οποίο έπρεπε να μάθουμε να ζούμε. Επίσης, υπήρχε η αντίληψη ότι αυτά τα ποσοστά φτώχειας και ανεργίας ήταν αποτέλεσμα της δικής μας κακής νοοτροπίας που κατέληγε σε αυτή τη λειτουργία της δημοκρατίας, ενώ σε άλλες πρώην γιουγκοσλαβικές χώρες όπως η Σλοβενία η δημοκρατία λειτουργούσε για το γενικό καλό των πολιτών χάρη στην καλή πολιτική κουλτούρα που αυτοί διέθεταν.

Το οικονομικό πρόγραμμα με την ονομασία **“Αναγέννηση σε 100 βήματα”** το οποίο περιείχε υπερβολικά αισιόδοξες προτάσεις για την ανάπτυξη της χώρας σε όλους τους τομείς, από την εκπαίδευση και τη γεωργία ως τις επενδύσεις και τη φορολογία, έδωσε στο αντιπολευτόμενο μέχρι τότε κόμμα VMRO–DPMNE μία σημαντική εικόνα διαφορετική από τα άλλα κόμματα που δύσκολα μπορούσαν να ανταγωνιστούν. Ήταν επί της ουσίας αυτό το κάλεσμα για **“ρήξη με την κανονικότητα”** της επικρατούσας αντίληψης (η οποία έλεγε ότι λόγω της αδράνειας της ευρύτερης

περιοχής και λόγω της κουλτούρας μας που προκαλούσε τη διαφθορά, την τεμπελιά και τη χαμηλή μόρφωση ήταν αδύνατη η ανάκαμψη), που έκανε τελικά τη συντηριτική αντιπολίτευση να φαντάζει ως “επαναστατική” και ελπιδοφόρα εναλλακτική. Ο αρχηγός του κόμματος, Νικόλα Γκρούεφσκι, πρώην υπουργός οικονομικών στην κυβέρνηση του '98, είχε τη φήμη του πραγματιστή και αποτελεσματικού πολιτικού που εισήγαγε τον Φ.Π.Α. και υλοποίησε τη διαδικασία αποκρατικοποιήσεων και είχε κερδίσει τη συμπάθεια κι άλλων εθνοτικών ομάδων, όπως της αλβανικής, που τον αναγνώριζαν ως κάποιον που δεν εκμεταλλεύεται μία εθνικιστική ρητορική αλλά αποτελεί την ισχυρή οικονομική ελπίδα για όλους.

Το οικονομικό πρόγραμμα του Γκρούεφσκι “Αναγέννηση σε 100 βήματα” ήταν μοναδικό στο είδος του και ήταν η πρώτη φορά που ένα κόμμα είχε δουλέψει ένα τέτοιο πλάνο ως μέρος της πολιτικής τους καμπάνιας. Το κρίσιμο σημείο όμως ήταν πως αυτό αποτελούσε μία νεοφιλελεύθερη δέσμευση η οποία υποσχόταν να προωθήσει την ανάπτυξη και να καταπολεμήσει την ανεργία και τη φτώχεια μέσω της ελαστικοποίησης της εργασίας, της χαμηλής φορολόγησης και του φιλικού επιχειρηματικού περιβάλλοντος.

Αυτή η οικονομική ρητορική χρησιμοποιήθηκε πολύ καλά μαζί με τα δυνατά αντικομμουνιστικά αισθήματα. Γενικά μιλώντας, **το νεοφιλελεύθερο πρόγραμμα φάνηκε ως η οριστική αποδέσμευση από το προηγούμενο σοσιαλιστικό σύστημα, την κρατική γραφειοκρατία, τη διαφθορά, τους υψηλούς φόρους και τον κρατικό παρεμβατισμό** που δεν επέτρεπαν την ελεύθερη πορεία των ανθρώπων προς την πρόοδο.

Δύο χρόνια μετά τη σημαντική νίκη έναντι των σοσιαλδημοκρατών, η κυβέρνηση Γκρούεφσκι μείωσε τους φόρους επί των κερδών και ενεργοποίησε διάφορες νόμιμες διατάξεις που έκαναν την εργασία πιο ελαστική από ποτέ για τις ανάγκες των ξένων επενδύσεων. Βλέποντας πως το οικονομικό τους πρόγραμμα δεν παρείχε κανένα δείκτη επιτυχίας που θα μπορούσε να ανακουφίσει την πλειοψηφία των πολιτών, ο Γκρούεφσκι κάλεσε πρόωρες εκλογές κερδίζοντας χρόνο για τα σχέδιά του. Διεξήγαγε την καμπάνια του υπό την

ίδια οικονομική ελπίδα, ισχυριζόμενος πως τα 2 χρόνια ήταν πολύ μικρό χρονικό διάστημα για να εκπληρωθούν οι υψηλοί στόχοι που είχαν μπει και πως χρειαζόταν “φρέσκια” εντολή τετραετίας.

Στις πρώτες πρόωρες εκλογές της σύντομης ανεξάρτητης πολιτικής ιστορίας της Δ. της Μακεδονίας που έγιναν το 2008, το VMRO–DPMNE κέρδισε την απόλυτη πλειοψηφία με 64 από τις 120 έδρες. Έτσι, είχαν την απόλυτη εξουσία για να υλοποιήσουν τις υποσχέσεις τους. Ήδη όμως απ’το 2009 ήταν σαφές πως ο καπιταλισμός δεν θα δούλευε για την ευημερία των ανθρώπων, ακόμα και υπό τις δικές του συνθήκες της ελεύθερης αγοράς που υποτίθεται πως θα οφελούσαν το γενικό καλό. Η φτώχεια και η ανεργία παρέμειναν στο 30% με ανοδικές τάσεις ενώ το χάσμα μεταξύ φτωχών και πλουσίων μεγάλωνε, καθιστώντας τη χώρα, ανάμεσα σε όλες τις άλλες ευρωπαϊκές, αυτή με το μεγαλύτερο δείκτη άνισης κατανομής εισοδήματος (συντελεστής Gini).

Παρ’όλη την αδυναμία του να εκπληρώσει τις υποσχέσεις του, το VMRO–DPMNE δεν μπορούσε να επιτρέψει να χάσει την υποστήριξη της κοινωνικής πλειοψηφίας. **Η σιωπηρή στήριξη του λαού στην ιδεολογία της ελεύθερης αγοράς γρήγορα μετατράπηκε σε μία απ’ τις πιο διεστραμμένες εθνικιστικές αφηγήσεις της σύγχρονης Ευρώπης.** Έτσι και η κυβέρνηση Γκρούεφσκι υιοθέτησε μία σκληρή λαϊκίστικη ρητορική ώστε να καταφέρει να εγκαθιδρύσει έναν τέτοιο εθνικισμό, που σε κυβερνητικό επίπεδο φάνηκε από την αυξημένη αυταρχικότητα της θέσης του πρωθυπουργού και την άμβλυνση των κομματικών διαφοροποιήσεων.

Σύντομα ο Γκρούεφσκι άρχισε να αποκαλείται ως “ο αρχηγός” ο οποίος αντιπροσώπευε την ενότητα όλων των κομματικών δομών και των κρατικών θεσμών. Το πρώτο πράγμα που έκανε ώστε να αναπτύξει την λαϊκίστικη ρητορική του ήταν να προβάλλει ένα “αντι-ελιτίστικο” πνεύμα ενάντια στην αντιπολίτευση των σοσιαλδημοκρατών οι οποίοι ως ελίτ ήταν αυτοί που πλούτισαν με τις ιδιωτικοποιήσεις του ’90 και αυτοί που κατείχαν όλες τις σημαντικές θέσεις σε παν/μια, νοσοκομεία, δικαστήρια και τράπεζες. Κάποιες απ’τις νέες πολιτικές του, για την **ηθική**

αναγέννηση της χώρας (αφού η οικονομική ήταν αδύνατον να επιτεύχθει) περιστρέφονταν γύρω από παραδοσιακές οικογενειακές αξίες, εκ των οποίων κάποιες προϋπήρχαν και κάποιες εφευρέθηκαν. Γι' αυτόν τον σκοπό νέοι νόμοι είδαν το φως όπως περιορισμοί στις εκτρώσεις, επιδοτήσεις τρίτου παιδιού στην οικογένεια, απαγόρευση πώλησης αλκοόλ στην αγορά μετά τις 22:00, κλείσιμο του τμήματος σπουδών για το φύλο στο παν/μιο των Σκοπίων, περιορισμός στις ώρες λειτουργίας των μπαρ έως τα μεσάνυχτα και μία δυνατή στροφή σε θρησκευτικές πρακτικές (όπως η έναρξη της ακαδημαϊκής χρονιάς του παν/μίου των Σκοπίων το 2012 με μία θρησκευτική τελετή στην κεντρική ορθόδοξη εκκλησία).

Η φαινομενικά ευρεία κοινωνική κινητοποίηση που πέτυχε το VMRO-DPMNE ήταν επί της ουσίας ένας παρασιτισμός πάνω σε μία ψευδή συνείδηση των πρώην αποκλεισμένων, μη "ελιτίστικων" μαζών αφού στην πραγματική δημοκρατική τους συμμετοχή δεν ασκούσαν καμία επιρροή. Έβλεπαν τους εαυτούς τους ως τη βάση στήριξης ώστε να εξασφαλιστεί πως οι ελίτ, οι κομμουνιστές, οι φεμινίστριες, οι γκέι και οι λεσβίες, οι φιλέλληνες προδότες και οι φιλελεύθεροι δεν θα καταφέρουν ποτέ να κυβερνήσουν τη χώρα. Αυτό βοήθησε εν τέλει τον Γκρούεφσκι να φτιάξει τη δική του ελίτ έχοντας αποκλεισμένη την πλειοψηφία των ανθρώπων.

Αρχικά, ήταν η αποτυχία της οικονομικής ελπίδας, αδύνατης μέσα στον καπιταλισμό, να φέρει τη γενική ευημερία που οδήγησε τον Γκρούεφσκι στον λαϊκισμό ούτως ώστε να διατηρήσει τη στήριξη των μαζών που ποτέ προηγουμένως δεν είχαν κινητοποιηθεί τόσο για μία πολιτική ιδέα. Αυτό θεωρήθηκε ως το ειλικρινές άνοιγμα του κόμματος και αργότερα του κράτους προς τον λαό. Αλλά μέσα σε ένα καπιταλιστικό κράτος κάτι τέτοιο είναι επίσης ειλικρινώς αδύνατο αφού θα χρειαζόταν μία ευρεία δημοκρατική συμμετοχή στον τρόπο λήψεως αποφάσεων και επομένως θα επηρεάζονταν αποτελεσματικά οι οικονομικές πολιτικές αντί των κρατικά επιβαλλόμενων απορρυθμίσεων και την εύνοια του κεφαλαίου πάνω στην εργασία. Επομένως, όσο πιο αδύνατο γινόταν το οικονομικό πρόγραμμα Γκρούεφσκι με τον χρόνο, τόσο

περισσότερο γινόταν ο εθνικισμός μέρος της κυβερνητικής πολιτικής.

Επίσης, η νέα διαμορφωμένη πλέον ελίτ χρειαζόταν να συσσωρεύσει απ'την κοινωνία μεγάλα ποσά κεφαλαίου μέσω της κρατικής μηχανής και η μόνη εναπομείνουσα πηγή γι'αυτό ήταν ο κρατικός προϋπολογισμός. Το γεγονός πως οι μεγαλύτεροι δημόσιοι υποστηρικτές της “αρχαιοποίησης” και της κεντρικότητας του Μέγα Αλέξανδρου στην μακεδονική εθνική υπόσταση ήταν ταυτόχρονα και ιδιοκτήτες των κατασκευαστικών εταιρειών που έχτισαν το πρόγραμμα **“Σκόπια 2014”** με δημόσιες δαπάνες, κάνει ξεκάθαρη την εικόνα ενός εννοχρηστωμένου πλάνου της νέας ελίτ. Η απόκτηση των δημόσιων χρημάτων από τη νέα ελίτ του VMRO-DPMNE συνέβαινε και συμβαίνει ακόμα μέσω απίστευτων ποσών που δίνονται για το χτίσιμο θεάτρων, μουσείων και άλλων κυβερνητικών κτηρίων όπως και μέσα από την ανανέωση προσόψεων σε στυλ μπαρόκ με πολύ χαμηλής ποιότητας υλικά.

Τα αγάλματα και τα μνημεία στην κεντρική πλατεία των Σκοπίων αποτελούν μέρος του πρότζεκτ “Σκόπια 2014”.

Ενώ το συνολικό κόστος του προγράμματος “Σκόπια 2014”

βρίσκεται ακόμα υπό διερεύνηση, εξαιτίας της μη διαφάνειας της διαδικασίας του διαγωνισμού για τις κατασκευαστικές εταιρείες και τα εισαγόμενα αγάλματα και εξαιτίας των συνεχών αναθεωρήσεων και επεκτάσεων, τα επίσημα στοιχεία μιλούν για 317 εκατομμύρια ευρώ ενώ οι μετρήσεις των ειδικών λένε πως θα ξεπεράσει τα 500 εκατομμύρια ευρώ. Βλέποντας τα παράξενα κοστολόγια των κατασκευών του “Σκόπια 2014” που κυμαίνονται από δεκάδες εκατομμυρίων ευρώ για ένα μόνο άγαλμα έως εκατοντάδες εκατομμυρίων για μουσεία, γίνεται φανερό πως η κυβέρνηση καταξόδεψε ένα τεράστιο ποσό για αυτό το “νόμιμο” κολοσιαίο πρότζεκτ. Εκτός του ακατανίκητου κίτς και της τεράστιας κατασπατάλησης των κρατικών ταμείων σε μία απ’τις φτωχότερες χώρες της Ευρώπης, σχεδόν όλα τα κτήρια και τα αγάλματα του πρότζεκτ αποτελούνται από ξερό μπετόν και δεν αποτελούν ούτε επενδύσεις σε έργα υποδομής ούτε δημόσιες υπηρεσίες που παρέχουν θεσμούς για τους πολίτες. Αυτή είναι θα έλεγα μία γενική εικόνα της πρόσφατης κοινωνικο-οικονομικής κατάστασης μέχρι την τωρινή πολιτική κρίση.

Ας έρθουμε στην πολιτική κρίση που βιώνει η χώρα τους τελευταίους μήνες, ποια είναι η θέση σας πάνω σε αυτό; Απ’όσα προείπατε η Δ. της Μακεδονίας δεν μπορεί να σχηματίσει κυβέρνηση παρά τις τελευταίες εκλογές αφού ο δεξιός πρόεδρος της δημοκρατίας, Γκιόργκε Ιβάνοβ, αρνήθηκε να δώσει στον Σοσιαλδημοκράτη Ζοράν Ζάεβ την εντολή σχηματισμού κυβέρνησης συνεργασίας με άλλα εθνικά αλβανικά κόμματα επικαλούμενος εθνικούς λόγους!

Nikola: “Εθνικοί λόγοι” είναι ένας τρόπος να το πεις. Αυτή ήταν η φράση που χρησιμοποίησε ο πρόεδρος της δημοκρατίας όταν αρνήθηκε επισήμως να δώσει την εντολή στον Ζάεβ, παρότι τον ανάγκαζε το Σύνταγμα, αφού ο Γκρούεφσκι (με τον οποίο σχετίζεται ο πρόεδρος) δεν καταφέρνει να σχηματίσει κυβέρνηση εδώ και μήνες απ’τις εκλογές και μετά. Αυτή η αντισυνταγματική πράξη έχει πολλούς άλλους λόγους πέρα από τους “εθνικούς”. Ο πιο εμφανής λόγος είναι πως ο τωρινός πρόεδρος (σε αντίθεση με τους προηγούμενους) αποτελεί αποκάλυπτα μία μαριονέτα του

VMRO–DPMNE, κάνοντας ό,τι του λέει ειδικά ο Γκρούεφσκι αμελώντας συχνά την ίδια του την ακεραιότητα. Άλλος λόγος που τα μέλη του κόμματος οδηγούν τον πρόεδρο σε αυτή τη συνταγματική εκτροπή είναι πως και οι ίδιοι γνωρίζουν ότι αν σταματήσουν να κυβερνούν τη χώρα και αποτραβηχτούν από τους κρατικούς θεσμούς που ελέγχουν ανεπίσημα εδώ και 10 χρόνια (συμπεριλαμβανομένων των δικαστηρίων), οι περισσότεροι εξ αυτών θα βρεθούν στη φυλακή. Για τον Γκρούεφσκι και την κλίκα του το “εθνικό συμφέρον” είναι πολύ πιο ασήμαντο από την προσωπική τους ελευθερία, που μπορεί να χάσουν, αν παραδώσουν την εξουσία (ειδικά στους εκδικητικούς σοσιαλδημοκράτες).

Εφόσον όμως ο πρόεδρος “σπάει” το Σύνταγμα πρέπει να εφεύρει και έναν λόγο για να το κάνει, κάτι που έρχεται από τα κάτω και νομιμοποιείται από τον ίδιο τον λαό, κάτι που του δίνει το δικαίωμα να μην υπακούει στους “άδικους νόμους” και να δρα “στο όνομα του λαού”. Αυτό το δικαίωμα του λαού είναι που τώρα ονομάζουν “εθνικό συμφέρον”.

Για να εξηγήσω τη διαδικασία: Στο κοινοβούλιο υπάρχουν 120 έδρες. Παραδοσιακά, οι περισσότερες κερδίζονται από το VMRO και τους σοσιαλδημοκράτες (SDSM) -που θεωρούνται “εθνοτικά μακεδονικά” κόμματα- και από δύο άλλα “εθνοτικά αλβανικά” κόμματα. Ένα κόμμα χρειάζεται 61 έδρες ώστε να σχηματίσει κυβέρνηση. Αυτή τη φορά όμως, σε αντίθεση με τα τελευταία 10 χρόνια, η διαφορά των εδρών μεταξύ VMRO και SDSM ήταν πολύ μικρή: 51 για το VMRO, 49 για το SDSM και 20 έδρες σε 4 “εθνοτικά αλβανικά” κόμματα. Κανονικά θα έπρεπε το κόμμα με τις περισσότερες έδρες (VMRO) να συνεργαστεί ώστε να συμπληρώσει 61 έδρες, και η συνεργασία γίνεται συνήθως με το αλβανικό κόμμα που έχει τις περισσότερες ψήφους.

Αλλά αυτή η φορά είναι διαφορετική: οι διαμαρτυρίες ενάντια στην κυβέρνηση του VMRO τροφοδοτήθηκαν, ανάμεσα σε άλλα, από **διαρροές τηλεφωνικών συνομιλιών υψηλόβαθμων στελεχών της κυβέρνησης** που έδωσε στο φως ο αρχηγός του SDSM, Ζάεβ, το 2015. Μεταξύ άλλων, σε αυτές τις διαρροές άκουγε κανείς την υπουργό εσωτερικών να συζητάει το ότι πρέπει να “γίνει

πόλεμος” (για την εθνοτική εκκαθάριση των Αλβανών) και το πως “αν θέλουμε μπορούμε να τους σκοτώσουμε όλους”.

Επομένως, σήμερα το VMRO ψάχνει 10 ακόμα έδρες για να σχηματίσει κυβέρνηση αλλά κανένα αλβανικό κόμμα δεν θα συνεργαζόταν εύκολα μαζί τους -μία συνεργασία με εθνικιστές οι οποίοι σχεδιάζουν να “σκοτώσουν όλους τους Αλβανούς” θα ισοδυναμούσε με πολιτική αυτοκτονία (το μόνο μη αλβανικό κόμμα μέσα στο κοινοβούλιο είναι το SDSM που φυσικά δεν θα μπορούσε να συνεργαστεί με το VMRO). Το VMRO προσπάθησε παρόλα αυτά να συνεργαστεί με το μεγαλύτερο αλβανικό κόμμα (το BDI) αλλά το τελευταίο από μία πλεονεκτική θέση έθεσε μια σειρά προϋποθέσεων που το VMRO δεν ήθελε να ικανοποιήσει ενώ το SDSM δέχτηκε. Υπό το φως της επικείμενης συμφωνίας του SDSM και 2 αλβανικών κομμάτων, η προπαγάνδα του VMRO στα Μ.Μ.Ε. άρχισε να μιλάει για ένα αλβανικό σχέδιο που ως στόχο έχει τη διάσπαση της χώρας σε συνεργασία με τους “προδότες” σοσιαλδημοκράτες.

Αυτό συνδυάζεται και με τις τελευταίες “λαϊκές” διαδηλώσεις που ανεπίσημα αλλά πολύ φανερά οργανώνονται από το VMRO όπου συμμετέχουν ακραίοι εθνικιστές και άνθρωποι που φοβούνται ότι όντως οι Αλβανοί έχουν ως στόχο να διασπάσουν τη χώρα, αλλά συμμετέχουν και πολλοί άνθρωποι που βρήκαν δουλειά μέσω της κομματικής τους ταυτότητας στο VMRO (ένα αυξανόμενο φαινόμενο τα τελευταία 10 χρόνια) επειδή “πρέπει” -αλλιώς θα χάσουν τη δουλειά τους. Αυτές οι πορείες αποτελούν για τον πρόεδρο της χώρας αυτό που αποκαλεί ο ίδιος ως πηγή της “νομιμοποίησής” του στο ότι αρνείται να δώσει την εντολή στο SDSM. **Παίζοντας το χαρτί του εθνικισμού ως καμουφλάζ, επιχειρείται η αντιπαλότητα μεταξύ των 2 μεγαλύτερων εθνικοτήτων στη χώρα.** Αυτό το κόλπο άρχισε δυστυχώς να ξαναπιάνει στον λαό, παρότι είχε αποτύχει για κάποιο χρονικό διάστημα στο παρελθόν.

Artan: Ενώ η Δ. της Μακεδονίας ήταν ένα λαμπρό παράδειγμα κοινωνικών κινητοποιήσεων τα τελευταία 3 χρόνια, με κινητοποιήσεις που ξεπέρασαν τις παραδοσιακές γραμμές των εθνοτικών οριοθετήσεων, είναι αξιοπερίεργο να δει κανείς πώς η συνεχιζόμενη και παρατεταμένη κρίση εξελίσσεται σε εθνοτική

ένταση. Αναπόφευκτα τίθεται το ερώτημα: **πώς συνέβη αυτό;** Πολλοί ισχυρίζονται πως η εθνοτική ένταση αποτελεί ένα οργανωμένο παιχνίδι της πρώην διεφθαρμένης εξουσίας ούτως ώστε να αποκρύψει τις σοβαρές καταχρήσεις των κρατικών ταμείων και θεσμών στο όνομα ενός μεγαλύτερου σκοπού, τα εθνικά συμφέροντα. Αλλά υπάρχει και μια άλλη άποψη που μπορούμε να διατυπώσουμε βλέποντας το ευρύτερο πλαίσιο μέσα στο οποίο οδηγηθήκαμε στο βάθεμα της κρίσης και στην αύξηση της εθνικιστικής ρητορικής.

Το 2016 έλαβαν χώρα μαζικές διαδηλώσεις κατά της διαφθοράς. Καλλιτέχνες και ακτιβιστές έριξαν μπογιές σε κυβερνητικά και εθνικιστικά σύμβολα σε αυτό που ονομάστηκε “Πολύχρωμη Επανάσταση”.

Μετά τη σύγκρουση του 2001 και την επακόλουθη διαδικασία εφαρμογής της Συμφωνίας της Οχρίδας, η Δ. της Μακεδονίας άρχισε να λειτουργεί μέσω ενός **μοντέλου διαμοιρασμένης εθνοτικής εξουσίας**. Το μεγαλύτερο δηλαδή μακεδονικό και το μεγαλύτερο αλβανικό κόμμα θα έπρεπε πάντα να σχηματίζουν από κοινού κυβέρνηση συνεργασίας ως νικητές των δύο εικονικών παράλληλων εθνικοπολιτικών στρατοπέδων. Αυτός ο κανονισμός διαμοιρασμού εξουσίας βοήθησε στη μεταφορά της ευθύνης από το

ένα κόμμα στο άλλο κάθε φορά που οι πολίτες κατηγορούσαν την κυβέρνηση για οποιαδήποτε παλινδρόμηση.

Σε αυτό το παιχνίδι πινγκ-πονγκ όπου κατηγορούνταν πάντα ο έταίρος συνεργάτης και όπου ο καθένας παρέμενε οχυρωμένος μέσα στην εθνοπολιτική του φωλιά, τα δύο κόμματα VMRO–DPMNE και BDI κατάφεραν να κυβερνήσουν παραμένοντας αδιαφιλονίκητα για μία ολόκληρη δεκαετία.

Ο μακροχρόνιος γλυκόπικρος “γάμος” των 2 κομμάτων έφτασε στο τέλος του όταν αποκαλύφθηκαν τα μεγάλα σκάνδαλα διαφθοράς στα οποία εμπλεκόταν η κυβέρνηση Γκρούεφσκι. Μετά τη διεθνή σύναψη συμφωνίας τον Ιούνιο-Ιούλιο του 2015 -η οποία υποτίθεται θα άνοιγε τον δρόμο προς μία λύση απ’την πολιτική κρίση- ήρθαν οι εκλογές του Δεκεμβρίου του ’16 οι οποίες δεν παρείχαν σε κανένα κόμμα μία ξεκάθαρη πλειοψηφία. Αυτό που βλέπουμε σήμερα είναι η προσπάθεια επαναφοράς της εθνότητας ως βασικό πυλώνα για ολόκληρη την κοινωνία. Αυτό συμβαίνει ως αποτέλεσμα της σημαντικής μεταστροφής των Αλβανών ψηφοφόρων που διαχωρίστηκαν από τα παραδοσιακά εθνοτικά κόμματα στηρίζοντας τους σοσιαλδημοκράτες. Το SDSM είχε ήδη ανοίξει την πόρτα προς το αλβανικό εκλογικό σώμα βάζοντας αρκετούς Αλβανούς στις λίστες του. Το αποτέλεσμα των εκλογών σηματοδοτεί το οριστικό τέλος του μοντέλου διαμοιρασμένης εθνοτικής εξουσίας. Το VMRO–DPMNE και το BDI, ως τα 2 μεγαλύτερα εθνοτικά κόμματα εκατέρωθεν, είναι οι 2 κύριοι χαμένοι από τη λήξη αυτού του μοντέλου.

Βασιζόμενο στην παραδοσιακά συντηρητική και εθνικιστική του αφήγηση, το VMRO–DPMNE δεν μπορεί να ανταγωνιστεί έξω από την ασφαλή του ζώνη, η οποία ως τώρα αποτελούνταν αποκλειστικά από Μακεδόνες ψηφοφόρους. Αυτοί δεν αποτελούν πλέον το καθοριστικό σημείο για το εκλογικό αποτέλεσμα στο “μακεδονικό στρατόπεδο”. Αντιθέτως οι αλβανικές ψήφοι είναι αυτές που καθορίζουν τον νικητή, παρότι το αποτέλεσμα των εκλογών έδωσε πλεονέκτημα στο κόμμα του Γκρούεφσκι με μόλις 2 έδρες διαφορά. Από την άλλη, ο Αλί Αχμέτι (BDI) έχασε την αποκλειστικότητά του ως ο μόνος αλβανικός παράγοντας στις σχέσεις εξουσίας με τη μακεδονική πλευρά. Μία πρόσφατη δημοσκόπηση του Telma TV δείχνει την

αυξημένη στήριξη του SDSM από Αλβανούς στη μετεκλογική περίοδο, ανεβάζοντάς το στην πρώτη θέση προτίμησης των Αλβανών στη χώρα.

Αντιμέτωποι με μία τέτοια μεταστροφή ο Γκρούεφσκι και ο Αχμέτι προσπάθησαν να φτιάξουν κυβέρνηση με βάση το παλιό μοντέλο αλλά απέτυχαν. Γιατί αν συνέβαινε αυτό, ο Αχμέτι θα φάνταζε ως ο προστάτης της παλιάς διεφθαρμένης κυβέρνησης Γκρούεφσκι και έτσι θα έχανε ακόμα μεγαλύτερη στήριξη από τους Αλβανούς οι οποίοι ούτως ή άλλως έβλεπαν παραδοσιακά στο πρόσωπο του Γκρούεφσκι έναν αντι-Αλβανό, διεφθαρμένο και καταπιεστικό πρωθυπουργό. Επομένως, φοβούμενος μεγαλύτερη διαρροή ψήφων και υπό την πίεση των μελών του ήταν αναγκασμένος να αποσύρει τη στήριξή του προς τον Γκρούεφσκι. Έτσι έλαβε τέλος το μοντέλο διαμοιρασμένης εθνοτικής εξουσίας: μία μεταστροφή των Αλβανών ψηφοφόρων έφερε τον Αχμέτι σε δυσχερή θέση.

Στην προσπάθεια του να επανέλθει στη θέση του βασικού παράγοντα ανάμεσα στους Αλβανούς, ο Αχμέτι δημιούργησε μία πλατφόρμα η οποία εκτός κάποιων ρεαλιστικών αιτημάτων είναι κατά βάση εθνικιστική. Όπως είναι φτιαγμένη δεν αφήνει περιθώρια στο VMRO-DPMNE και στο SDSM παρά να την αρνηθούν, κάτι που φέρνει τους Αλβανούς ψηφοφόρους πίσω στο εθνοτικό “τους” στρατόπεδο. Η πλατφόρμα, η οποία αποτελεί συμφωνία μεταξύ των αλβανικών κομμάτων και η οποία συμπεριλαμβάνει όλα τα εκλογικά τους προγράμματα φτιάχτηκε γρήγορα και πρόχειρα ώστε να καταφέρει να “αλλάξει τα δεδομένα” για το αλβανικό στρατόπεδο. Αλλά το κόλπο δεν πέτυχε. Η εθνικιστική κινητοποίηση που δημιούργησε ο Γκρούεφσκι ενάντια στην “αλβανική πλατφόρμα” περιπλέκει τα πράγματα. Τώρα οποιαδήποτε συμφωνία μπορεί να γίνει μεταξύ BDI και σοσιαλδημοκρατών θα οδηγήσει σε περισσότερες εντάσεις και θα μειώσει την πιθανότητα ενός ουσιαστικού πολιτικού διαλόγου. **Η εξουσία, η οποία εξ ορισμού δεν γνωρίζει εθνοτικά σύμβολα, έχει γίνει ένα τόσο διασκεδαστικό ναρκωτικό για τις διεφθαρμένες ελίτ που η “δίψα” τους γι’ αυτό δεν σταματάει ακόμα και μπροστά στην απειλή της εθνοτικής έντασης και την πιθανή αποσταθεροποίηση**

μιας χώρας στην καρδιά των Βαλκανίων.

Είναι αλήθεια πως η ανάδειξη και η επέκταση της χρήσης της αλβανικής γλώσσας συνεισφέρει στην ισότητα μέσα στη χώρα και δεν απειλεί με κανέναν τρόπο την ενότητα αλλά ο τρόπος και ο χρόνος στον οποίο συζητιέται ένα τέτοιο θέμα, σε συνδυασμό με τα προφανή πολιτικά του κίνητρα, υπονομεύει την ίδια την πιθανότητα του να γίνει πράξη. Επίσης, το να προωθηθεί το αίτημα του να αναγνωρισθεί και η αλβανική γλώσσα ως επίσημη δεν θα ήταν τόσο προβληματικό αν ήταν το μοναδικό αίτημα της “αλβανικής πλατφόρμας”. Αντιθέτως, το συγκεκριμένο έγγραφο απαριθμεί μια σειρά παράλογων αιτημάτων, όπως “την επίλυση της γενοκτονίας εναντίων των Αλβανών”. Αυτό φανερώνει μία “έξυπνη” στρατηγική: η πλατφόρμα προορίζεται να απορριφθεί (όπως συμβαίνει αυτή τη στιγμή) και τα πολιτικά οφέλη θα αντληθούν από την κοινωνία που βυθίζεται στις εθνικιστικές φλόγες.

Η άρνηση του προέδρου της δημοκρατίας να δώσει την εντολή στην αντιπολίτευση του Ζάεβ, επικαλούμενος εθνικούς λόγους, αποτελεί ένα από τα πολλά παράλογα και αντισυνταγματικά επεισόδια που μπορούμε να δούμε αυτές τις μέρες. Ας μην μας ξαφνιάζει το ότι και αυτό βασίζεται στην ίδια δίψα για εξουσία. Ακόμα περισσότερο τώρα που σφίγγει ο κλοιός για την υπάρχουσα ελίτ, η οποία έχει ευτελήσει τους μακεδονικούς θεσμούς απ’ την όποια δημοκρατική τους νομιμοποίηση, έχει εξαντλήσει τον κρατικό προϋπολογισμό μέσα από μια σειρά διεφθαρμένων συμφωνιών (ο λογαριασμός του “Σκόπια 2014” ανέρχεται στα σχεδόν 700 εκατομμύρια ευρώ) και έχει επιβάλλει μία καταπιεστική νομοθεσία θεσπίζοντας ένα από τα χειρότερα μοντέλα κρατικής αιχμαλωσίας στη σημερινή Ευρώπη.

Εδώ και χρόνια ακούμε για τις λεγόμενες εντάσεις μεταξύ της μακεδονικής και της αλβανικής εθνότητας. Ποια είναι η πραγματική κατάσταση ανάμεσα στους 2 πληθυσμούς; Ποια είναι η δική σας εμπειρία από την καθημερινή σας συνύπαρξη;

Nikola: Προσωπικά δεν νιώθω κανενός ειδους ένταση όταν βρίσκομαι με ανθρώπους οι οποίοι (τυπικά) ανήκουν στην

αλβανική (ή όποια άλλη) εθνότητα, όπως δεν βλέπω ούτε τους Αλβανούς να νιώθουν κάποια ένταση όταν βρίσκονται μαζί μου (τυπικά μιλώντας ανήκω στους εθνοτικά Μακεδόνες). Αυτό πάνω-κάτω συνοψίζει την εμπειρία της καθημερινής μου συνύπαρξης.

Από εκεί και πέρα, όταν συζητάω με άλλους εθνοτικά Μακεδόνες (οι οποίοι μιλάνε ανοιχτά μαζί μου ως μέλη του ίδιου γκρουπ) μπορεί να ακούσω κάποιες φορές (σπάνια, αλλά συμβαίνει) έναν ρατσισμό που προέρχεται απ' τον φόβο για τους Αλβανούς -έναν φόβο που έχει εκθρέψει η εθνικιστική ρητορική, ειδικά των τελευταίων 25 ετών, ανάμεσα στους ανθρώπους των δύο εθνοτικών ομάδων.

Υπάρχει επίσης μία κρυφή ένταση ανάμεσα σε συγκεκριμένο αριθμό ατόμων των δύο εθνοτικών ομάδων αλλά αυτό δεν μεταφράζεται σχεδόν ποτέ σε ανοιχτές εντάσεις, οπότε θα έλεγα πως τα Μ.Μ.Ε. είναι αρκετά υπερβολικά **-δεν υπάρχει καμία ουσιαστική ένταση στην καθημερινή ζωή, ακόμα κι αν υπάρχει στα μυαλά κάποιων ατόμων.** Βέβαια, δεν ήταν πάντα έτσι -για παράδειγμα το 2001 υπήρξε ανοιχτή σύγκρουση ένοπλων αλβανικών μονάδων με τον κρατικό στρατό και τότε ένιωθες πραγματικά την ένταση μέσα στην κοινωνία αλλά αυτό έχει αλλάξει πολύ τα τελευταία 15 χρόνια.

Ειδικά μετά από τις αντικυβερνητικές διαδηλώσεις του 2014-2016, όπου άνθρωποι όλων των εθνοτήτων διαδήλωσαν μαζικά ενάντια στις κακές πολιτικές του VMRO και του συγκυβερνώντος BDI. Στην πραγματικότητα, η σειρά των αυθόρμητων αυτών κινητοποιήσεων ξεκίνησε από μία ομάδα φοιτητών ενάντια στην προτεινόμενη εξωτερική εξέταση του Υπουργείου Παιδείας (ένα σχέδιο που θα έπληττε την αυτονομία του πανεπιστημίου από το υπουργείο) με επικεφαλής τον υπουργό του BDI, Αμπνταλαχίμ Αντέμι. **Η σειρά των διαδηλώσεων που ακολούθησαν έδειξαν μια πρωτόγνωρη αλληλεγγύη μεταξύ των διαδηλωτών, οι οποίοι κατάφεραν να ξεπεράσουν τις διαφορές τους και να δημιουργήσουν έναν δι-εθνοτικό αγώνα για δικαιοσύνη.** Αυτή ήταν η ατμόσφαιρα τα δύο τελευταία χρόνια, η οποία όμως τώρα απειλείται από τις σημερινές οργανωμένες - κυβερνητικές συγκεντρώσεις που

προωθούν και πάλι τον εθνικισμό.

Φοιτητικές διαδηλώσεις 2014-2016.

Artan: Η προσωπική μου εμπειρία σχετίζεται με τα πολιτικά μου ενδιαφέροντα και τις προσωπικές μου απόψεις επομένως δεν αντιμετωπίζω ιδιαίτερα προβλήματα εθνοτικού χαρακτήρα στην καθημερινότητά μου. Αλλά ειδικά τον τελευταίο καιρό παρατηρώ πώς οι άνθρωποι έχουν πέσει θύματα της εθνικιστικής ρητορικής, η οποία γίνεται όλο και πιο ορατή παρότι ευτυχώς δεν συνοδεύεται από συγκεκριμένα συμβάντα. Δεν νομίζω ούτε πιστεύω πως υπάρχει κάποιος αιώνιος πολιτικός ή ιστορικός σκοπός για τους εθνοτικούς πληθυσμούς να αγαπιούνται ή να μισούνται. Γι'αυτό θεωρώ την πολιτική και κινηματική ενασχόληση ως άκρως απαραίτητη και κρίσιμη.

Εάν καταφέρουμε να δημιουργήσουμε ένα ευρύ κοινωνικό ρεύμα μέσα από κινητοποιήσεις, πρωτοβουλίες και εμπειρίες μεταμόρφωσης για τους ανθρώπους στη χώρα, ένα ρεύμα που θα βασίζεται στον αντι-εθνικισμό, την κοινωνική δικαιοσύνη και την οικονομική αλληλεγγύη, τότε πιστεύω πως όλο και

περισσότεροι άνθρωποι θα ακολουθήσουν έναν τρόπο ζωής που δεν θα αντιπαρατίθεται με εθνοτικούς αλλά με ταξικούς όρους. Δεν μπορούμε βέβαια να ξεχνάμε παντελώς τα εθνοτικά θέματα, αφού παλεύουμε για ισότητα στην κοινωνία σε όλους τους τομείς, αλλά αυτό θα πρέπει να γίνεται χωρίς φετιχισμούς και χωρίς καμία ανοχή σε εθνικιστικές ρητορικές, που συνήθως χαρακτηρίζουν τέτοια ζητήματα.

Όσο οι εθνικιστικές κλίκες συνεχίζουν να κάνουν κουμάντο στη χώρα με τα αντίστοιχα αποτελέσματα για την κοινωνία, θα συνεχίζεται να επηρεάζεται αντιστοίχως και η καθημερινότητά μας. Για παράδειγμα, ως αποτέλεσμα του μοντέλου διαμοιρασμένης εθνοτικής εξουσίας, έχουμε σήμερα παράλληλα κανάλια (μόνο στη μακεδονική και μόνο στην αλβανική γλώσσα) όπως και ένα παράλληλο εκπαιδευτικό μοντέλο, όπου οι μαθητές των δύο εθνοτήτων πάνε σε ξεχωριστά σχολεία ή σε ξεχωριστές ώρες στο ίδιο σχολείο. Αυτό είναι αποτέλεσμα των πολιτικών του διαχωρισμού που βρίσκονται σε εξέλιξη εδώ και μεγάλο χρονικό διάστημα. Πιστεύω όμως πως η δουλειά της “Solidarnost” και άλλων κοινωνικών ανοιγμάτων στην κεντρική πολιτική προετοιμάζουν το έδαφος για μελλοντικές βελτιώσεις.

Κλείνοντας, θεωρείτε πως τα πράγματα που μας ενώνουν στα Βαλκάνια είναι περισσότερα από αυτά που εν τέλει μας χωρίζουν κι αν ναι ποια είναι αυτά; Πόσο μακριά βρίσκεται το όραμα μιας ειρηνικής συνύπαρξης όλων των ανθρώπων στα Βαλκάνια;

Nikola: Από μία θέση ριζοσπαστική, ελευθεριακή, αριστερή και ιδεαλιστική εμπνεύομαι από την ιδέα μιας **βαλκανικής ομοσπονδίας** και φυσικά έχουμε πολλά πράγματα τα οποία μας ενώνουν και τα οποία θεωρώ πως είναι αρκετά φανερά στον κάθε Βαλκάνιο (αν και ούτως ή άλλως θα έπρεπε να ενωθούμε ως άνθρωποι κυρίως και πάνω απ’ όλα). Πάντα αντιλαμβάνομαι τους διαχωρισμούς μεταξύ των ανθρώπων ως κάτι επιβαλλόμενο από αυτούς που θέλουν να τους κυβερνήσουν (“Διαίρει και βασίλευε”) οπότε δεν μπορώ να καταλάβω ποιο είναι αυτό ακριβώς που μας χωρίζει. Τα πάντα μας ενώνουν! Αυτός είναι φυσικά ο προσωπικός μου ιδεαλισμός αφού στην πραγματική σκληρή ζωή τα πράγματα δεν

μου φαίνονται τόσο ιδανικά.

Φαίνεται πως εμείς, οι Βαλκάνιοι εν γένει, συνεχίζουμε να αποκλίνουμε ο ένας απ'τον άλλον τα τελευταία χρόνια παρ'όλο που υπάρχουν ακόμα μεταξύ μας κάποιοι που εργάζονται για να μας ενώσουν όλους. Το όραμα για ειρηνικά και ενωμένα Βαλκάνια φαντάζει τόσο μακρινό όσο μεγάλη είναι και η δικιά μας αδυναμία στο να προσπαθούμε να ενώνουμε τον κόσμο: **όσο μεγαλύτερη είναι η πρόοδος στον αγώνα για καλύτερο αύριο τόσο πιο κοντά θα έρθει και το όραμά μας για τα Βαλκάνια.** Έχουμε ιστορική ευθύνη να συνεχίσουμε κάτι τέτοιο. Δεν ξέρω απαραίτητως τον ακριβή τρόπο που μπορεί να γίνει αυτό αλλά ξέρω ότι εξαρτάται από εμάς να το προσπαθήσουμε!

Artan: Ο στόχος για ένα καλύτερο παρόν και μέλλον είναι ένας συνδετικός κρίκος για τους πληθυσμούς των Βαλκανίων. Όλοι μας αντιμετωπίζουμε μία σοβαρή πολιτική εκμετάλλευση των κοινωνιών μας από τις ελίτ. Ίσως χρειαστεί χρόνος έως ότου επέλθει μία σοβαρή συστημική αλλαγή, που θα μειώσει την πηγή της διαφθοράς και την κατάχρηση της κρατικής εξουσίας. Θα χρειαστεί επίσης ακόμα περισσότερη σκληρή δουλειά στην οργάνωση των κοινοτήτων και σε μία δικτυωμένη δομή που παρέχει ένα βιώσιμο κοινωνικό πρόγραμμα, ανθεκτικό σε απειλές, εκβιασμούς και μιντιακή προπαγάνδα. Όλα αυτά αναπόφευκτα οδηγούν στην επαναδημιουργία ενός νέου πολιτικού οράματος για τα Βαλκάνια.

Κοιτώντας μπροστά την εικόνα της Ευρώπης και των Βαλκανίων, προβάλλουν δύο πιθανά σενάρια: 1. η κυριαρχία των ξενοφοβικών εθνικισμών και το πολιτισμικό κλείσιμο μέσα στα εθνικά σύνορα και 2. η ελεύθερη εξερεύνηση ιδεών, η ανταλλαγή πολιτισμών και η ανακάλυψη κοινών δρόμων προόδου. Φυσικά, δεν θα υπάρξει ένα τελικό αποτέλεσμα σε κάποιο από αυτά τα σενάρια, αλλά μία συνεχής πάλη των δύο αυτών κόσμων. Γι' αυτό προσπαθήσαμε να συνεισφέρουμε στον εμπλουτισμό και στο άνοιγμα νέων χώρων αμφισβήτησης των εθνικισμών αλλά και στη δημιουργία νέου περιεχομένου και κοινής γνώσης για ένα μη εθνικιστικό παράδειγμα, καλλιτεχνικής και θεωρητικής παραγωγής όπως και ακτιβιστικής δράσης.

Ευχαριστούμε πολύ για τον χρόνο σας!

Προγραμματισμένη Βραχυβιότητα: Το Πραγματικό Πρόσωπο της Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης

Χάρης Ναξάκης

Καθηγητής Πολιτικής Οικονομίας στο ΤΕΙ Ηπείρου, συγγραφέας
charisnax@yahoo.gr

«Ένα προϊόν που αρνείται να πεθάνει είναι καταστροφή για την επιχειρηματική τάξη.»

Στο θαυμάσιο ντοκυμαντέρ *Οι Πυραμίδες της Σπατάλης*, τρία παραδείγματα προγραμματισμένου θανάτου των προϊόντων προκαλούν εντύπωση. Ο εκτυπωτής του Μάρκου, ο λαμπτήρας του Λάιβερμορ και οι γυναικείες κάλτσες.

Ο Μάρκος από τη Βαρκελώνη, που δεν έχει πολύ καιρό από τότε που αγόρασε τον εκτυπωτή του και αυτός χάλασε, απευθυνόμενος στο κατάστημα από τον οποίο τον αγόρασε παίρνει την απάντηση ότι δεν υπάρχουν ανταλλακτικά, η δε επιδιόρθωση του θα κοστίσει 120 ευρώ, όταν ένας καινούριος κάνει μόλις 39 ευρώ. Ο Μάρκος ξεφυλλίζοντας το εγχειρίδιο του εκτυπωτή παρατηρεί έκπληκτος ότι η διάρκεια ζωής του είναι για 18.000 αντίτυπα, μόλις 5 χρόνια, ενώ στη συνέχεια αποσυναρμολογώντας τον διαπιστώνει ότι διαθέτει ένα τσιπάκι που μετρά τον αριθμό των σελίδων το οποίο δίνει εντολή για μπλοκάρισμα του εκτυπωτή όταν αυτές υπερβούν τις 18.000.

Στην οροφή ενός πυροσβεστικού σταθμού, στο Λάιβερμορ της Καλιφόρνιας των ΗΠΑ, ανάβει μια λάμπα συνεχώς από το 1901 μέχρι σήμερα. Γιατί αυτή η λάμπα δεν παράχθηκε ποτέ μαζικά; Το καρτέλ των εταιρειών παραγωγής λαμπτήρων, θορυβημένο από την παρουσία της ενοχλητικής λάμπας, σε μυστική συνάντηση του στη Γενεύη το 1924 αποφάσισε ότι ο λαμπτήρας αυτός ήταν ένα επιστημονικό ατύχημα και γι' αυτό καθόρισε και επέβαλλε στις εταιρείες παραγωγής λαμπτήρων ότι η μέση διάρκεια τους δεν πρέπει να ξεπερνά τις 1.000 ώρες.

Οι επιστήμονες της χημικής βιομηχανίας Dupont ανακαλύπτουν στο εργαστήριο μια άφθαρτη κλωστή, μια συνθετική ίνα νάιλον και με αυτή κατασκευάζουν ένα νάιλον καλσόν με μεγάλη διάρκεια ζωής. Η καινοτομία αυτή ποτέ δεν θα πάρει τον δρόμο της μαζικής παραγωγής ανθεκτικών καλτσών. Η διοίκηση της εταιρείας έδωσε την εντολή της απόκρυψής της και της αντικατάστασής της με μια συνθετική ίνα λιγότερο ανθεκτική, με προγραμματισμένη την ημερομηνία θανάτου της.

Στον αντίποδα των παραπάνω παραδειγμάτων οι επιχειρηματικές ελίτ επενδύουν σήμερα τεράστια ποσά για να φιλοτεχνήσουν μια ανθρωποκεντρική προσέγγιση της αποστολής των επιχειρηματικών τους ενεργειών. **Η επιχείρηση εξανθρωπισμού της απληστίας των αγορών ονομάζεται εταιρική κοινωνική ευθύνη.** Δύσκολο το έργο τους όταν στην ύστερη νεωτερικότητα, στην εποχή της απληστίας και του άκρατου ατομικισμού, οι 62 πλουσιότεροι του πλανήτη κατέχουν περισσότερο πλούτο από το φτωχότερο 3,6 δις κατοίκων της γης και το πλουσιότερο 1% του παγκόσμιου πληθυσμού έχει περισσότερο πλούτο από το 99%. Το πέπλο συκής της επιχειρηματικότητας, η εταιρική κοινωνική ευθύνη, ορίζεται ως το σύνολο των δραστηριοτήτων μιας επιχείρησης που έχουν ως κίνητρο όχι μόνο την μεγιστοποίηση των κερδών αλλά και την μεγιστοποίηση των ωφελειών των εργαζομένων, των καταναλωτών, των προμηθευτών, των τοπικών κοινωνιών, του περιβάλλοντος, κλπ.

Πίσω όμως από τη στρατηγική του μάρκετινγκ για τον εξανθρωπισμό των κερδών βρίσκεται ο πυρήνας κάθε

επιχειρηματικής στρατηγικής που σέβεται τον εαυτό της και αντιστοιχεί στο πραγματικό κίνητρο του φιλελεύθερου ατόμου, το προσωπικό συμφέρον, που προϋποθέτει τη μεγιστοποίηση των κερδών. Η στρατηγική η οποία υπηρετεί καλύτερα τον στόχο αυτό είναι η **αέναη δημιουργία νέων αναγκών** και η δημιουργία της αίσθησης του ανικανοποίητου των αναγκών, αλλά και η δημιουργική καταστροφή τους, η προγραμματισμένη δηλαδή απαξίωση των προϊόντων που αντιστοιχούν στις νέες ανάγκες. **Η προγραμματισμένη βραχυβιότητα, ο προγραμματισμένος θάνατος των προϊόντων, είναι η σχεδιασμένη συντόμευση του κύκλου ζωής τους, από την εισαγωγή τους στην αγορά μέχρι το θάνατο τους.** Η συντόμευση της ημερομηνίας λήξης των προϊόντων (βλ. Γ. Κολέμπας, Γ. Μπίλλας, *Ο ανθρωπολογικός τύπος της αποανάπτυξης – τοπικοποίησης*, Εκδόσεις των Συναδέλφων), η αύξηση του ποσοστού θανάτου τους, είναι η συνταγή για να αυξηθεί η ζήτηση των προϊόντων, ζήτηση που ενισχύεται από τα δάνεια του χρηματοπιστωτικού συστήματος με στόχο την ανάπτυξη της οικονομίας.

Στο τέλος ονομάζουμε πρόοδο το να δανειζόμαστε χρήματα για να αγοράζουμε προϊόντα που είναι προγραμματισμένα να χαλάσουν και ως μέτρο της πρόοδου ορίζουμε τον αριθμό των απορριμμάτων, των πρόωρων θανάτων, των τεχνολογικά ξεπερασμένων που πετάμε στους κάδους απορριμμάτων. Θα μπορούσαμε στην εποχή του καταναλωτικού ηδονισμού να ορίσουμε ότι ο μοντέρνος καταναλωτής καθορίζεται από τον όγκο των εβδομαδιαίων του απορριμμάτων ή ότι ανάπτυξη, ακαθάριστο εγχώριο προϊόν, είναι η αξία των απορριμμάτων που παράγει μια χώρα σε ένα έτος.

Εν τέλει ανάπτυξη δεν υπάρχει χωρίς βραχυβιότητα και πολιτισμός χωρίς απορρίματα. Οι άνθρωποι ως απορρίματα είναι το ανώτερο στάδιο της πρόοδου. Επειδή δε η προγραμματισμένη βραχυβιότητα δεν είναι εξαίρεση αλλά κανόνας, γι' αυτό και στην πολιτισμένη δύση το ανθρωπολογικό υπόδειγμα είναι ο καταναλωτής ηδονοβλεψίας, που καταναλώνει για να υπάρχει, που υπάρχει για να απελευθερώνει όλες τις επιθυμίες του και να τις καλύπτει με θνησιγενή αντικείμενα. Για το αυτοαναφορικό άτομο

που δεν έχει υποχρεώσεις άλλα μόνο δικαιώματα, με υπέρτατο το δικαίωμα να κάνει πράξη τις ατομικές επιθυμίες του, ο μόνος τρόπος για να αποκρύπτει από τον εαυτό του την επίγνωση της θνητότητας του είναι να μετατρέπει σε θνησιγενή, σε σκουπίδια, ό,τι κατασκευάζει νομίζοντας ότι έτσι αναστέλλει τη δικιά του προγραμματισμένη βραχυβιότητα.

Καπιταλιστικά και Αντικαπιταλιστικά Κοινά

Γιώργος Λιερός

“Χωρίς τα κοινά δεν μπορεί να υπάρξει ούτε αστικό κράτος ούτε αγώνας για την ανατροπή του”.

Έχουμε ορίσει τα κοινά ως “πρακτικές αυτοοργανωμένων κοινωνικών ομάδων οι οποίες έχουν σαν βάση την απο κοινού χρήση (ή αξιώσεις χρήσης) τμημάτων του περιβάλλοντός τους στα οποία αποδίδουν συγκεκριμένες μορφές σεβασμού”. Στα κοινά ανήκουν συνεταιρισμοί, αυτοδιαχειριζόμενα εργοστάσια, κοινωνικά κέντρα, οργανώσεις αλληλεγγύης, η κοινωνική οικονομία, κινήσεις πολιτών που διεκδικούν ή υπερασπίζονται τα δημόσια αγαθά, αθλητικοί σύλλογοι, θρησκευτικές οργανώσεις, πολιτιστικοί σύλλογοι, θεωρητικοί όμιλοι, εκδοτικές ομάδες κλπ.

Με δύο λόγια, στα κοινά περιλαμβάνεται όλη η δημόσια και συλλογική ζωή, σε διάκριση από την πολιτική εξουσία και την αγορά. Δεν πρόκειται μόνο -η Έλινορ Όστρομ είναι πολύ σαφής επ’ αυτού- για τους “πόρους κοινής δεξαμενής” και την σχετική μ’ αυτούς οργάνωση της παραγωγής και της διανομής. Τα κοινά είναι όλος ο κοινωνικός ιστός ο οποίος, ξεκινώντας από τα κατώφλια των σπιτιών συνδέει ιδιωτικούς και πολιτειακούς

θεσμούς, τους κάνει λειτουργικούς και δένει την κοινωνία σ' ένα όλο, ένα όλο που σπαράσσεται από ασυμφιλίωτες αντιθέσεις. Ο κόσμος των κοινών δεν είναι καθόλου ενιαίος.

Μια κοινωνία που χάνει τα κοινά της διολισθαίνει στην ανομική κατάρρευση, στον πόλεμο όλων εναντίον όλων. Η αστική κοινωνία, η ηγεμονία της αστικής τάξης, για όσο υφίσταται, διατηρεί τα δικά της κοινά, τη δική της αντίληψη για το κοινό αγαθό. Οι αστοί έχουν τα κοινωνικά τους δίκτυα που οργανώνονται γύρω από τα καλά σχολεία, φιλανθρωπικά, καλλιτεχνικά και πολιτιστικά ιδρύματα, κοινωνικές εκδηλώσεις, λέσχες κι εξοχικά και, φυσικά, μέσα από την επιχειρηματική ζωή -χάρη σε αυτά τα δίκτυα, από πολλές μικρές συζητήσεις, διαμορφώνεται πολύ γρήγορα η συλλογική θέληση της αστικής τάξης. Προπάντων όμως τα κοινά της αστικής τάξης είναι ένας ολόκληρος πολιτισμός που διαποτίζει όλη την κοινωνία, ένας πλούτος μη αγοραίων και μη κυβερνητικών δραστηριοτήτων τις οποίες αναλαμβάνουν πολύ ευρύτερες μερίδες του πληθυσμού.

Επίσης -κι αυτό πρέπει να το πάρουν σοβαρά υπόψη τους τα λεγόμενα αντικαπιταλιστικά κοινά εάν θέλουν να υπάρξουν σαν τέτοια- η ηγεμονική δεξιότητα της αστικής τάξης μπορεί να εντάσσει στους αστερισμούς των κοινών της αστικής κοινωνίας, πολιτιστικά στοιχεία της πιο διαφορετικής προέλευσης προκειμένου να δημιουργήσει τις "τοπικές ιστορίες" και τα "συγκεκριμένα πολιτισμικά πλαίσια" που χρειάζεται η νέα επανοργάνωση των καπιταλιστικών παραγωγικών σχέσεων. Τα κοινά δίνουν στο αστικό κράτος το στρατηγικό του βάθος και κατά συνέπεια τη σταθερότητά του.

Τα **αντικαπιταλιστικά κοινά** είναι τα κοινά που αντιστρατεύονται τη συσσώρευση του κεφαλαίου, θεσμίζουν τις οίωνεί κομμουνιστικές σχέσεις που γενιούνται στο μοριακό επίπεδο από τις καπιταλιστικές αντιφάσεις, επαναφέρουν στο προσκήνιο τις παμπάλαιες ιδέες της κοινοκτημοσύνης, μιας παράδοσης τουλάχιστον 2500 χρόνων, και μας δίνουν την ευκαιρία να μιλήσουμε ξανά για τον κομμουνισμό και μάλιστα ερχόμενοι σε ρήξη με τον κρατισμό της Γ' Διεθνούς και της σοσιαλδημοκρατίας.

Τα αντικαπιταλιστικά κοινά είναι οι ανακτημένες αυτονομίες των λαϊκών τάξεων, αυτονομίες που τους στέρησε το κράτος, ιδιαίτερα το νεωτερικό κράτος.

Στο νεωτερικό κράτος, η σχέση της κοινωνίας μαζί του δεν είναι εξωτερική όπως στα περισσότερα προνεωτερικά κράτη, δεν έχουμε πολλές παράλληλες κοινωνίες: από τη μια αυτή της άρχουσας τάξης κι από την άλλη εκείνες των κατώτερων τάξεων. Αυτό το κράτος δεν αποτελεί, όπως συχνά το ευρωπαϊκό μεσαιωνικό κράτος, μια “ομοσπονδία κοινωνικών ομάδων με διαφορετικές και καθόλου υποτελείς λειτουργίες” (Γκράμσι). Αν η ιστορία του κράτους είναι η -μη γραμμική- ιστορία διαδοχικών ενσωματώσεων, σε όλο και μεγαλύτερο βάθος, της κοινωνίας στην κρατική τάξη, πλέον με το νεωτερικό κράτος η υπαγωγή της κοινωνίας στο κράτος γίνεται οργανική και αυτήν ακριβώς την συμπερίληψη της κοινωνίας στο κράτος αποδίδει το γραμμικό σχήμα κράτος = πολιτική κοινωνία + ιδιωτική κοινωνία.

Το εν λόγω σχήμα, αποτελεί τον πλήρη και ακριβή ορισμό του **βιοπολιτικού κράτους**. Αυτή η υπαγωγή στο κράτος συντελέστηκε κατά τη νεωτερικότητα, σε διαδοχικά και όλο και πιο αποφασιστικά βήματα, με την καταστροφή του προηγούμενου κοινοτιστικού τρόπου οργάνωσης, μια ευρεία καταστροφή των κοινών η οποία είναι η άλλη πλευρά της σύγχρονης κρατικής φροντίδας για τις ζωές των ανθρώπων.

Στην καπιταλιστική κοινωνία λοιπόν δεν έχουμε από τη μια τα κοινά των αστών και από την άλλη τα κοινά των εργατών, σα να είχαμε δύο παράλληλες κοινωνίες. Τα κοινά των εργατών αποτελούν μέρος, υπάγονται στα κοινά της ευρύτερης καπιταλιστικής κοινωνίας. Είναι αντικαπιταλιστικά στο μέτρο που έρχονται σε ρήξη με την αστική κοινωνία, ανακτούν αυτονομίες, πειραματίζονται με χειραφετήσεις και γίνονται μέρος του “κινήματος που καταργεί την υπάρχουσα τάξη πραγμάτων”. Το ίδιο ισχύει και για τα κοινά πολλών άλλων κοινωνικών ομάδων.

Τα αντικαπιταλιστικά κοινά έχουν στην αφετηρία τους διάσπαρτες

σε όλο το κοινωνικό πεδίο σχέσεις και θεσμούς δια των οποίων οργανώνεται η κοινωνική ζωή των λαϊκών τάξεων σε απόσταση από την πολιτεία και την αγορά. Συγκροτούνται, κατά βάση, μέσα από την προσπάθεια των λαϊκών τάξεων να καλύψουν με μια πολυεπίπεδη αυτοοργάνωση το κενό που αφήνει η σημερινή απόσυρση της πολιτείας (διάλυση κράτους πρόνοιας, ζώνες ανομίας). Η απόσυρση της πολιτείας όμως δεν απελευθερώνει εξωτερικές ως προς το κράτος ζώνες, αλλά ζώνες που συμπεριλαμβάνονται στην κρατική τάξη αποκλειόμενες από αυτή (ζώνες εξαίρεσης).

Οι ρωγμές, οι απελευθερωμένες ζώνες, αυτή η πολλά υποσχόμενη εξωτερικότητα -εμβόλιμα δίκτυα, “πηγές εμβόλιμης αλληλεπίδρασης”, ο τόπος κυοφορίας αποφασιστικών διεργασιών της κοινωνικής αλλαγής- είναι προσωρινή, ασταθής και αβέβαιη. Υπάρχουν πρακτικές εντός/εκτός, στα όρια, αλλά όχι “έξω” από το βιοπολιτικό κράτος, τα αντικαπιταλιστικά κοινά δεν μπορούν απλώς να στρέψουν τα νώτα τους, δεν υπάρχει “έξοδος” χωρίς την καταστροφή του βιοπολιτικού κράτους. **Μπορούμε λοιπόν να μιλάμε για αντικαπιταλιστικά κοινά χωρίς να κρατάμε ζωντανή την προοπτική της καταστροφής του κράτους; Ποια τύχη μπορούν να έχουν οι ζώνες αυτονομίας στις ρωγμές, όσο σημαντικές κι αν είναι, αν θεωρηθούν ως ο τελικός σκοπός; Ίσως το να μαραζώνουν υπό την προστασία μιας φιλικής κυβέρνησης της Αριστεράς.**

Έτσι ή αλλιώς τίποτα δεν μπορεί να γίνει χωρίς τις χιλιάδες πρωτοβουλίες από την ίδια την κοινωνία, τον πολλαπλασιασμό και τη δικτύωση των εστιών αντίστασης, την αντικαπιταλιστική τους ριζοσπαστικοποίηση –**καμία πρωτοπορία δεν μπορεί να υποκαταστήσει την κοινωνία.** Στο πλαίσιο που ορίζει αυτή η θεμελιώδης προϋπόθεση, μπορούμε να πούμε, όσον αφορά τις προοπτικές που ανοίγουν τα αντικαπιταλιστικά κοινά, ότι σήμερα είναι ζητούμενα:

– η αναγέννηση, μέσα από τις πρακτικές των κοινών, του “κινήματος το οποίο καταργεί την υπάρχουσα τάξη πραγμάτων”, αναγέννηση μέσα από προσπάθειες που για την ώρα παραμένουν άκαρπες, αντιφατικές και συχνά περιθωριακές.

– η διαμόρφωση πολιτικού σχεδίου -ή σχεδίων- εναντίον της ηγεμονίας του κράτους και του κεφαλαίου, δηλ. αντιηγεμονικού σχεδίου, η συγκρότηση των φορέων που είναι σε θέση να το αναλάβουν, που βρίσκονται σε μια οργανική σχέση μ’ ένα τέτοιο σχέδιο.

Μακροπρόθεσμα το ζητούμενο είναι η ανάπτυξη μέσα από δομές βασικά κοινοτικού τύπου μιας ολόκληρης κοινωνίας ενάντια στο κράτος, της κοινωνίας που θα θέσει τα θεμέλια για να ιδρυθούν δια της επανάστασης οι πόλεις και οι ομοσπονδίες κοινοτήτων που θα πάρουν τη θέση του κράτους.

Ο απολογισμός των κινημάτων στη χώρα μας τα τελευταία χρόνια είναι εξαιρετικά αντιφατικός: απελπιστικά φτωχές επιδόσεις στην αλληλέγγυα και συνεργατική οικονομία μαζί με αναβαθμισμένες εκφάνσεις των κοινών, όπως οι πλατείες και το κίνημα αλληλεγγύης στους πρόσφυγες. Η κατάσταση είναι εγγενώς μη προβλέψιμη και φαίνεται να μας διαφεύγουν εντελώς τα υπόγεια ρεύματα που την υποστρώνουν. Έτσι δεν μπορούμε να διατυπώσουμε τις απόψεις μας για τα πεπρωμένα των αντικαπιταλιστικών κοινών παρά στη μορφή του μύθου, δηλαδή “συγκεκριμένων δημιουργιών της φαντασίας” που προσπαθούν όμως να ανοίξουν τον δρόμο στην έλλογη κατανόηση και τη συνειδητή δράση. Αυτό είναι το πνεύμα με το οποίο αναφερόμαστε στις δημοκρατίες των συνεταιρισμένων παραγωγών για να περιγράψουμε μελλοντικές κοινωνίες με έναν τρόπο που προσπαθεί να φέρει στο σήμερα τις αξίες και τις πολιτικές αρετές που αποδίδει σε μια ελεύθερη ανθρωπότητα.

Με αυτό το “μύθο” θέλουμε:

– Να αποδώσουμε στο πολιτικό πράττειν μια κεντρικότητα ανθρωπολογικού χαρακτήρα. Η κομμουνιστική κοινωνία -μια κοινωνία χωρίς τάξεις αλλά όχι χωρίς συγκρούσεις- σκιαγραφείται με μια πλούσια κι έντονη πολιτική ζωή στο κέντρο. Γι’αυτή την κοινωνία, η **άμεση δημοκρατία** δεν είναι ένα μεταβατικό πολίτευμα αλλά ένα αξιακό σύστημα, μια αντίληψη για τον άνθρωπο, ένας ολόκληρος πολιτισμός που την διέπει -η

αντίθεσή της με τη σύγχρονη μεταπολιτική (τη σκοπιά του ιδιώτη) είναι ριζική.

– Να διατρανώσουμε την πίστη μας σε ένα πολυκεντρικό κόσμο, μια πλουραλιστική οικουμένη, εκείνη των 10,000 λαών, των 10,000 πατρίδων, των 10,000 πολιτισμών. Χιλιάδες πολιτικά κυρίαρχες πόλεις και ομοσπονδίες κοινοτήτων σε μια ελεύθερη ανθρωπότητα, δεν θα είναι απλώς οι χιλιάδες παραλλαγές ενός πολιτειακού μοντέλου αλλά χιλιάδες διακριτοί πολιτισμοί οι οποίοι ολοκληρώνονται σ' ένα πλήθος ανεξάρτητων και διαφορετικών μεταξύ τους δημοκρατιών. Τα σύγχρονα μεγα-κράτη - κι ακόμη περισσότερο μια ομοιογενής κι αδιαφοροποίητη παγκόσμια πολιτεία- είναι εντελώς ασύμβατα με τη δημόσια ελευθερία.

– Να δηλώσουμε τη σημασία που έχει για την ελευθερία μια ορισμένη σχέση δημόσιου-προσωπικού χώρου, μια σχέση που μόνο η πόλη μπορεί να προσφέρει, ούτε το χωριό, ούτε οι απρόσωπες μαζικές κοινωνίες μπορούν να το κάνουν. Στην πόλη τα μεγέθη δεν είναι τόσο μεγάλα ώστε να αποτρέπουν τον έλεγχο των πολιτών στην πολιτεία, είναι όμως αρκετά μεγάλα για να επιτρέπουν την αποκέντρωση επίσης και προς τα κάτω και την καλύτερη διασφάλιση του προσωπικού χώρου.

Όπως το έθνος-κράτος υπήρξε ο κατεξοχήν τόπος της αντιπροσωπευτικής δημοκρατίας, έτσι και η πόλη είναι ο προνομιακός τόπος της άμεσης δημοκρατίας. Όπως στην αστική κοινωνία το κοινό αγαθό ήταν η φαντασιακή κοινότητα του έθνους και στην κλασική Ελλάδα, τη Σουμερία και τη μεσαιωνική Ιταλία ήταν η πόλη, έτσι και το κοινό αγαθό σε μια ελεύθερη ανθρωπότητα θα μπορούσε να είναι η δημοκρατία των συνεταιρισμένων παραγωγών (πόλη ή ομοσπονδία κοινοτήτων).

Με τις δημοκρατίες των συνεταιρισμένων παραγωγών -ένα μύθο, ένα παράδειγμα, μια υπόθεση εργασίας- όπως και γενικότερα με την έννοια των **“κοινών της πόλεως”** ερχόμαστε να επικεντρώσουμε τη συζήτηση για τις προοπτικές των αντικαπιταλιστικών κοινών, πρόσκαιρα ανακτημένων λαϊκών αυτονομιών σήμερα, στην πολιτική

και την πόλη.

Για την Άρεντ τα κοινά είναι η δημόσια σφαίρα, στην καθομιλουμένη τα κοινά είναι τα πολιτικά, μια πολιτική ζωή ανοιχτή στη συμμετοχή. Χωρίς ένα πολιτικό σχέδιο εναντίον της ηγεμονίας του κράτους και του κεφαλαίου τα κοινά των λαϊκών τάξεων δεν είναι παρά μερικές -μεταξύ πολλών άλλων- υποθέσεις της ιδιωτικής κοινωνίας. Και το ζητούμενο δεν είναι απλώς ένα κάποιο πολιτικό σχέδιο αλλά μια πραγματική διαδικασία “αντιηγεμονίας” που υπερβαίνει την αστική πολιτική σε ένα αναβαθμισμένο πολιτικό πράττειν –που υπερβαίνει την αφηρημένη πολιτική, την αντιπροσωπευτική δημοκρατία με την άμεση δημοκρατία. Μια διαδικασία που κορυφώνεται σ’έναν αγώνα ζωής και θανάτου με την αστική πολιτεία.

Αναφέρθηκε ήδη η στενή σχέση, σχέση καταγωγής, της δημοκρατίας (και της πολιτικής) με την πόλη. Οι πόλεις, οι συνοικίες και οι γειτονιές τους είναι σήμερα ο κατεξοχήν τόπος στον οποίο συνυπάρχει σε φυσική εγγύτητα όλη η ποικιλία των δομών (οικονομικές, πολιτισμικές, πολιτικές) που συμπεριλάβαμε στα κοινά. Τόπος στον οποίο θα μπορούσαν να αναπτυχθούν σχετικά ολοκληρωμένα όλες εκείνες οι κοινωνικές σχέσεις οι οποίες, ενθαρρύνοντας τις οικονομικές δραστηριότητες, θα επέτρεπαν στους ανθρώπους να παράγουν ξανά με μη οικονομικά κίνητρα.

Από την άλλη μεριά όμως, με την παγκοσμιοποίηση και την βιοπολιτική παραγωγή σχηματίζεται και ισχυροποιείται ένα πλανητικό δίκτυο “οικουμενικών πόλεων” (μεγα-πόλεων) πολλές φορές σε βάρος της εξουσίας του εθνικού κράτους. Οι μεγα-πόλεις “...ο τόπος ανάπτυξης και ανατροπής του νέου τρόπου της καπιταλιστικής παραγωγής... του νέου τρόπου της κρατικής εξουσίας” (Κωτσάκης) αποτελούν την άρνηση εκείνου του τόσο σημαντικού κοινού στο οποίο αναφερόταν το περίφημο “δικαίωμα στην πόλη”. Έτσι ή αλλιώς οι πόλεις είναι ένα από τα πιο κρίσιμα πεδία για τις συγκρούσεις που έρχονται.

Υ.Γ.

Και τί γίνεται με την **τοπική αυτοδιοίκηση**; Μήπως η τόσο μεγάλη σημασία που αποδίδουμε στην πόλη τακτικά και στρατηγικά, κοντοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα, θα έπρεπε να μας οδηγήσει σε μια συστηματική και οργανωμένη παρέμβαση στους δήμους και τις κοινότητες π.χ. μέσα από τη συγκρότηση δημοτικών κινήσεων με ελευθεριακά χαρακτηριστικά; Εάν το ξήλωμα της καπιταλιστικής οικονομίας μπορεί να αρχίσει με πρακτικές εντός/εκτός αγοράς όπως αυτές της αλληλέγγυας και συνεργατικής οικονομίας, γιατί να μην ξεκινήσει “άμεσα” το ξήλωμα του αστικού κράτους μέσα από τα κινήματα πόλης, τα οποία στο μέτρο που κατάφερναν να αρθρώσουν ένα ολόκληρο κόσμο των κοινών θα μπορούσαν να αναλάβουν εδώ κι εκεί την δημοτική εξουσία με σκοπό να τη διαλύσουν σ’ ένα “ανοιχτό εργαστήριο συναινετικών παρεμβάσεων και πλουραλιστικών δημιουργιών νομοθετικών κανόνων” (Νέγκρι και Χαρντ); Ξεκινώντας από προβληματισμούς σ’ αυτό το μήκος κύματος, μερικοί στοχαστές που εμφορούνται από ελευθεριακές ιδέες προτείνουν π.χ. **την παρέμβαση στις δημοτικές εκλογές**.

Πρόκειται για μια δύσκολη αλλά πολύ ενδιαφέρουσα συζήτηση η οποία θα έπρεπε να ανοίξει άμεσα, καθώς μάλιστα η επικείμενη αναθεώρηση του Καλλικράτη και η σχετική δημόσια συζήτηση θα μπορούσε να μας δώσει μια ευκαιρία να εξηγήσουμε στον κόσμο τί είδους δήμους και κοινότητες θέλουμε. Σε κάθε περίπτωση όμως δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι **οι δήμοι είναι μέρος της πολιτικής εξουσίας** και μάλιστα ένα μέρος το οποίο σε συνθήκες παγκοσμιοποίησης αναβαθμίζεται, ακριβώς τη στιγμή που ένας ολόκληρος πολιτικός πολιτισμός που συνδεόταν με το έθνος κράτος, σβήνει.

Η μεγάπολη, όπως είπαμε, δεν είναι η πόλη αλλά η άρνηση της πόλης, όχι ο τόπος της άμεσης δημοκρατίας αλλά εκείνος της σύγχρονης ολιγαρχίας. Φυσικά και δεν μπορεί να διοικηθεί με άμεση δημοκρατία ο δήμος της Αθήνας ή της Θεσσαλονίκης και πολύ περισσότερο εκείνος της Νέας Υόρκης, του Λονδίνου ή της Σαγκάης. Ο απολογισμός κινήσεων πόλης οι οποίες μετά από δεκαετίες κινηματικής δράσης κατάφεραν να πάρουν τη δημοτική εξουσία, δυστυχώς δεν είναι καθόλου ενθαρρυντικός. Ωστόσο η

πρόκληση που αντιπροσωπεύουν αυτά τα ερωτήματα είναι μεγάλη και κάποιες πρώτες επεξεργασίες για να δοθούν κάποια στιγμή οι απαντήσεις πρέπει να αρχίσουν άμεσα.

If There Is to Be a Democratic Europe | Cornelius Castoriadis

This rare interview with Cornelius Castoriadis was made by the ACTA Foundation (Fundació per a les idees i les arts) and appeared for first time in the book "Europes: Els Intellectuals i la Qüestió Europea" (1993), pp. 343-48. It was translated in English, edited and contributed freely and anonymously in internet as a public service on March 2011.

Cornelius Castoriadis

Before answering the questions posed by ACTA, it seems to me to be indispensable to elucidate three themes that order or should order all political reflections on present-day Europe. Within the limits allowed, this can be done only in a brief, therefore dogmatic, way.

A. Almost all human societies have always been instituted in heteronomy or, what is the same thing, the closure of signification. The institution of society (the law in the most general sense of the term) is posited there as intangible, since originating in a source that transcends the living society: God, gods, founding heroes, the ancestors-but also, as a modern version, the laws of Nature, of Reason, and of History. At the same time, the magma of social imaginary significations, which through its institution holds society

together and creates a world for itself, is closed there: it furnishes an answer to all the questions that can be posed within its framework but cannot itself be called into question. And individuals are raised and educated there through these laws and these significations in such a way that challenging one or the other is, for those individuals, unthinkable-psychically and intellectually almost impossible.

In known history, this state of affairs has been truly ruptured only in Europe, and this has happened twice: first in ancient Greece and then in Western Europe. It is only in those two societies that one observes the birth, and the re-birth [*renaissance*], of democratic political activity as a challenge to established institutions under the aegis of the question "*What is just?*" of philosophy as a calling into question of the inherited significations under the aegis of the question "*What is true?*" and, finally and especially, the conjunction and mutual fertilization of these two activities, even if it has almost always remained indirect. It is in those two societies that the project of individual and collective autonomy is born, each being inconceivable without the other.

In this sense, Europe has ceased for a long time to be a geographical or ethnic entity. The word *Europe* connotes the state of a society in which people and communities are free in their thinking and in the positing of their laws and are capable of limiting themselves on their own [*s'auto-limiter*] in and through this freedom.

B. Yet the project of autonomy has been broken down in Europe- and in the whole "Western" zone of the world- for several decades. Europe has also been the society that has given birth to capitalism, a demented but efficient project of unlimited expansion of pseudo-rational pseudo-mastery to be exercised over nature and human beings. Contestation of capitalism and, more generally, of an institution of society characterized by the domination and exploitation of some by others, was broached by the workers' movement, but such contestation was

confiscated by Marxism-Leninism-Stalinism so as to culminate in the most monstrous forms of totalitarianism, which is also a European creation. The collapse of Communist totalitarianism in the countries of Eastern Europe, which has deceptively appeared as a triumph and justification of capitalism, reinforces for the time being the apathy and privatization of populations, which are already, as a function of the degeneration of the workers' movement, settled into a life of consumerism and televisual stupefaction.

Contemporary Western Europe, like all of the West, is characterized by the waning of political and social conflict, the decomposition of political society which has been fragmented into lobbies and dominated by bureaucratized parties, the spread of irresponsibility, the accelerated destruction of Nature, of cities, and of a human *ethos*, generalized conformism, the disappearance of the imagination and of cultural and political creativity, the reign in all domains of ephemeral fashions, intellectual fast foods, and universal rubbish. **Behind the facade of "democratic" institutions, which are so only in name, European societies are liberal-oligarchic societies in which the ruling strata prove themselves increasingly incapable of managing their own system in their own well-understood interest.**

C. The constitution of the European Economic Community was undertaken, and remains dominated up till now, by political and administrative bureaucracies lacking any popular participation. So long as that is the case, the "Europe" that will result the reform will be a mere agglomeration of national capitalist societies overshadowed by politico-bureaucratic machinery, even further removed from peoples, that will become even more ponderous and irresponsible than it is today. **Only the emergence of a large democratic and radical popular movement that would also challenge the existing structures in particular States would be able to give another content to "European construction" and make it into a**

democratic federation of really (*effectivement*) self-governed political units. My answers below to the questions posed are formulated under the hypothesis -as impossible as it might seem today- that such a movement will exist and will be victorious. Outside that hypothesis, the issue is, in my view, only of sociological interest and not of a political interest.

If the process toward European integration is reinforced and strengthened, toward what pattern of integration should it head? What should be the predominant dimensions (cultural, political, economic, social...)?

What should be the fundamental units of political representation? The current States? The nations, with or without the State? Cultural communities? Regions?

If there is to be a democratic Europe, it can be founded only on self-government. With the dimensions of the social and political units of modern times, and in particular with a Europe of 350 million inhabitants, self-government requires the greatest possible decentralization and the institution of grassroots political units on a scale where direct democracy could actually function in an effective way. Direct democracy does not signify democracy conducted by polling or over the telephone lines of television stations, as the recent perversion of the term in France tries to make it mean, but, rather, the participation of all citizens in the making of all important decisions, and implementation of those decisions, as well as the treatment of current affairs by committees of popularly elected delegates who can always be recalled. The possibility of recalling delegates dissolves the false alternative between "representative democracy"-where "representatives" in fact dispossess of all power those whom they "represent"-and "imperative mandates"-where the delegates could be replaced by vote-counting machines.

The size of these grassroots political units should be of the order of, at most, 100,000 inhabitants (the dimension of an

average city, a Paris ward, or an agricultural region of around twenty villages). Twenty or thirty of these units would be grouped together in second-level units (pretty much the size of present-day regions in Spain, Italy, or France). Those units could, in turn, be grouped together in "national" units, so long as the "Nation" retains its relevance, which would ultimately be united within a **European Federation**. At all those levels, the principle of direct democracy would have to reign: all decisions principally affecting populations at a certain level would have to be made by direct vote of the interested populations, after information {is circulated} and after deliberation. So, for example, the federal laws would have to be adopted by federal referendum. And at all levels, the committees of popularly elected delegates who can be recalled at any time would have only subsidiary powers pertaining to the execution of popularly-made decisions and to current affairs. At all levels, the ruling maxim should be no execution of decisions without participation in the making of decisions.

It is clear that if a popular movement sufficiently powerful and radical to impose a democratic European Federation were to develop, it would create much richer and much newer forms of political coexistence and cooperation than those I am trying to outline here. This outline is to be taken only as an illustration of one possible concrete manifestation of democratic principles.

It is also clear that, contrary to what is happening now, the political dimension will have to be the central dimension of any effort at European integration. Without that dimension, "Europe" will be, at best, only a zone of economic unification leaving the instituted structures intact. Finally, it is also obvious that such a political change will not be able to take place unless it swiftly embraces the other dimensions of the institution of society: the economy, social solidarity, education, culture, and so on.

Do you think that there is a European culture? To put it in other terms, does the cultural diversity existing in today's Europe advance Europeanization or hinder it?

The unity of European culture since the Middle Ages is beyond doubt. But there has also been for centuries, as one knows, a development of national (or regional) cultures, going hand in hand with the triumph of vernacular languages over Latin and the establishment of more or less "national" States. That has not prevented this developing diversity from being a tremendous source of mutual enrichment as early as at least the fourteenth century (to go no further back than Petrarch), and it has remained so, despite the rivalries, wars, and monstrosities perpetrated by some on others that have, up till now, caused only brief eclipses. On the level of philosophy and the sciences, there is but one European culture (even if, in philosophy, there is something like "national styles"). On the level of literature and the arts, one would have to assume that the reader is illiterate if one were to indulge in making an (in fact impossible) list of the cross-fertilizations without which no national culture in Europe would be what it is, and perhaps wouldn't even exist. Just two points seem to me to merit particular emphasis.

The mutual fertilization of which I spoke is neither a sum of "influences" passively undergone nor an agricultural product of the European soil, nor the mechanical result of spatial proximity. Such proximity is but one external condition, which is in no way sufficient. Cross-fertilization has resulted basically from the active opening up of each culture and of each individual creative person to the other cultures and the other works produced in this zone, from a permanent awakening to beauty and truth created elsewhere. This opening is the key characteristic of European culture, and it goes far beyond the each time given spatial and temporal borders, as is shown at once by Europe's unique relationship to its (Greek, Roman, medieval) past, which, through its continuous creative

reinterpretation starting in the Renaissance has remained ever present, and by its also unique relationship with its spatially outer world. Of all the great civilizations known in human history, European civilization -and this is so already since Herodotus- is the sole one that has almost constantly (save for the interruption of the Christian High Middle Ages) shown a passionate interest in the existence and the creations of others. In contrast to the other great civilizations - India, China, Japan, Islam- it has been the sole one not to have closed upon itself and the sole one of which it might be said that it has really wished that nothing that is human remain foreign to it. It is in this respect that one recognizes, beyond the very content of its political and philosophical creations, its universalist character.

On the other hand, it is clear that the development of Nation-States has gone hand in hand with a cultural closure at the level that depended on the State, that of general education, a level whose importance is decisive in any case and especially so because it is indirectly but powerfully orders peoples' political future. In each country, such education is centered almost exclusively around the country's culture and, more particularly, its "national" literature. It is characteristic, and distressing, that one can at present complete one's secondary-school and even university education in France (and I believe that the situation is basically identical in all European countries, not to mention the other ones) without having read a single line of Cervantes, Dante, Shakespeare, Goethe, Kafka, or Dostoyevsky (whose names one will have, at best, simply come across in history classes). As for the Greek and Latin classics, there is no point in even talking about them. It is almost a tautology to say that a culture can exist only by being rooted in a living language and that the privileged vehicle of this language is literature. But it is absurd to proceed as if knowledge of this literature had to be accompanied by the exclusion of all the other ones (and the same thing could be said for the great extra-European works).

In conclusion, the cultural diversity of present-day Europe could stand in the way of the development of a European identity only if, unfaithful to the very spirit of European civilization, one continued to close educational curricula to everything that is not "national."

Will national communities without a State -as is the case with Catalonia, but many others as well- become diluted, or will they be reaffirmed within a process of unification? What would the desirable evolution be, and in what ways could they participate in unification?

No one can respond to this question of whether stateless national communities (or even ones with a State) are going to be diluted or reaffirmed within a process of unification. But a democratic Federation, like the one whose features were sketched out a bit above, would most certainly involve a huge amount of facilitation, for these communities, to help them get organized with all the autonomy they would wish within the Federation. That said, the question of the desirable evolution of the existing national entities (with or without a State) brings up an inextricable knot of antinomies. The principle of individual and collective autonomy implies that every community that so desires in full knowledge of the relevant facts is to be able to organize itself in accordance with the political form it wishes to have (therefore also the Nation-State). But in another connection, this same political project of autonomy, which is addressed to every human being and every human collectivity, implies, through the universalism that is consubstantial with it, going beyond the imaginary of the Nation-State and reabsorbing the Nation into a vaster community that, ultimately, encompasses humanity in its entirety.

At the same time, in effectively actual historical reality, the imaginary of the Nation and of the Nation-State is far from receding and even seems, as is shown by the recent events in Eastern Europe but also all across the globe, to be

reviving and reinforcing itself as the sole refuge for individuals who are atomized by contemporary capitalist society and disoriented by the collapse of the significations and values that characterize that society. Finally, we do not know, and we cannot even conceive, of a culture without roots in a concrete language that would be a living, everyday language and not just a commercial or administrative *lingua franca*. The Hellenization of the eastern Mediterranean that began with Alexander, the Latinization of the western Mediterranean under Roman rule, and the Arabization of Islamized peoples after the seventh century offer some examples. (And the Swiss counterexample is not really a counterexample since, while Switzerland has politically been able to safeguard its unity for many centuries, culturally its three main parts have always been turned toward and nourished by the surrounding German, French, and Italian cultures.)

While English (or rather Anglo-American) is increasingly playing at the present time the role of the aforesaid *lingua franca*, it seems difficult to envisage an "anglicization" of Europe and impossible to accept the disappearance, as cultural languages, of such beautiful, rich and history-laden languages as are practically all the European languages extant today. While waiting for history to do its work, whose orientation and whose effects it would be childish to want to lay down or even to foresee, I would be a supporter of a solution that, still from the perspective of a democratic Europe, would frankly adopt as *lingua franca* of the European Federation, rather than some artificial language, a living one (and English seems, for several reasons, the best placed to play this role), whereas particular cultural linguistic communities would continue to develop.

Yet one could not conclude these few reflections without underscoring -on the occasion, as a matter of fact, of this last question- the importance of a major obstacle in the path of a European Federation: the tremendous persistence of the

imaginary of the Nation-State, which makes it seem that the peoples already constituted in States are in no way inclined to abandon “national sovereignty,” while the other ones are especially preoccupied with the idea of achieving an “independent” state form, whatever its cost and whatever its content.

So long as that is the way things are, “Europe” will be reduced to a bureaucratic structure somehow or other heading up and overseeing the national States, and it will be futile to speak of “European integration”.

Source: <https://www.notbored.org/PSRTI.pdf>

Τρμπρες: Σκέψεις λίγο πριν ή/και λίγο μετά την Πολυαναμενόμενη «Στέψη» του Νέου Πλανητάρχη

R.R.

-Τελικά, δεν ήταν ο Τραμπ λαγός της Κλίντον, μάλλον η κυρία ήταν η λαγουδίνα του....

-Σωστά, μαλακίες λέγαν πάλι οι αναλυτές! Άσε που κι ο Σάντερς ήταν λαγός της Κλίντον για την ανάδειξη υποψηφίου του Δημοκρατικού Κόμματος.

-Αυτό ξαναπές το! (1)

Μεγάλη ανακούφιση είναι να ακούς μια τέτοια συζήτηση μεταξύ ταξιτζή και πελάτη, επιβάτης κι εσύ σε διπλοκούρσα. Φαίνεται πως οι αποκάτω της βαλκανικής πατρίδας μας ξέμειναν ακόμη από

κι από κουτόχορτο, η κρίση βλέπετε... Έτσι, στα περίπλοκα, ως είθισται να λέγονται, θέματα της υψηλούς διεθνούς πολιτικής, δεν πολυτσιμπάνε στους «ειδικούς».

Μεγάλη πλάκα έχει να διαβάζεις τις βαθυστόχαστες συζητήσεις των αναλυτών: θα υπάρξει όντως προσέγγιση ΗΠΑ-Ρωσίας, μια σύγκρουση (οικονομική έστω) ΗΠΑ-Κίνας, μια «εγκατάλειψη» της Ευρώπης από τις ΗΠΑ, μια ανάδειξη του εθνοκεντρισμού έναντι του παγκοσμιοποιητικού κοσμοπολιτισμού, της ασφάλειας έναντι των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, και πάει λέγοντας.

Μεγάλη σοφία δεν χρειάζεται για να καταλάβει κανείς πως η νέα αφήγηση που κατασκευάζουν επιμελώς και επιμόνως τα ΜΜΕ ανά την (δυτική τουλάχιστον...) υφήλιο με αφορμή την αλλαγή φρουράς στον Λευκό Οίκο άλλο στόχο δεν έχει από το να αποδείξει στους αποκάτω πως, ναι, μπορούν να τα αλλάξουν όλα εντός του συστήματος. Και πως οι αποκάτω θα πρέπει να πάρουν θέση, καθ' ότι έχουν κάτι να χάσουν ή να κερδίσουν από την αλλαγή. Βέβαια, οι μισθωτοί ειδικοί έχουν υποχρέωση, λόγω επαγγέλματος, να λησμονούν πως αν οι εκλογές μπορούσαν να αλλάξουν κάτι θα ήταν παράνομες ή όπως το έθεσε και ο, κάπως ωμός, Πατερούλης (του κρατικού καπιταλισμού): «η εξουσία δεν κάνει εκλογές αν δεν έχει σίγουρο το αποτέλεσμα».

Το αποτέλεσμα στις αμερικανικές προεδρικές ήταν σίγουρο, όποιος/α κι αν εξελέγετο για την προεδρία. Και για τους αποκάτω τα αποτελέσματα ταυτόσημα, η οικονομική ολιγαρχία, σε πλανητικό επίπεδο, είχε λύσει τις αντιθέσεις της, ανέδειξε τους υποψηφίους και άφησε την «εκλογική δημοκρατία» να λειτουργήσει. Ναι, με κάποια... παρατράγουδα, λένε, λόγω της ρωσικής παρέμβασης, όπως κατήγγειλε η νικημένη και αποδέχθηκε και ο νικητής εσχάτως. Παρατράγουδα σοφά υπολογισμένα, καλώς σκηνοθετημένα και καλύτερα προβεβλημένα. Για να δικαιολογηθεί η «έκπληξη», η πολυαναμενόμενη –όπως θέλουν να μας πείσουν τα ΜΜΕ– «ανατροπή», η νίκη του επιλεγέντος να παίξει τον ρόλο του αυτσαίντερ!

Όσοι «τσιμπάνε» και εμπλέκονται στη συζήτηση των αποπάνω

λησμονούν πως είναι η εξουσία αυτή που θέτει τα ερωτήματα, διά των ΜΜΕ και των «ειδικών» στην προκειμένη, είναι αυτή που καθορίζει και την γκάμα των απαντήσεων, ερωτημάτων και αποκρίσεων που αφορούν/ευνοούν την εξουσία, τους αποπάνω, ποτέ τους αποκάτω. Διερωτώνται, λοιπόν, οι ανά την υφήλιο πληρωμένοι κονδυλοφόροι ή έμμισθοι παπαγάλοι: «Μα, καλά, ήταν ανάγκη να αντιπαρατεθούν για την προεδρία ένας άξεστος και ημιμαθής με μια αναξιόπιστη και ψεύτρα;». Διερωτώνται γιατί (θέλουν να) ξεχνούν:

«Μιλούν οι από πάνω:

Εμείς είμαστε αυτοί που κάνουν κουμάντο. Είμαστε ισχυρότεροι, παρ' όλο που είμαστε λιγότεροι. Δεν μας νοιάζει τι λες, ακούς, σκέφτεσαι, κάνεις, αρκεί να μη μιλάς, να μην ακούς, να μην κινείσαι.

»Μπορούμε να επιβάλουμε στην κυβέρνηση ανθρώπους μέσης ευφυΐας (αν και είναι πλέον δύσκολο να τους βρεις στις τάξεις των πολιτικών), όμως επιλέγουμε κάποιους που δεν είναι καν σε θέση να προσποιηθούν ότι ξέρουν τι τους γίνεται.

Γιατί; Γιατί **μπορούμε!**

»**Μπορούμε** να χρησιμοποιήσουμε τους αστυνομικούς και στρατιωτικούς μηχανισμούς για να συλλαμβάνουμε και να φυλακίζουμε αληθινούς εγκληματίες, μόνο που αυτοί οι εγκληματίες αποτελούν ζωτικό μας κομμάτι. Αντίθετα, επιλέγουμε να κυνηγάμε, να χτυπάμε, να συλλαμβάνουμε, να βασανίζουμε, να φυλακίζουμε και να δολοφονούμε εσένα.

Γιατί; Γιατί **μπορούμε!**

»Αθώος ή ένοχος; Τι σημασία έχει; Η δικαιοσύνη είναι μία από τις πολλές πουτάνες που έχουμε στην ατζέντα μας και, πίστεψέ μας, δεν είναι η πιο ακριβή.

»Και ακόμη κι αν προσαρμόζεσαι απόλυτα στο καλούπι που σου επιβάλλουμε, ακόμη κι αν δεν κάνεις τίποτα, κι αν είσαι αθώος, θα σε συντρίψουμε.

Και αν επιμένεις να μας ρωτάς γιατί το κάνουμε, ιδού η απάντηση: **Γιατί μπορούμε!** [...]

Δεν έχει σημασία ποιος βγαίνει μπροστά. Τα περί Δεξιάς ή Αριστεράς είναι απλώς οδηγίες για τον σοφέρ που παρκάρει το

αμάξι. Η μηχανή λειτουργεί από μόνη της».

Υποδιοικητής Μάρκος, *Εμείς και αυτοί – οι (παρα)λογισμοί των αποπάνω*

Γιατί **μπορούν** λοιπόν... Και γιατί όντως τίποτα δεν θα αλλάξει –προς το καλύτερο, τουλάχιστον– στην πραγματική ζωή των αποκάτω. Και ένας άξεστος και ημιμαθής (ή μια αναξιόπιστη) θα χρησιμεύει πάντοτε για να φορτωθεί σε εκείνον (ή εκείνη, ανάλογα με την επιλεγείσα αφήγηση) η μη αλλαγή. Για να είναι σε θέση να πουν, να αναλύσουν, ή έστω να αφήσουν να εννοηθεί, πριν τις επόμενες εκλογές: Λάθος, λάθος κάνατε όταν ψηφίζατε (τον ημιμαθή και άξεστο) εσείς οι αποκάτω. Και φτου κι από την αρχή. Δημιουργώντας και... ενοχές στους αποκάτω! Γιατί είναι βολική η επίρριψη της κακοδαιμονίας στο «εσφαλμένο κριτήριο» αυτών που δεν αποφασίζουν για τίποτα επί της ουσίας σε ό,τι αφορά τις ζωές τους, αυτών που έχουν πεισθεί να αναθέτουν. Αυτοί φταίνε που το Obamacare πήγε κατά διαόλου. Αφού το ανέθεσαν στον μαλακό (ή αναξιόπιστο και ψεύτη, όπως και η περί ης ο λόγος κυρία από το κόμμα του) Ομπάμια... Πάμε λοιπόν για κάποιον σκληρό τώρα!

Η εκλογή του Τραμπ καθόλου δεν ξεβόλεψε τους διευθύνοντες του στρατοπέδου των αποπάνω, την ελίτ, ως είθισται να λέγεται, από δεξιούς αλλά και κάποιους αριστερούς που ζητούν σωτήρες και έχουν το βλέμμα στα γεγονότα (την «(αντικειμενική) κίνηση του κεφαλαίου», όπως λένε). Αρκεί μια ματιά στη συνεχή άνοδο της Γουόλ Στρίτ και του δολαρίου μετά την εκλογή του Τραμπ. Θα ήταν αφέλεια να πιστέψει κανείς πως η εκλογή του δισεκατομμυριούχου θα ανακόψει/αναστρέψει την παγκοσμιοποίηση, στην οποία αποδίδεται, εν μέρει σωστά, η «εκπτώχευση» των μεσοστρωμάτων στη Δύση. Ο οποίος, μετά από κάποιες «λάθος» –θα πει, θα πουν– σπασμωδικές κινήσεις, θα μας ξεφουρνίσει τη νέα ΤΙΝΑ (There Is No Alternative) για τη μητρόπολη του καπιταλισμού.

Ναι, γιατί παρά τις προσπάθειές(;) του για κάποιον εσκεμμένα νεφελώδη νέου τύπου «νεοκεϋνσιανό» φιλελεύθερο καπιταλισμό

-μέσω της μείωσης της φορολόγησης!-, πάλι δεν θα υπάρχει ανάπτυξη, δεν θα υπάρχουν ούτε ψίχουλα για να φτάσουν και στους αποκάτω (δεν βλέπετε πως μειώνουμε και τους εξοπλισμούς; ούτε για το NATO δεν έχουμε!), δεν θα υπάρχει σάλιο, το κεφάλαιο έχει «φύγει» από την κατεξοχήν -κατά τους αριστερούς- πατρίδα του. Όμως, όπως λέει σε άλλο του κείμενο ο υποδιοικητής Μάρκος, δεν θα πρέπει να πιστεύουμε ποτέ την εξουσία όταν λέει πως έκανε λάθος. Απλώς προετοιμάζει τη νέα της αφήγηση.

-Ο Τραμπ δεν είναι ξανθός, τα βάφει! -φαίνεται, βέβαια, αλλά λες και ήθελαν να το προσέξουμε!

-Δηλαδή, τελικά άλλαξαν όλα για να μην αλλάξει τίποτα; -Και ναι και όχι... (2)

Από την ίδια συζήτηση στο ταξί

Επομένως, δεν θα υπάρξει νεοκεϋνσιανισμός (της Δεξιάς;!) στην Αμερική, προστασία της εγχώριας παραγωγής από την παγκοσμιοποίηση και τόνωση της ανάπτυξης, «προστασία» από μετανάστες ή/και δυνάμει τρομοκράτες, «προστασία»...; Μμμ, βασικά θα υπάρξει «προστασία»... με τη μαφιόζικη έννοια του όρου. Μέχρι να πειστούν οι αποκάτω πως αυτό που χρειάζονται είναι η «προστασία» των αποπάνω και όχι ο έλεγχος της ζωής τους από τους ίδιους. «Προστασία» για να μη σκεφτούν πως, αντί της «προστασίας» των αποπάνω, αυτό που χρειάζονται εσπευσμένα είναι να προστατεύσουν τους εαυτούς τους από τους αποπάνω.

Στην παγκοσμιοποίηση -για να μαθαίνουν και οι αριστεροί αλλά και οι πατριώτες, ειδικά δε οι αριστεροί πατριώτες- δεν υπάρχει φυγή κεφαλαίων. Φυγή νοείται άμα υπάρχει η δυνατότητα περιορισμού. Υπάρχει μεταφορά. Εδώ και χρόνια έχει θεσπιστεί η σχεδόν ελεύθερη κίνηση των (μεγάλων) κεφαλαίων. Και, όταν κι όπου δυσκολεύουν παροδικά τα πράγματα, υπάρχουν και οι offshore εταιρείες στους φορολογικούς παραδείσους.

Πάνω από το μισό παγκόσμιο εμπόριο εκτιμάται πως περνάει, τουλάχιστον στα χαρτιά, μέσα από τους φορολογικούς παραδείσους. Πάνω από το μισό των τραπεζικών στοιχείων

ενεργητικού και το 1/3 των άμεσων ξένων επενδύσεων από πολυεθνικές εταιρίες περνούν μέσα από τα offshore κέντρα. Περίπου το 85% των διεθνών τραπεζικών εργασιών και της έκδοσης ομολόγων διεξάγεται σε μια υπεράκτια ζώνη άνευ εθνικότητας, της λεγόμενης *Ευρωαγοράς* (καμιά σχέση με τη «Ζώνη του Ευρώ»). Το ΔΝΤ εκτιμούσε το 2010 πως η συνολική αξία του ενεργητικού μόνο των μικρών νησιωτικών χρηματοπιστωτικών κέντρων, όπου εδρεύουν οι offshore, ανέρχονται συνολικά σε 18 τρισεκατομμύρια δολάρια, δηλαδή ίσο με το 1/3 του παγκόσμιου ΑΕΠ! Οι offshore δεν είναι απλώς πάρκινγκ πλούτου προς αποφυγή της φορολόγησης. Είναι, κυρίως, κόμβοι προσωρινής στάθμευσης και αλλαγής πορείας του κεφαλαίου, έτσι λειτουργούν σήμερα οι παγκόσμιες χρηματοροές. Το κεφάλαιο δεν έχει πατρίδα, είναι αποεδαφικοποιημένο, χάρη κυρίως στην ενίσχυση του χρηματοπιστωτικού του κλάδου. Εξάλλου και η σύνθεση του μετοχικού κεφαλαίου των πολυεθνικών κολοσσών γίνεται όλο και πιο πολυεθνική, οδεύει προς την πλήρη πλανητική ολοκλήρωση.

Οι κρατικοί καπιταλισμοί –Ρωσίας, Κίνας και άλλων χωρών, όπως της κεμαλικής Τουρκίας, αίφνης– άλλαξαν, εδώ και δύο δεκαετίες και βάλε, σταδιακά ή απότομα, διδασκόμενοι από τη Δύση. Είχαν πλέον επιτύχει μια πρωταρχική συσσώρευση μέσα από δεκαετίες οργανωμένης και συνετής εκμετάλλευσης των υπηκόων τους. Επομένως «ιδιωτικοποιήθηκαν», όπως λένε. Μέσα από την τελική –και μαφιόζικη, εν πολλοίς– πινελιά της ιδιωτικοποίησης fast track και εν μια νυκτί, που ολοκλήρωσε τη συσσώρευση, έγιναν κι αυτοί καπιταλισμοί έτοιμοι και συμβατοί για να συνεργαστούν με τους ομολόγους τους στη Δύση. Και, ναι, υιοθέτησαν και την αντιπροσωπευτική δημοκρατία.

Όμως εδώ αυτή η δημοκρατία είναι εκ προοιμίου απλώς μια «εκλογική δημοκρατία», όπως σωστά το θέτει ο Ρώσος διανοητής Καγκαρλίτσκι. Οι διάφορες αστικές ελευθερίες και τα ατομικά δικαιώματα, προϊόντα συγκρούσεων στη μακρά πορεία προς την ανάπτυξη αστικών καθεστώτων στη Δύση, δεν έχουν εδώ και μεγάλη σημασία, εδώ η ιστορική διαδρομή ήταν διαφορετική, όσο και αν το λησμονεί η δυτικοκεντρική σκέψη. Εξάλλου και η έννοια του

ατόμου σε κάποιες από αυτές τις χώρες δεν ήταν και δεν είναι και τόσο σαφής.

Έτσι, ήταν πια καιρός να διδαχθεί και ο δυτικός καπιταλισμός ορισμένα πράγματα από αυτούς τους καπιταλισμούς διαφορετικής γενεαλογίας από τη δική του, όπως το έχει επισημάνει και ο Άγγλος διανοητής Τζον Γκρέι (βλ. *Η Αλ Κάιντα και η νεωτερικότητα*). Όχι τόσο για λόγους ανταγωνισμού, αλλά, όπως είδαμε, υπάρχει μια πλανητική καπιταλιστική ολοκλήρωση: για λόγους απρόσκοπτης συνεργασίας και συμβατότητας.

Ο δυτικός καπιταλισμός, διδασκόμενος από την επιτυχία των εξωδυτικών ομολόγων του, υιοθετεί την ουσία της «εκλογικής δημοκρατίας»: Εσείς οι αποκάτω ψηφίζετε, άρα «αποφασίζετε», μην ψάχνετε για άλλα...

Όπως υιοθετεί και την εν μέσω κρίσεων κερδοφορία μέσω της εσπευσμένης μαφιοποίησης της οικονομίας (νόμιμης και «μαύρης», μέσω ολιγαρχών και υπερεθνικών ΜΚΟ, μέσω της διαπλοκής και μέσω του εγκλήματος) και της ληστρικής συμπεριφοράς του κεφαλαίου εντός της Δύσεως – γιατί εκτός της Δύσεως την είχε εφαρμόσει ήδη από την εποχή των Ανακαλύψεων. Και όταν και όπου το άλλοθι της «εκλογικής δημοκρατίας» δεν αρκεί για να πείσει τους αποκάτω, υπάρχει και η «παράλογη» ισλαμική τρομοκρατία, η οποία «παραδόξως» (το είπε κι ο Γιούνκερ!) στρατολογεί τους πιο πολλούς μαχητές της από την Ευρώπη... Την τρομοκρατία αυτή που συνιστά την αναγκαία συνθήκη –αγνοούμε ακόμη αν είναι και ικανή, ίσως απαιτηθούν πιο δραστικά μέτρα– για τη μετατροπή της όποιας ενδεχόμενης κοινωνικής ρήξης σε θρησκευτική/πολιτισμική (δεν έχει αποφασισθεί ακόμη, για την ώρα ισχύει ακόμη η «σύγκρουση πολιτισμών»...) σε μια Δύση που «φτωχαίνει», όσον αφορά τους αποκάτω... γιατί το 1%, που αποτελούν οι αποπάνω,, όπως μαθαίνουμε, καλά κρατεί!

Μια Δύση όπου η παραγωγή είναι μη ανταγωνιστική απέναντι σε εκείνη του πάλαι ποτέ Τρίτου Κόσμου, των αναδυομένων οικονομιών κ.λπ, κ.λπ... Και όπου ο δανεισμός, για τόνωση της

κατανάλωσης, έχει φτάσει στα όριά του και είναι καιρός να επιστραφούν τα δανεικά. Και το κυριότερο είναι ότι έχει έρθει το πλήρωμα του χρόνου για να καταναλώσουν κάποιοι (πλην της ολιγαρχίας) και στους τέως κρατικούς καπιταλισμούς και στις αναπτυσσόμενες χώρες –στην Κίνα η τόνωση της ζήτησης, μέσω μισθών αλλά και μεγάλου δανεισμού, είναι κρατική πολιτική εδώ και δυο χρόνια. Αλλά στην Κίνα δεν έχουμε παραγωγή μόνον από (αμιγώς) κινεζικά κεφάλαια... ενώ, από την άλλη, τα (αμιγώς) κινέζικα κεφάλαια επενδύονται παντού, σε αναπτυσσόμενες αλλά και ανεπτυγμένες γειτονιές του πλανήτη.

Βιώνουμε ήδη εδώ και καιρό την πλανητική ολοκλήρωση του κεφαλαίου, λειτουργικά. Και, παράλληλα, το κεφάλαιο ολοκληρώνει την κατάκτηση των συνειδήσεων πλανητικά, τις γοητεύει. Μόνες συμπαγείς και σχετικά μεγάλες εστίες αντίστασης φαίνεται πως είναι κάποιοι ιθαγενείς πληθυσμοί. Οι λεγόμενες «αριστερές» απαντήσεις εξακολουθούν να εστιάζονται στην ανάπτυξη (του κεφαλαίου, εννοείται) και στην επιστροφή στο ειδυλλιακό παρελθόν (του δυτικού καπιταλισμού), στην εποχή που ο παρέχων «προστασία» παρείχε και πρόνοια. Επαναφέροντας το ιδεολόγημα της σύγκρουσης κρατισμού-(νέο)φιλελευθερισμού, όπως ακριβώς κάνει και η Δεξιά. Λες και είναι εφικτός ο νεοφιλελευθερισμός χωρίς την κρατική πυγμή και χωρίς την αναδιανομή που πραγματοποιούν τα κράτη στη Δύση προς όφελος των αποπάνω. Με όχημα/άλλοθι την κρίση και τις επαπειλούμενες πτωχεύσεις τραπεζών, των ιερών αγελάδων του φαντασιακού όλων των δυτικών μεσοστρωμάτων.

Έχει αυξηθεί ήδη πολύ η παραγωγή στις αναπτυσσόμενες χώρες και στις χώρες του τέως κρατικού καπιταλισμού. Καιρός να μεταφερθεί, να μεταγγισθεί εκεί ο συσσωρευμένος πλούτος των μεσοστρωμάτων της Δύσης. Για να «τζιραριστεί», όπως λένε, για να αυξηθεί κυρίως εκεί ο δανεισμός για κατανάλωση, με μικρές μόνον αυξήσεις των εργασιακών αμοιβών. Οι λεγόμενες «φούσκες» δεν σημαίνουν τόσο εξαύλωση του κεφαλαίου (πόσω μάλλον πλούτου και αγαθών), αλλά απλώς γεωγραφική μεταφορά τους. Οι ποσοτικές χαλαρώσεις της FED –3 τρις περίπου– υπολογίζεται πως σε μεγάλο

βαθμό κατέληξαν σε επενδύσεις στο εξωτερικό και σε ομόλογα που διακρατούν σε μεγάλο ποσοστό. Κινέζοι και Άραβες. Για να συνεχίζεται απρόσκοπτα η κερδοφορία του κεφαλαίου πλανητικά.

Η νέα αφήγηση (3)

Οι βάρδοι στον Μεσαίωνα, όταν η εποχή χαρακτηριζόταν από συχνά αλλαξοβασιλίκια, περνούσαν στη δούλεψη του νέου ηγεμόνα αλλάζοντας την αφήγηση. Γι' αυτό και έχουμε και τόσες παραλογές στα έπη. Τα σύγχρονα ΜΜΕ, ενοποιημένα στον δυτικό κόσμο, σε μεγάλο βαθμό –από τα ίδια διεθνή πρακτορεία «ψωνίζουν» και «ψωνίζονται» οι κατά χώρα καναλάρχες και μεγαλοδημοσιογράφοι– κατασκευάζουν τη νέα αφήγηση με τις σωστές αναλογίες ψεύδους και αλήθειας (για να γίνει πιστευτό το ψεύδος). Ναι, ο κόσμος θα είναι πια πολυπολικός, λένε, και ο Τραμπ δεν θα χαρακτηρίζεται από εχθροπάθεια προς τη Ρωσία, όπως οι προκάτοχοί του.

Θέλουν, βλέπετε, να συνεχίζεται η γεωπολιτική βυζαντινολογία περί εθνοκεντρισμού και κοσμοπολιτισμού για να κρύψουν την πραγματικότητα: οι πόλοι δεν θα είναι τα έθνη, δεν είναι πλέον τα έθνη εδώ και χρόνια.

Η αλλαγή έχει συντελεστεί και οι πόλοι είναι τα ανταγωνιστικά συμπλέγματα των πολυεθνικών με διαπλοκές σε πολλά και, φαινομενικά, αντίπαλα ενίοτε έθνη. Πρόσφατα η ρωσική Δούμα, σε ό,τι αφορά την οικονομική συνεργασία με το Κατάρ, σε αντίπαλο στρατόπεδο με τη Ρωσία όσον αφορά τη Συρία, απεφάνθη ότι άλλο οι πολιτικές σχέσεις και άλλο η οικονομική συνεργασία! Βέβαια, για να πειστούν οι αποκάτω περί πολυπολικού κόσμου –τι να κάνουμε, οι ΗΠΑ πλέον έχουν κάπως παρακμάσει, θα τις ξανακάνουμε «μεγάλες» αλλά μη ζητάτε και πολλά, η οικονομία δεν πάει καλά– έχουμε τον παρασημοφορημένο από τον Πούτιν διευθύνοντα σύμβουλο της EXXON (με μεγάλες μπίζνες στη Ρωσία) Ρεξ Τίλεσον **εμφατικά** στη θέση του ΥΠΕΞ του Τραμπ. Λες και δεν μπορούσε να κάνει τη δουλειά του δι' αντιπροσώπου...

Όπως έχουμε και την **εμφατική** αναγνώριση της «παρέμβασης» της

Ρωσίας στις αμερικανικές εκλογές. Όμως, όπως λένε δημοκρατικοί και ρεπουμπλικάνοι, η παρέμβαση δεν ήταν καθοριστική ως προς το αποτέλεσμα! Ο λόγος και η ουσία της εσκεμμένα «ηχηρής» αναγνώρισης της παρέμβασης είναι απλώς να εμπεδώσουν οι πληβείοι ότι όλα «ρυθμίζονται» (ακόμη και οι ιερές εκλογές) από κέντρα εκτός της επικράτειας, ακόμη και όσον αφορά τις ΗΠΑ, και να μη ζητούν πολλά... Ναι, ο κόσμος είναι πολυπολικός, αλλά οι νέοι πόλοι είναι τα πλανητικής κλίμακας κέντρα αποφάσεων: διεθνείς οργανισμοί μεγάλης, μικρής ή και αμυδρής «ορατότητας», στους οποίους τον αποφασιστικό ρόλο παίζουν συν/ανταγωνιστικές συνομαδώσεις πολυεθνικών με βάση κοινά συμφέροντα. Κι αυτό, για τα συμφέροντα των αποπάνω, καλό είναι να μένει στη σκιά... Γιατί θα αποκαλυφθεί τότε πως οι μόνοι πραγματικοί πόλοι είναι οι αποπάνω και οι αποκάτω, το 99% και το 1%.

Αλλά και η ακατάσχετη σκανδαλολογία των ΜΜΕ σε όλες τις δυτικές χώρες στόχο έχει να εμπεδώσουν οι αποκάτω πως τα οικονομικά σκάνδαλα είναι μέρος του συστήματος, πως οι μαφίες είναι τελικά αναπόφευκτες, ειδικά σε εποχές κρίσης, και πως, ναι, «λάθος» κάναμε, ηθική και πολιτική άμα συμβαδίζουν τα οικονομικά αποτελέσματα είναι πενιχρά, πρέπει να είμαστε πραγματιστές, θέσεις εργασίας δημιουργούν κάτι τύποι όπως ο Μπάφετ της WallMart, που κατά δήλωσή του πληρώνει στην εφορία λιγότερο και απ' όσο ένας κατώτερος υπάλληλός του. Αλλά, τι να γίνει; **There Is No Alternative.**

Ακόμη και η προβολή του Τραμπ ως δισεκατομμυριούχου, ως προστάτη των πληττόμενων μικρομεσαίων και αυτή της κατάφωρα εμπλεκόμενης σε πολιτικά σκανδαλώδεις ενέργειες (Λιβύη) Κλίντον ως φορέα ηθικής, τον ίδιο στόχο έχουν: την εμπέδωση της νέας αφήγησης από τους αποκάτω. Και ο Τραμπ θα είναι σκληρός, αυθαίρετος κι απρόβλεπτος (το καλλιεργεί αυτό), αλλά τον εκλέξατε! «Έτσι έχουν τα πράγματα και δεν θα μπορούσαν να έχουν αλλιώς», όπως έλεγε κι ο δικτάτορας της Πορτογαλίας Σαλαζάρ, μετά από την ανακοίνωση των δυσάρεστων για τους αποκάτω αποφάσεών του. Κάποια στερεότυπα του εξουσιαστικού

λόγου έχουν βαθιές ρίζες!

Δεν άλλαξε λοιπόν τίποτε; Ναι, πολλά έχουν αλλάξει, αλλά όχι λόγω της αλλαγής φρουράς στην Ουάσιγκτον, αυτή δεν αποτελεί το γεγονός αλλά την αφήγηση για τον λαό σε ό,τι αφορά μια σειρά μικρών γεγονότων που μεταμόρφωσαν και συνεχίζουν να μεταμορφώνουν τον κόσμο μας εδώ και μερικές δεκαετίες. Που θα μπορούσαν να θεωρηθούν ότι είναι κάπως σαν τις περίφημες «σιωπηλές μεταμορφώσεις» της κινέζικης σκέψης: τυπικό παράδειγμά τους η γήρανση όπως (δεν) την προσλαμβάνει το υποκείμενο, έστω και αν ξυρίζεται κάθε μέρα μπροστά στον καθρέφτη.

Τα ΜΜΕ, ιδίως τα δυτικά, λατρεύουν το γεγονός, ένα σημείο στον γραμμικό χρόνο, στην υποθετική γραμμή της προόδου, έτσι φτιάχνουν τις αφηγήσεις τους. Εμείς, μακριά από από τη μελαγχολική ή οργισμένη ενατένιση της «Παρακμής της Δύσης», δεν είμαστε βέβαιοι ότι «όπου γίνεται πολύς θόρυβος για το τίποτα, μια κάποια διέξοδος θα ήταν να μην πούμε τίποτα», όπως λέει κι ο Αξελός στην τριλογία του για το «παιχνίδι του κόσμου». Δυστυχώς, για την ώρα, νιώθουμε την ανάγκη να δηλώσουμε πως η αφήγηση των αποπάνω δεν είναι παρά μια αφήγηση, μια κατασκευή της πολιτικής θεολογίας για τον λαό. Χωρίς να εμπλεκόμαστε σε αυτή την αφήγηση, αναμένοντας όχι τη στέψη, έχουμε δει πολλές, και πολύ φοβόμαστε ότι θα δούμε κι άλλες, αναμένουμε την αφήγηση των αποκάτω, χαρούμενη σαν τις ιστορίες του καρναβαλιού, δημιουργική σαν την αθόρυβη δουλειά του τυφλοπόντικα που υποσκάπτει το αρχοντόσπιτο με τα λαγούμια που ανοίγει.